

**Alle kaksivuotiaan lapsen virtuaalisen identiteetin muodostuminen
vanhempansa julkisessa blogissa.**

Pro gradu-tutkielma
Anniina Törmänen
0151564
Kasvatustieteiden tiedekunta
Mediakasvatus
Lapin yliopisto
kevät 2017

Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta

Työn nimi: Alle kaksivuotiaan lapsen virtuaalisen identiteetin muodostuminen vanhempansa julkisessa blogissa.

Tekijä: Törmänen, Anniina Katariina

Koulutusohjelma/oppiaine: Mediakasvatus

Työn laji: Pro gradu –tutkielma

Sivumäärä: 90

Vuosi: 2017

Tiivistelmä:

Tutkin alle kaksivuotiaan lapsen virtuaalisen identiteetin muodostumista julkisessa blogissa. Tarkoitukseni on kuvailla, miten vanhempi muodostaa lapselle virtuaalista identiteettiä kertomalla hänestä blogissaan. Keskeisiä käsitteitäni ovat virtuaalinen identiteetti ja representaatio. Virtuaalinen identiteetti muodostuu nimimerkin taakse henkilön itsestään kertomien tietojen ja verkossa toimimisen pohjalta. Lapsen virtuaalinen identiteetti on vanhempansa rakentama representaatio lapsesta.

Tutkielmani on laadullinen tutkimus. Aineistonani olevia blogeja analysoin sisällönanalyttisen teemoittelun avulla. Lapsen virtuaalinen identiteetti muodostuu vanhempien valintojen pohjalta nimimerkin, sanavalintojen, henkilötietojen sekä fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen kuvailun kautta.

Virtuaalinen identiteetti muodostuu lapselle vanhemman näkökulmasta ja parhaimmillaankin vain heijastaa osia siitä, millainen lapsi todellisessa elämässä on. Lapsi on aktiivisen toimijan ja keskustelijan sijaan passiivinen raportoinnin kohde eli hänen virtuaalinen identiteettinsä ja maineensa rakentuu välitteisesti. Virtuaaliseen identiteettiin heijastuu kuvailujen kautta kasvuun ja motoriseen kehitykseen, temperamenttiin, oman tahdon kehitykseen ja puheenkehitykseen sekä lähisuhteisiin liittyviä mielikuvia. Aineistoni perusteella lapsesta jaetaan yksityisiäkin henkilötietoja sekä suoraan että epäsuorasti, mutta pääasiassa tarinat voisivat kertoa kenestä tahansa normaalisti kehittyvästä 0-2-vuotiaasta.

Avainsanat: lapsen virtuaalinen identiteetti, representaatio, mediakasvatus

Muita tietoja:

Suostun tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi X

Sisällys

1.	Johdanto.....	4
2.	Virtuaalinen identiteetti ja representaatio.....	9
2.1.	Virtuaalinen identiteetti	9
2.2.	Representaatio.....	14
3.	Tutkimuksen toteutus	17
3.1.	Tutkimuskysymykset.....	17
3.2.	Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.....	17
3.3.	Blogit aineistona	21
3.4.	Aineiston esittely	29
3.5.	Tutkimuksen kulku	29
4.	Lapsen virtuaalisen identiteetin muodostuminen	31
4.1.	Kaikki alkaa nimimerkistä	31
4.2.	Henkilökohtaiset tiedot lapsen virtuaalisen identiteetin rakentajana.....	35
4.3.	Kehitystarinat lapsen virtuaalisen identiteetin rakentajana	38
4.3.1.	Fyysisen kehityksen kuvailu lapsen virtuaalisen identiteetin rakennuspalikkana	39
4.3.2.	Psyykkisen kehityksen kuvailut lapsen virtuaalisen identiteetin rakennuspalikkana	45
4.3.3.	Sosiaalisen kehityksen kuvailut lapsen virtuaalisen identiteetin rakennuspalikkana	65
5.	Yhteenveto.....	74
6.	Pohdinta.....	79
	Lähteet	86

1. Johdanto

Olen valinnut tutkielmani aiheeksi alle kaksivuotiaan lapsen virtuaalisen identiteetin muodostumisen vanhempien rakentamana julkisessa blogissa. Virtuaalinen identiteetti muodostuu siten, että tietyn nimimerkin taakse koostuu henkilöön yhdistettyä tietoa sen pohjalta, mitä hän itsestään kertoo ja miten hän virtuaalisessa maailmassa käyttäytyy. Tarkoitukseni on kuvailla pro gradu-työssäni sitä, miten blogia pitävä vanhempi muodostaa lapselleen virtuaalista identiteettiä kertomalla lapsesta ja hänen elämästään blogissaan. Lapsen virtuaalinen identiteetti muodostuu blogissa vanhemman näkökulmasta eli ikään kuin heijastumana, representaationa lapsesta. Lapsen virtuaalinen identiteetti on siis representaatio lapsesta vanhemman kertomuksien pohjalta.

Monelle lapselle muodostuu vanhempien toimesta jonkinlainen jalanjälki internetiin jo ennen kuin he ovat itse sitä muodostamassa. Lapsi itse ei päättää sitä, millaista virtuaalista identiteettiä hänelle rakennetaan, vaan vanhempi tekee valintoja lapsensa puolesta. Aihe on mielestäni mielenkiintoinen ja tällä hetkellä paljon esillä. Vanhemmat miettivät sitä, kannattaako lapsestaan jakaa tietoja esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja pohtivat niitä rajoja, millaisia tietoja on soveliaista ja jakaa ja millaista ei. Henkilökohtaisesti tämä ilmiö kiinnostaa minua sekä kahden lapsen äitinä että mahdollisen tulevan työurani vuoksi, sillä pääaineenani on mediakasvatus. Omien lasten myötä huomasin monenlaisia käytäntöjä siinä, kuinka paljon lapsista jaetaan tietoja ja kuvia. Ääripäissä ovat vanhemmat, jotka eivät jaa lapsistaan mitään tietoja internetin välityksellä ja hyvinkin avoimesti esimerkiksi blogeissaan lapsistaan kertovat vanhemmat.

Blogit valikoituivat aineistokseni juuri siksi, että niissä jaetaan lapsesta niin paljon asioita. Ajattelin sitä kautta saavani hyvin tietoa ilmiöstä. Luen paljon blogeja ja elämäntilanteestani johtuen tällä hetkellä kiinnostuksen kohteena ovat olleet erityisesti

perhe-elämää ja lapsia käsittelevät blogit. Jotkut vanhemmat kirjoittavat blogia paitsi purkaakseen vanhemmuuden tunteitaan myös hankkiakseen lisätienestettä esimerkiksi sisältöyhteistöiden avulla tai kirjoittamalla palkallisena jollain sivustolla. Blogi voi siis olla kirjoittajalleen harrastuksen lisäksi joko päätoiminen tai sivutoiminen tulonlähde. Siksi blogien kirjoittajat joutuvat varmasti miettimään tarkasti, että millaisista asioista kirjoittavat. Heidän on tehtävä valintoja siitä, mihin asioihin he haluavat itsensä ja läheisensä yhdistää sekä millaisen rajan he vetävät oman ja perheenjäsentensä yksityisyyden ja julkisuuden suhteen.

Tutkielmani aihepiiriin liittyy läheisesti lasten oikeus yksityisyyteen. Kun vanhemmat ovat jakaneet lapsesta jo syntymästä lähtien kaikenlaista tietoa internetissä, ei lapsella ole ollut mahdollisuutta olla mukana päättämässä itse oman virtuaalisen identiteettiinsä muodostumisesta. Kun lapsi myöhemmin hakeutuu internetiin, on hänestä jo olemassa internet-jalanjälki, jota hän ei ole sinne itse painanut. Esimerkiksi Lastensuojelun keskusliitto on Minna Salomäenpään (28.4.2014) artikkelin mukaan huolissaan siitä, että lapselle rakentuu vanhempien toimesta verkkoidentiteetti täysin lapsen ymmärtämättä tai hyväksymättä asiaa. Artikkelin mukaan Lastensuojelun keskusliitossa on pohdittu lasten ja julkisuuden suhdetta. Vanhemmat eivät välttämättä ymmärrä lapsen edun näkökulmasta sitä, mitä lapsista voi netissä kertoa. Siksi Lastensuojelun keskusliiton mukaan vanhempien toimintaan netissä tarvittaisiin yhteisiä pelisääntöjä ja lasta pitäisi suojella. Ohjelmajohtaja Henna Heinosen mukaan Lastensuojelun keskusliitto on käynnistämässä toimenpiteitä, millä selkiytetään pelisääntöjä ja tuetaan vanhempia pohtimaan näitä asioita, ennen kuin he tekevät ratkaisuja asioiden laittamisesta internetiin. (Salomäenpää 28.4.2014.)

Myös Lapsen oikeuksien komitea on käsitellyt aihetta Genevessä syyskuussa 2014 yleisessä keskustelupäivässään ”Day of General Discussion”, jossa aiheena olivat lapsen oikeudet digitaalisessa mediassa. Lastensuojelun keskusliitto nosti keskustelupäivässä esille lasten verkkoidentiteettiin ja sen luomiseen liittyvät ongelmat. Sosiaalisen median käyttö on arkipäiväistynyt ja hämärtänyt

yksityisyyden ja julkisuuden rajaa. Verkossa saatetaan paljastaa hyvin henkilökohtaisia ja arkaluonteisia tietoja paitsi itsestä myös läheisistä. Siksi keskusteluissa on ollut esillä paljon se, onko vanhemmilla oikeutta julkistaa lastensa tietoja ja kuvia verkossa. Lapsen oikeuksien kannalta olisi hyvä miettiä julkisesti nähtävillä olevien yksityisyyden suojan piiriin kuuluvien tietojen vaikutusta lapsen elämään. Lastensuojelun keskusliiton mukaan kysymys on lasten mahdollisuudesta luoda oma virtuaalinen identiteettinsä, sillä aikuiset eivät välttämättä osaa arvioida tietojen levittämisen merkityksiä lapsen ja nuoren elämässä tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. (Pollari & Savolainen 21.10.2014.)

Lastensuojelun keskusliitto ja Lapsen oikeuksien komitea ovat olleet huolissaan vanhempien lapsilleen rakentamasta verkkoidentiteetistä ja todenneet, että olisi tärkeää luoda yhteisiä pelisääntöjä siitä, mitä lapsistaan saa ja kannattaa jakaa internetissä. Itselleni tärkeä huomio on se, että monesti ihmiset miettivät enemmän sitä, mitä toisesta saa julkaista ja mitä ei, jos kyseessä on esimerkiksi oma ystävä tai puoliso. Omat lapset ehkä koetaan niin henkilökohtaiseksi ja omaksi, että heidän kohdallaan tietojen ja kuvien jakaminen on helpompaa. Moni vanhempi voisi esimerkiksi jakaa sosiaalisessa mediassa kuvan tai tarinan omasta lapsestaan hassuissa vaatteissa tai hassussa tilanteessa mutta voisiko sama henkilö kuvitella jakavansa vastaavan kuvan tai tarinan ystävästään tai työtoveristaan kysymättä lupaa?

Lastensuojelun Keskusliittoa on toivottu kokoamaan oikeudellista tietoa lasten yksityisyyden suojasta ja sen turvaamisesta internetissä ja erityisesti lasten ja nuorten omat näkemykset on koettu tärkeäksi tuoda esille. Lastensuojelun Keskusliitto toteutti selvityksen lapsen yksityisyyden suojasta digitaalisessa mediassa ja sen osana lapsille ja nuorille suunnatun kyselyn yksityisyyden suojasta sosiaalisessa mediassa. (Lapsen yksityisyydensuoja digitaalisessa mediassa 2016, 1-2.) Vuonna 2015 toteutettuun kyselyyn osallistui 871 13-17-vuotiasta nuorta. Kyselyssä selvitettiin nuorten omaa toimintaa sosiaalisessa mediassa sekä heidän ajatuksiaan kuvien ja tietojen jakamisesta. Kyselyn perusteella suurin osa oli laittanut itsestään kuvia tai tietoja sosiaaliseen mediaan mutta yhtä monen kuvia ja tietoja oli laittanut sosiaaliseen mediaan joku toinen

kuin henkilö itse. Näistä muiden jakamista tiedoista ja kuvista melkein puolet nuorista oli huolissaan. Nuorten mukaan pitäisi aina kysyä lupa toisen tietojen ja kuvien jakamiseen sosiaalisessa mediassa, vanhempienkin, sillä lapsella ja nuorella pitäisi olla oikeus itse päättää, mitä hänestä julkaistaan sosiaalisessa mediassa. Kyselyyn vastanneiden mukaan lapsista ja nuorista ei saisi missään tapauksessa julkaista alastonkuvia tai muita liian paljastavia kuvia tai levittää julkisuuteen heidän henkilötietojaan eli nimeä, puhelinnumeroa ja osoitetta. (Lapsen yksityisyydensuoja digitaalisessa mediassa. Yhteenveto lapsille ja nuorille suunnatun kyselyn vastauksista 2016.) Mielenkiintoinen huomio tässä on se, että itsestään tietoja jakamaan tottuneet nuoret ovat huolissaan siitä, etteivät kaikki ymmärrä tietojen jakamisen seurauksia ja lasten ja nuorten oikeutta päättää itse verkkoon jaetusta sisällöstä. Digitaalinen maailma myös muuttuu kokoajan. Kun itse olin esimerkiksi yläasteikäinen alle 20 vuotta sitten, varoiteltiin oman nimen ja yhteystietojen kirjoittamisesta mihinkään verkkopalveluun. Nykyään monet ovat omalla nimellä ja paikannustiedoilla kirjautuneena digitaaliseen maailman älypuhelimensa välityksellä koko ajan.

Tutkielmani aihe liittyy lasten oikeuksien kautta oikeuteen yksityisyydestä ja yksityisyyden suojaan. Aihe on ollut tästä näkökulmasta esillä esimerkiksi blogikirjoituksissa ja keskustelupalstoilla. Tutkimukseni aihepiiriä ovat omissa tutkimuksissaan käsitelleet esimerkiksi Salla Sofia Vartiainen (2014) pro gradu-tutkielmassaan: ”Yksityisyyden suojan laajuus blogikirjoituksissa” ja Sanna Harju (2012) pro gradu-tutkielmassaan: ”Hauras tasapaino: sanan-vapaudesta, yksityiselämän ja kunnian suojasta sekä lähdesuojasta joukkoviestinnässä” Vartiainen (2014) ja Harju (2012) ovat lähestyneet aihetta oikeustieteellisestä näkökulmasta. Vartiainen (2014) tutki sitä, soveltuuko voimassaoleva lainsäädäntö yksityisyydensuojasta ja sananvapaudesta blogeihin. Hänen mukaansa blogeihin pitäisi kiinnittää enemmän huomiota oikeustieteellisessä tutkimuksessa, sillä blogit ovat uusi, kasvava ja vaikutusvaltainen mediamuoto. (Vartiainen 2014, 14.) Johtopäätöksensä Vartiainen (2014) totesi, että yksityisyyttä voidaan blogikirjoitusten kohdalla suojata nykyisellä lainsäädännöllä riittävästi eikä uudelle lainsäädännölle ole välitöntä tarvetta. Lainsäädäntöä kevyemmän ohjeistuksen tarve on kuitenkin hänen mukaansa ilmeinen

(Vartiainen 2014, 112). Harjun (2012) tutkielma käsittelee yksityisyydensuojan ja sananvapauden suhdetta sekä toimittajan lähdesuojaa joukkoviestinnässä. Hänen mukaansa yksityisyydensuojan ja sananvapauden suhteessa toinen vaihtoehto ei automaattisesti sulje toista pois vaan ristiriitatilanteessa ne on suhteutettava toisiinsa oikealla tavalla (Harju 2012, 83). Oma näkökulmani ei ole oikeustieteellinen, mutta myös tästä näkökulmasta aiheeseen on mielenkiintoista tutustua. Jenny Siivola (2012) on tutkinut pro gradu-tutkielmassaan ”Hyvän mielen verkko – Fenomenografinen tutkimus yläkoululaisten käsityksistä online-minuuden voimaannuttavuudesta” yläkouluikäisten online-minuuden positiivisia puolia (Siivola 2012). Siivolan näkökulma on mielenkiintoinen, sillä hän on keskittynyt internetin vaarojen sijaan internetissä luodun online-minuuden voimaannuttavuuteen. Siivola (2012) käyttää tutkielmassaan käsitettä online-minuus, joka liittyy läheisesti omassa tutkielmassani käyttämäni virtuaalisen identiteetin käsitteeseen.

Tutkielmani aihepiiriä koskevaa lapsuuden representaatiota on tutkinut Annamari Vänskä tutkimuksessaan Muodikas lapsuus. Lapset mainoskuvissa. Vänskän (2012) teoksen teemana on lapsuuden viattomuus, jota pidetään nykyisin luonnollisena ja kyseenalaistamattomana, vaikka se on melko lyhyen ajan sisällä muodostunut ja vakiintunut näkemys lapsuudesta. Vänskä käy teoksessaan läpi sitä, miten kuvaa lapsuuden viattomuudesta rakennetaan mainonnassa lasten vaatteilla ja tietyillä esittämisen tavoilla. Hän käy läpi myös viattomuuden vastinparina pidettyä seksuaalisuutta, joka limittyy viattomuuteen. Viattomuuden ja seksuaalisuuden välinen ristiriita on mainonnassa paljon hyödynnetty huomiota herättävä ja muotibrändien identiteettejä luova teema. (Vänskä 2012, 10-11.) Vänskä tarkastelee teoksessaan muotikuvien kautta sitä, millä tavalla lapsuus ja tavaramaailma kietoutuvat yhteen sekä sitä, millaista käsitystä muotikuvat tuottavat lapsuudesta. (Vänskä 2012, 24.)

2. Virtuaalinen identiteetti ja representaatio

Keskeisiä käsitteitä tutkimuksessani ovat virtuaalinen identiteetti ja representaatio. Tarkoitukseni on tarkastella lapsen virtuaalisen identiteetin muodostumista vanhempiensa rakentamana representaation käsitteen avulla. Representaation valitsin käsitteeksi siksi, koska mikä tahansa mediaesitys, tässä tapauksessa blogikirjoitus, on aina representaatio eli esitys todellisuudesta. Pysin tutkielmassani selvittämään, miten vanhemmat representoivat omaa lastaan eli miten he esittävät ja kuvailevat lasta blogikirjoituksissaan. Käsitteiden määrittely oli haastavaa, sillä etsiessäni ilmiöstä tietoa huomasin, ettei vakiintunutta käsitettä internetissä luodulle identiteetille ole muodostunut. Alun perin olin itse ajatellut käyttää käsitteenä mediaidentiteettiä tai verkkojalanjälkeä ja näiden kautta aloitin tiedonkeruun. Tietoa etsiessäni eteeni tuli digitaalisen jalanjäljen, verkkoidentiteetin, digitaalisen minän, online-minuuden, digitaalisen identiteetin ja virtuaalisen identiteetin käsitteet. Valitsin näistä tutkimukseeni pääkäsitteeksi virtuaalisen identiteetin käsitteen, jota määrittelen muiden käsitteiden avulla.

2.1. Virtuaalinen identiteetti

Avaan virtuaalisen identiteetin käsitettä verkkoidentiteetin ja digitaalisen identiteetin käsitteiden avulla. Virtuaalinen identiteetti rakennetaan yleensä itse, mutta tutkimukseni keskittyy nimenomaan muiden luoman virtuaalisen identiteetin tarkasteluun. Tutkielmassani käsittän siis virtuaalisen identiteetin enemmän henkilöllisyyden kuin identiteetin käsitteen kautta, mutta avaan käsitettä kuitenkin aluksi myös identiteetin käsitteen kautta mediapsykologiassa. Mediapsykologiassa identiteettiä on tutkittu vaikutusten kautta eli siten, miten media vaikuttaa tarjoamiensa mallien ja samastumisen kautta identiteetin kehitykseen. Anu Mustosen (2009) mukaan identiteetti eli minäkuva, minäkäsitys, minuus tai yksilöllisyys on vanhimpia ihmisen psykologian tutkimuskohteita ja minään liittyvät käsitykset ovat myös mediapsykologian tärkeitä

tutkimuskohteita, sillä medialla on tärkeä rooli persoonallisten ja sosiaalisten identiteettien rakentumisessa. Mustosen mukaan media tarjoaa monimuotoisen samastumismallien gallerian esitellen käyttäytymistapoja, asenteita ja ideoita, joita vertailemalla työstämme omaa identiteettiämme. Median mallit voivat sekä avartaa minuutemme rajoja että kapeuttaa ihanneminäämme stereotyyppiseen suuntaan. (Mustonen 2000, 119.)

Mustosen (2000) mukaan identiteetti sisältää ihmisen itseään koskevia käsityksiä, mielikuvia, asenteita ja tunteita, ja rakentuu sosiaalisessa toiminnassa etenkin samastumalla, rooleihin sitoutumalla sekä haasteita ja ongelmia työstämällä. Identiteetti määritellään yleisesti vastaukseksi kysymykseen ”Kuka minä olen?”, erityisesti suhteessa toisiin ihmisiin ja ryhmiin. Identiteetillä voidaan kuvata olevan kaksi osaluetta: persoonallinen identiteetti ja ryhmäjäsennyksiin perustuva sosiaalinen identiteetti. Minuutemme sisältyy siis myös tunne sosiaalisesta identiteetistä eli siitä, keitä olemme ryhmän jäseninä. Identiteetin rakennusaineet, kuten esimerkiksi sukupuoliroolit, kulttuuriset alaryhmät tai elämäntapa- ja harrastusryhmät näyttäytyvät Mustosen mukaan myös median välityksellä. Pyrkimys kohti myönteistä sosiaalista identiteettiä ajaa samastumaan ryhmiin, jotka eroavat positiivisesti muista ryhmistä. Media eri muodoissaan vastaa sosiaalisen identiteetin rakennustarpeisiin ja toimii myös ryhmien identiteettiä vahvistavana kanavana. (Mustonen 2000, 199-122.)

Identiteetti on Mustosen (2000) mukaan siis monenlaisten, yksilön biologisten ja elämänhistoriallisten tekijöiden sekä sosiaalisten ympäristöjen vuorovaikutuksen tulos. Vakiintunut peruskäsitys omasta minuudesta ja yksilöllisyydestä, tunne sisäisestä samuudesta ja eheydestä, helpottaa sopeutumista erilaisiin rooleihin tai elämäntilanteisiin. Parhaimmillaan myös media voi olla tekijä, jonka kautta yksilö voi vahvistaa minuuttaan sekä lisätä itseymmärrystään ja valmiuksiaan ratkaista ongelmiaan. Selitettäessä median osuutta identiteettityössä mediakeskeiset näkökulmat korostavat mediasisältöjen osuutta enemmän kuin yleisökeskeiset teoriat, jotka pitävät mediankäyttäjän tulkitsevaa roolia ensisijaisena myös identiteettivaikutuksia

tutkittaessa. Sosiaalisen informaationkäsittelyn teorian pohjalta voidaan ajatella, että mediasuhteessa identiteetti tai minäkuva toimii mielikuvia ja kokemuksia organisoivana kehyksenä. (Mustonen 2000, 121.)

Aallon ja Uusisaaren (2009, 114) mukaan identiteetti vastaa kysymyksiin ”kuka olen” ja ”mihin kuulun”. Henkilöllisyyksiä, joilla esiinnyään verkon sosiaalisissa ympäristöissä, voidaan heidän mukaansa kutsua verkkoidentiteetiksi. Verkkoidentiteetti on toisiinsa yhdistettävissä olevien verkkohenkilöllisyyksien summa. Verkkoidentiteettejä voi olla yksi tai useampi riippuen siitä, haluaako henkilö pitää eri elämänalueet verkossa yhdessä vai erikseen. Verkkoidentiteetti on se osa henkilöstä, jonka muut kohtaavat. Verkkoidentiteetti muodostuu siitä, millainen henkilö esittää olevansa ja millainen osoittaa olevansa, eli kuva henkilöstä syntyy sosiaalisessa kanssakäymisessä. (Aalto & Uusisaari 2009, 114.) Virtuaalinen identiteetti on jokaisella henkilöllä, joka viestii virtuaalisessa ympäristössä (Markovikj & Serafimovska, 2015). Pasi Tuomisen mukaan virtuaalisen identiteetin käsitteen juuret ovat pelimaailmasta ja virtuaalimaailmoista tai verkkoyhteisöistä, jonne ihminen antaa todellisen tai toivotun henkilöllisyytensä. (Tuominen 2013, 18.) Digitaidot-sivustolla haastateltu Jukka Ala-Mutka kuvaa digitaalisen identiteetin kehittymistä viidellä tasolla. Rekisteröintitasolla tilit on perustettu, mutta niitä ei päivitetä. Passiivisella tasolla päivitetään silloin, kun on jotain isoa päivitettävää. Irrallisella aktiivisella tasolla digitaalinen persoona on ikään kuin toisella puolella ja siitä voi pitää taukoa tai jopa sulkea jonkin kanavan kokonaan. Tällä tasolla toiminta on aktiivista, mutta joko täydellä työroolilla tai vain yksityisellä roolilla eri yhteisöissä. Integraalitasolla digitaalinen persoona on osa itseä ja digitaalisen jalanjäljen kautta voi oppia tuntemaan toisen ilman tapaamista. Yksityinen ja työpersoona sulautuvat yhteen mutta kaikki ei näy kaikille. Digitaalisen elämän tasoa voi pitää eräänlaisena ”tosi-diginä” ja verrata sitä Tosi-TV:hen. Elämä tallentuu verkkoon jatkuvasti ja reaaliaikaisesti, jolloin oma elämä on sama kuin digitaalinen elämä. Ala-Mutkan mukaan suurin osa ihmisistä on pääosin tasoilla 1-3, harvat tasolla neljä vain muutama julkkis tasolla viisi. (Jukka Ala-Mutka. Digitaidot.) Virtuaalinen ja digitaalinen identiteetti siis on kaikilla, jotka jollain tapaa käyttävät virtuaalista ympäristöä. Tämän identiteetin syvyys määrittyy sen mukaan, kuinka paljon itsestään

virtuaalisessa ympäristössä antaa ja kuinka paljon siellä on sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.

Nykyaikana todellinen elämä ja virtuaalinen elämä kulkevat hyvin tiiviisti yhdessä. Markovikjin & Serafimovskan (2015) mukaan internet-teknologian laajuus ja sen sulautuminen monenlaisiin jokapäiväisiin toimintoihin aiheuttavat sen, että on yhä vaikeampaa erottaa toisistaan todellinen ja virtuaalinen elämä ja todellinen ja virtuaalinen identiteetti. Vaikka virtuaalisen identiteetin voi ajatella tarkoittavan ”identiteettiä, joka ei ole todellinen”, se voi joskus olla identtinen todellisen identiteetin kanssa. Virtuaalinen identiteetti on tapa ilmaista itseään ja todellista identiteettiään virtuaalimaailmassa. Virtuaalista identiteettiä voidaan pitää yhtenä roolina muiden todellisessa elämässä esitettyjen roolien joukossa. (Markovikj & Serafimovska, 2015.) Risto Heinosen (2001) mukaan virtuaalinen maailma kyseenalaistaa identiteetin määrittymiset, sillä mahdollisuus rakentaa identiteettinsä joustavaksi sekä esiintyä monella identiteetillä koettelee perinteisen identiteetin käsitteen rajoja (Heinonen 2001, 20). Aalto & Uusisaarikin pohtivat, että internet mahdollistaa monenlaista identiteettijoukkoa ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa on vaikea vetää rajaa todellisen identiteetin ja tiettyä tilannetta varten konstruoidun identiteetin välille. (Aalto & Uusisaari 2009, 115-117.) Sherry Turkle näkee, että on tärkeää pohtia virtuaalisen ja fyysisen minän yhteyttä sekä sitä, onko tämä yhteys erilainen eri verkkoympäristöissä. Erityyppisiin verkkopalveluihin luodaan erilaisia verkkoidentiteettejä ja toisten koetaan olevan enemmän fyysisen itsen kaltaisia kuin toisten. Myös käytös näissä palveluissa erilaisten identiteettien kanssa voi olla erilaista. (Turkle 1995, 231.) Aalto ja Uusisaari (2009) ottavat myös esille sen, että tosielämän ihmissuhteisiin perustuva sosiaalinen verkostoituminen voi jonkin verran vähentää verkkoidentiteettien erillisyyttä. Koko sosiaalinen verkosto voi seurata verkostonsa henkilöiden kaikkea sosiaalista toimintaa, ja se voi vaikuttaa merkittävästi yksityisyyden suojaan. Yksityisyydestään kannattaakin pitää tarkasti huolta, etteivät megaverkostot aseta koko elämää näytille. (Aalto & Uusisaari 2009, 115-117.)

Verkossa voi käyttää itsestään oikeaan nimeään tai nimimerkkinä eräänlaista salanimeä eli pseudonyymiä (Tuominen 2013, 18). Eri tavoille on käyttöä eri tarkoituksissa (Aalto & Uusisaari 2009, 114). Tuomisen (2013) mukaan nimen lisäksi kaikki tieto, minkä henkilö itsestään antaa esimerkiksi keskusteluissa, muovaa hänen identiteettiään ja mainettaan verkkoyhteisöissä. Tästä syntyy virtuaalinen, paikkaan ja aikaan sitoutumaton henkilöbrändi, jolla on virtuaalimaine. (Tuominen 2013, 18.) Kaikki, mitä internetissä tekee omalla nimellään tai nimimerkillä, muodostaa siis henkilöstä verkkoidentiteetin, jonka virtuaalimaine riippuu siitä, miten hän verkossa toimii ja käyttäytyy. Aallon ja Uusisaaren (2009) mukaan mielekäs vuorovaikutus edellyttää luottamusta ja maineella tarkoitetaan sitä mielikuvaa henkilöstä ja hänen tekemisistään, jonka muut kertovat eteenpäin. (Aalto & Uusisaari 2009, 114). Heidän mukaansa verkkoyhteisön jäsenen maine muodostuu yhteisöön kertyvästä toimintahistoriasta. Hyvä nettimaine syntyy samoista aineksista kuin maine muussakin sosiaalisessa kanssakäymisessä. Käytöstavat, oikeinkirjoitustaidot, ajatuksella muiden kommenttien kuuntelu ja taitava argumentointi, yhteisön arvojen kunnioittaminen jo nimimerkin ja profiilikuvan valinnasta lähtien sekä valehtelun ja asiantuntemuksensa liioittelun välttäminen ja uusien jäsenten ystävällinen opastaminen ovat hyvämaineisen nettihenkilön ominaisuuksia. (Aalto & Uusisaari 2009, 123-124.)

Aallon ja Uusisaaren (2009) mukaan oman nimen ilmestymistä verkkoon on nykyään lähes mahdotonta välttää, sillä joku saattaa mainita verkossa myös henkilön, joka ei ole itse julkaissut koskaan omalla nimellään mitään. Jokaisesta etsitään ja löydetään tietoa todennäköisesti hakukoneilla ja hyvällä tuurilla nimi esiintyy neutraalissa tai myönteisessä valossa ja asiallisissa yhteyksissä. Kannattaa itse huolehtia siitä, että hakutulosten kärjessä on myönteistä ja relevanttia tietoa. Välillä on hyvä tehdä hakuja omalla nimellä, jotta tietää mitä muut löytävät nimellä netistä. Sosiaalisen median merkitys kasvaa niin työelämässä kuin yhteiskunnallisessa vaikuttamisessakin ja omaa persoonaa tyylikkäästi ilmentävä verkkoprofiili kertoo sopivuudesta nykyaikaisia viestintätaitoja edellyttäviin tehtäviin. (Aalto & Uusisaari 2009, 124-126.) Digitaalisivustolla haastatellun tutkija Jukka Ala-Mutkan mukaan digitaalisuus yhdistää esimerkiksi työn, harrastukset ja vapaa-ajan. Reaalielämässä nämä voidaan pitää

erillään ajallisesti ja paikallisesti mutta digitaalisesti tämä onnistuu vain osittain. Digitaalisesti ei pysty enää täysin hallitsemaan sitä, mitä itsestä julkaistaan mutta voi hallita sitä, millaisen kuvan se itsestä antaa. Ala-Mutkan mukaan kannattaakin pohtia sitä, antaako muiden muodostaa digitaalisen jalanjälkensä vai voiko digitaalisen identiteetin kehittäminen olla osa itsensä kehittämistä. (Jukka Ala-Mutka. Digitaidot. Luettu 26.4.2017.)

Sähköinen viestintä mahdollistaa kaiken viestinnän seuraamisen ja tallentamisen. Pasi Tuomisen (2013) mukaan tulevaisuudessa pitäisi lainsäädännöllä turvata yksityisyyden ja luottamuksellisen suoja. Yksityisyyden suojaa uhkaavat esimerkiksi viranomaiset, jotka voivat päästä käsiksi esimerkiksi sähköpostiisi ja lisäksi myös yritykset, sillä esimerkiksi levy-yhtiö voi jo nyt tietää, mikä kappale soi kotikoneellasi. Sosiaalinen media perustuu monilta osin henkilötietojen hyödyntämiseen ja hyväänkin tarkoitukseen kerätyt tiedot voivat päätyä väärin käsiin. (Tuominen 2013, 35-36.) Lainvalmistelua ja ongelmien tulkintaa vaikeuttaa se, että palveluntarjoaja, asiakas ja data sijaitsevat eri maissa ja eri maiden tietoturvaa ja yksityisyydensuojaa koskevat määräykset poikkeavat toisistaan merkittävästi (Tuominen 2013, 37). Suurimmalle osalle ihmisistä on yhä epäselvää, mikä ylipäätään on laillista ja mikä laitonta eikä tekijänoikeuksista valistamiseen ole keskitytty juuri ollenkaan varsinkaan internetin kohdalla. (Tuominen 2013, 49). Koska Suomen lainsäädäntö ei sisällä säännöksiä sosiaalisesta mediasta, siihen sovelletaan kaikkia tilanteeseen soveltuvia jo olemassa olevia Suomen lakeja (Tuominen 2013, 57). Gomaan & Abd-Elrahmanin (2015) mukaan turvallisuuden kannalta on kätevää luoda jokaista palvelua varten erilainen virtuaalinen identiteetti. Tällöin virtuaalinen identiteetti sisältää vain kullekin palvelulle tarvittavat tiedot ja tuntomerkit eikä mitään ylimääräistä henkilökohtaista tietoa. (Gomaa & Abd-Elrahman 2015, 32-39.)

2.2. Representaatio

Mediaesitys on minkä tahansa viestimen sisältämä rajattu kerronnallinen viesti (Kotilainen 1999, 40). Mediaesitys on aina representaatio eli esitys todellisuudesta. Seppäsen (2005) mukaan representaation käsitteen avulla voi pohtia sitä, millä tavoin mediat esittävät ja tuottavat todellisuutta, kenen näkökulmasta ja millaisin välinein. Representaation käsitettä on hyvä käyttää pyrittäessä erilaisten mediaesitysten tieteelliseen analysointiin. Representaatiota voi pitää todellisuuden heijastumana tai ymmärtää sen rakentavan todellisuutta. Representaatio heijastumana tarkoittaa pohdintaa siitä, vastaako mediaesitys todellisuutta vai ei. Representaatio todellisuuden rakentajana ohjaa pohtimaan sitä, millaisen todellisuuden mediaesitys rakentaa ja millä keinoin. (Seppänen 2005, 77–78.)

Stuart Hall (1997) määrittelee representaation merkitysten tuottamiseksi mielessämme olevien käsitteiden avulla. Hän erottaa kaksi representaatioiden järjestelmää: mentaaliset representaatiot ja merkitysten välittäminen toisille. Mentaalisia representaatioita tarvitaan aistien välittämän informaation tulkittamiseen ja sen merkitysten jäsentämiseen. Yhteisten mentaalisten representaatioiden avulla ihmiset kykenevät kommunikoimaan keskenään ja ihmisillä on oltava jokin keino välittää merkityksiä toisilleen. Keinoja ovat esimerkiksi kieli sekä monet muut merkkijärjestelmät, jotka liittyvät tietoisuudessamme oleviin mentaalsiin representaatioihin. (Hall 1997, 17-19.)

Seppäsen mukaan representaatiot ovat toiminnallisia kolmessa mielessä: niitä tuotetaan, niitä käytetään ja kulutetaan sekä niitä tulkitaan. Representaatio ei siis ole pelkästään mediaesitys vaan siihen liittyy myös tulkinnallinen prosessi. (Seppänen 2005, 84.) Tutkimuksessa representaatiota voi tulkita eri lähtökohdista. Seppänen (2005) jaottelee kolme eri tapaa ymmärtää representaatio: refleksiivinen eli heijastusteoreettinen, intentionaalinen ja konstruktivistinen. Refleksiivinen tapa ymmärtää representaatio vastaa pohdintoihin siitä, vastaako jokin representaatio todellisuutta. Intentionaalinen tapa vastaa pohdintoihin siitä, mitä tekijä haluaa representaatiollaan sanoa. Tässä vaikeutena on monesti esimerkiksi se, että representaatiolla voi olla useita tekijöitä.

Konstruktiiivinen tapa ymmärtää representaatio pohtii sitä, millaisen todellisuuden mediaesitys tuottaa ja millä keinoilla. Representaatiota ei tällöin verrata todellisuuteen vaan pidetään osana todellisuutta. Pohditaan sitä, millaisin keinoin representaatio pyrkii antamaan vaikutelman siitä, että se esittää todellisuutta. (Seppänen 2005, 94–95.) Omassa tutkielmassani ymmärrän representaation lähinnä konstruktiiivisella tavalla pitäen sitä osana todellisuutta, mutta osin myös refleksiivisesti, sillä vertailen vanhempien tuottamia representaatioita lapsistaan yleiseen käsitykseen saman ikäisestä lapsesta. Pohdin sitä, miten vanhempien luoma representaatio heijastaa lapsen reaalielämän piirteitä. Konstruktiiivisesta tavasta poiketen en keskity siihen, millaisin keinoin representaatio pyrkii antamaan vaikutelman todellisuuden esittävydestään.

Raymond Williamsin mukaan representaatiolla on kaksi tehtävää: tehdä jokin läsnä olevaksi silmälle ja mielelle sekä edustaa jotakin, joka ei ole läsnä. Medioiden kuvat esimerkiksi tekevät usein silmälle ja mielelle läsnä olevaksi jotain sellaista, mikä on poissa katsojan välittömästä elinpiiristä. Katsoja voi tarkastella esimerkiksi kuvia kaukaisista tapahtumista ikään kuin näyttelytilassa. Tästä nousee esille kysymykset representaation politiikasta ja vallasta: Kenen lähtökohdista representaatio rakennetaan? Kenen hallussa ovat esittämisen välineet? Millaiset seikat määrittelevät, mitä ylimalkaan esitetään? Miten kuvauksen kohteet voivat vaikuttaa omaan näkyvyyteensä? (Williams teoksessa Seppänen 2005, 82-83.) Jennifer Webbin (2009) mukaan yhteistä kaikille representaation käyttötarkoituksille on kolme kysymystä: kuka representaation esittää, mitä se tarkoittaa ja millaisia vaikutuksia sillä on. (Webb 2009, 2.) Tutkielmassani representaation esittäjinä ovat lasten omat vanhemmat, jotka kuvailevat lastaan omasta näkökulmastaan. Kuvauksen kohteena olevat lapset eivät itse voi vaikuttaa omaan näkyvyyteensä. Tässä tutkielmassa en tutki näiden representaatioiden vaikutuksia, vaikka se mielenkiintoista olisikin.

3. Tutkimuksen toteutus

3.1. Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymykseni on: Miten vanhempi muodostaa lapselle virtuaalista identiteettiä kertomalla julkisessa blogissaan kuvauksia ja tarinoita siitä, millainen lapsi on? Apunani käytän seuraavia kysymyksiä: Mitä sanavalintoja lapsesta käytetään? Mitä lapsesta kerrotaan? Millaisia tarinoita lapsen elämästä kerrotaan? Näiden avulla pohdin sitä, miten virtuaalinen identiteetti lapsesta rakentuu blogissa tehtyjen valintojen pohjalta.

3.2. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi

Tutkielmani on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa aineistoa on tarkoitus tutkia mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi 2002, 152). Laadullinen ja määrällinen eli kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen jaotellaan monesti kahtia, vaikka tutkimuksessa on mahdollista käyttää yhdistellen myös molempia menetelmiä. Alasuutarin (2011) mukaan kvalitatiivista ja kvantitatiivista analyysia voidaan pitää tietyssä mielessä jatkumona, ei vastakohtina tai toisensa pois sulkevana analyysimalleina (Alasuutari 2011, 31-32). Silvermanin (2005) mukaan määrällisessä tutkimuksessa tutkitaan ja vertaillaan määrällistä esiintyvyyttä ja tehdään vertailuja, kun taas laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään ja oppimaan lisää tietystä ilmiöstä, tilanteesta tai tapauksesta. (Silverman 2005, 7-8).

Tutkielmastani tekee laadullisen se, että tutkin lapsen virtuaalista identiteettiä vanhempiensa kirjoittamissa blogeissa ilmiönä. Tahdon saada yksityiskohtaisempaa ja tarkempaa tietoa itse ilmiöstä ja ymmärtää ilmiötä syvemmin. Tuomen ja Sarajärven (2002) mukaan laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin vaan

esimerkiksi kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtämään tiettyä toimintaa tai antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle (Tuomi & Sarajärvi 2002, 87). Alasuutari (2011) toteaaakin, että laadullisen tutkimuksen yhteydessä ei pitäisi puhua yleistämisestä, koska sana on varattu lomaketutkimukseen, vaan käyttää sen sijaan termiä suhteuttaminen. Suhteuttamisella tarkoitetaan sitä, miten tutkija osoittaa analyysinsä kertovan muustakin kuin vain aineistostaan. (Alasuutari 2011, 250.)

Analysointi koostuu aineiston osittamisesta käsitteellisiin osiin ja sen uudelleen kokoamisesta joko kuvauksiksi, empiirisiksi yleistyksiksi tai teoreettisiksi johtopäätöksiksi (Grönfors 1982, 154). Aineiston analysoinnissa yhdistyvät Grönforsin mukaan analyysi ja synteesi: analyysissa kerätty aineisto hajotetaan käsitteelliseksi osiksi ja synteessin avulla näin saadut osat kootaan uudelleen tieteelliseksi johtopäätöksiksi (Grönfors 1985, 145). Metsämuuronen (2009) käyttää tästä nimitystä abstrahointi eli tutkimusaineisto järjestetään siihen muotoon, että sen perusteella tehdyt johtopäätökset voidaan irrottaa yksittäisistä henkilöistä, tapahtumista ja lausumista ja siirtää yleiselle käsitteelliselle ja teoreettiselle tasolle (Metsämuuronen 2009, 254). Alasuutari jakaa laadullisen analyysin kahteen vaiheeseen, havaintojen pelkistämiseen ja arvoituksen ratkaisemiseen. Käytännössä vaiheet nivoutuvat toisiinsa. Havaintojen pelkistämisestä voi erottaa kaksi eri osaa. Ensinnäkin aineistoa tarkastellaan aina vain tietystä teoreettismetodologisesta näkökulmasta kiinnittäen huomiota vain teoreettisen viitekehyksen ja kysymyksenasettelun kannalta olennaiseen. Näin aineisto pelkistyy hallittavammaksi määräksi erillisiä raakahavaintoja. Pelkistämisen toisessa vaiheessa karsitaan havaintomäärää havaintojen yhdistämisellä. Etsitään havaintojen yhteinen piirre tai nimittäjä tai muotoillaan sääntö, joka tältä osin pätee poikkeuksetta koko aineistoon. Laadullisessa analyysissä on tärkeää pyrkiä pelkistämään raakahavainnot mahdollisimman suppeaksi havaintojen joukoksi. (Alasuutari 2011, 40-43.) Toinen vaihe laadullisessa analyysissä on arvoituksen ratkaiseminen eli tulosten tulkinta. Laadullisessa tutkimuksessa arvoituksen ratkaiseminen merkitsee tuotettujen johtolankojen ja käytettävissä olevien vihjeiden pohjalta tehtävää merkitystulkintaa tulkittavasta ilmiöstä. (Alasuutari 2011, 44.) Laadullinen tutkimusprosessi on aina

jossain määrin ainutkertainen ja siinä sovelletaan luovasti perussääntöjä ja usein myös luodaan uusia sääntöjä (Alasuutari 2011, 24).

Laadullisen aineiston analyysin on tarkoitus selkeyttää aineistoa ja tuottaa uutta tietoa tutkittavasta aiheesta (Eskola & Suoranta 1998, 138). Tuomi ja Sarajärvi ovat muokanneet tutkija Timo Laineen laadullisen tutkimuksen analyysin etenemistä kuvaavaa runkoa, josta selviää hyvin laadullisen analyysin kulku ja ongelmakohdat. Ensimmäiseksi on päätettävä, mikä aineistossa kiinnostaa ja pysyä päätöksessään vaikka aineistosta löytyisi useita kiinnostavia asioita. On valittava tarkkaan rajattu, kapea ilmiö ja kerrottava siitä kaikki mahdollinen jättäen kaikki muu mielenkiintoinen aineistosta löytyvä materiaali seuraavaan tutkimukseen. Tutkimuksen tarkoituksen, tutkimusongelman tai tutkimustehtävän pitää olla linjassa raportoidun kiinnostuksen kohteen kanssa. Toiseksi aineisto käydään läpi erotellen ja merkiten kiinnostuksen kohteeseen sisältyvät asiat ja jätetään kaikki ylimääräinen pois tutkimuksesta. Tästä käytetään nimitystä aineiston litterointi tai koodaaminen ja se voi tapahtua niin kuin itse kukin parhaaksi näkee. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93-94.) Kolmanneksi luokitellaan, teemoitellaan tai tyypitellään aineisto. Vaikka kolmas kohta ymmärretään usein varsinaiseksi analyysiksi tekniikkana, se ei ole mahdollista ilman kahden edeltävän kohdan toteuttamista eikä mielekästä ilman raportoitua yhteenvetoa. Luokittelua pidetään yksinkertaisimpana aineiston järjestämisen muotona ja alkeellisimmillaan aineistosta määritellään luokkia ja lasketaan, monestiko jokainen luokka esiintyy aineistosta. Teemoittelu voi olla luokituksen kaltaista, mutta siinä painottuu, mitä kustakin teemasta on sanottu. Tyypittelyssä aineisto ryhmitetään tietyiksi tyypeiksi. Lopuksi kirjoitetaan yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93-95.) Tämä laadullisen aineiston kulkua kuvaava runko on mielestäni selkeä ja apuna omassa tutkielmassani. Käytän aineistoni järjestämisessä teemoittelua, sillä tutkimuskysymysten pohjalta aineistostani löytyy mielenkiintoisia tutkittavia teemoja. Teemoittelun avulla tekstistä saadaan esille kokoelma erilaisia vastauksia ja tuloksia esitettyihin kysymyksiin (Eskola & Suoranta 1998, 180). Tutkielmani teemat nousevat tutkimusongelmaa tukevista tutkimuskysymyksistä. Luokittelua en aio tehdä, sillä en ole kiinnostunut siitä, kuinka

monesti tietyt asiat aineistossani esiintyvät eikä tyypittelykään ole mielekästä tässä tutkimuksessa.

Aineiston analyysinä käytän sisällönanalyysiä, joka on Tuomen ja Sarajärven (2002) mukaan laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmä ja kaikkea laadullista tutkimusta voi tavallaan pitää sisällönanalyysinä. Sitä voidaan pitää yksittäisen metodin lisäksi myös väljempänä teoreettisena kehyksenä, joka voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin ja siten tehdä sen avulla monenlaista tutkimusta. Useimmat eri nimillä kulkevat laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät perustuvat periaatteessa tavalla tai toisella sisällönanalyysiin, jos sisällönanalyysillä tarkoitetaan kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analyysia väljänä teoreettisena kehyksenä. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93.) Sisällönanalyysin avulla etsin aineistosta aiheita käsittelevät kohdat ja sen jälkeen käyn niitä läpi tutkimuskysymysten avulla.

Sisällönanalyysi on menettelytapa, jonka avulla voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti. Dokumentti voi olla miltei mikä tahansa kirjalliseen muotoon saatettu materiaali, kuten kirja, artikkeli, päiväkirja, kirje, haastattelu, puhe, keskustelu, dialogi tai raportti. Sisällönanalyysi sopii hyvin täysin strukturoimattomankin aineiston analyysiin. Sillä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105.) Sisällönanalyysillä saadaan kerätty aineisto järjestetyksi johtopäätösten tekoa varten. Pelkästään sen avulla ei kuitenkaan voida tehdä johtopäätöksiä. Muistiinpanojen järjestely analyysiä varten on sisällönanalyysiä, mutta siinä ei vielä ole pyritty johtopäätöksiin eikä esille tulleiden seikkojen mahdollisiin yhteyksiin. (Grönfors 1982, 161.) Monia sisällönanalyysillä toteutettuja tutkimuksia kritisoidaan juuri tästä keskeneräisyydestä, sillä tutkija on saattanut kuvata analyysinsä hyvin tarkasti kykenemättä kuitenkaan tekemään mielekkäitä johtopäätöksiä esitellen järjestetyn aineiston tuloksina (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105).

Grönforsin (1982) mukaan sisällönanalyysi ikään kuin tuottaa raaka-aineet teoreettiseen pohdintaan. Itse pohdinta tapahtuu tutkijan järjellisen ajattelun keinoin. Sisällönanalyysillä voidaan tuottaa parhaimmillaankin vain kuvailevaa tietoa. (Grönfors 1982, 161.) Sisällönanalyysi on vain malli, joka tulee mukauttaa tutkitun ongelman keskeisiin kysymyksiin. Keskeiset kysymykset on voitu johtaa yleisestä teoriasta ja sen jälkeen keskitytään näin saatujen teemojen tarkasteluun sisällönanalyysin keinoin. Tutkimusaineiston pintapuolisen tarkastelun avulla on voitu myös saada keskeisiä teemoja, joihin varsinainen analyysi keskittyy. Kuvauksista ja empiirisistä yleistyksistä päästään teoreettisiin johtopäätöksiin kun pyritään saamaan johtopäätöksille käsitteellistä ulottuvuutta tutkitun aineiston ulkopuolelta, eri yhteyksiin ja erilaisiin aineistoihin. (Grönfors 1982, 155.)

3.3. Blogit aineistona

Tutkimuksen aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä ja analyysin tarkoitus on luoda selkeä sanallinen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2002, 110). Laadullisessa analyysissä aineistoa tarkastellaan usein kokonaisuutena. (Alasuutari 2011, 38.) Kvalitatiivinen aineisto on pala tutkittavaa maailmaa. Se on näyte tutkimuksen kohteena olevasta kielestä ja kulttuurista. Aineisto voi olla eri tilanteissa ja eri tarkoituksiin tehtyjä tekstejä, puheita, tai erilaisia interaktiutilanteita, jotka voivat kytkeytyä tutkittavaan ilmiöön monella tapaa. (Alasuutari 2011, 88.) Eskolan ja Suorannan mukaan laadullinen aineisto on pelkistetyimmillään ilmiösultaan tekstiä (Eskola & Suoranta 1998, 15).

Tuomi ja Sarajärvi lainaavat Eskolan (1975) ajatusta tutkimusaineistona käytettävän kirjallisen materiaalin jaottelusta kahteen luokkaan: yksityisiin dokumentteihin ja joukkotiedotuksen tuotteisiin. Yksityiset dokumentit ovat esimerkiksi puheita, kirjeitä, päiväkirjoja, muistelmia, sopimuksia, esseitä ja eläytymismenetelmiä. Joukkotiedotuksen tuotteilla tarkoitetaan sanoma- ja aikakauslehtiä, elokuvia, radio- ja tv-ohjelmia. Näiden kaikkien dokumenttien analyysissä voidaan käyttää

sisällönanalyysia ja myös diskurssianalyysia. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 86.) Laadulliselle tutkimukselle on luonteenomaista kerätä aineistoa, joka tekee mahdollisimman monenlaiset tarkastelut mahdollisiksi. Alasuutari pitää ihanteellisena tältä kannalta olla aineistoa, joka on olemassa tutkimuksen tekemisestä ja tekijästä riippumatta. Englannin kielessä tästä käytetään termiä *naturally occurring data*. (Alasuutari 2011, 84.) Aineisto voi olla syntynyt tutkijasta riippumatta (Eskola & Suoranta 1998, 15). Usein laadullinen aineisto on valmiiksi kirjoitettu. Tällaista materiaalia ovat muun muassa päiväkirjat, kirjeet tai kertomukset (Metsämuuronen 2009, 250). Henkilökohtaisista asiakirjoista voi saada sellaista tietoa, joka ei ehkä tulisi esille muulla tavoin, sillä tavallisesti nämä asiakirjat on kirjoitettu muuhun kuin tutkimustarkoitukseen. (Grönfors 1982, 125-127.) Oma aineistoni on niin sanottu valmis aineisto, joka koostuu julkisista blogeista, joiden voidaan ajatella olevan ikään kuin julkaistuja päiväkirjamerkintöjä. Henkilökohtainen dokumentti kohtaa tässä julkisen dokumentin. Julkiseen blogiin kirjoittajat luultavasti pohtivat ja suodattavat kirjoituksiaan enemmän kuin yksityiseen päiväkirjaan. Julkiset blogit on kuitenkin kirjoitettu muuhun kuin tutkimustarkoitukseen, joten uskon niistä saavan tietoa ilmiöstä laajemmin.

Laadullisissa tutkimuksissa aineistojen koko on pääsääntöisesti pieni tai vähäinen verrattuna määrälliseen tutkimukseen (Tuomi & Sarajärvi 2002, 87). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimusyksiköiden suuri joukko ja tilastollinen argumentaatiotapa ei ole tarpeen tai mahdollista (Alasuutari 2011, 38-39). Myös Eskola ja Suoranta (1998) sekä Silverman (2005) jakavat ajatuksen siitä, että tapausten määrä voi laadullisessa tutkimuksessa olla myös varsin pieni, sillä tapauksia on tarkoitus tutkia mahdollisimman perusteellisesti (Eskola & Suoranta 1998, 18 & Silverman 2005, 9). Laadullisen tutkimuksen puolella aineiston kokoon ja määrään aineiston kokoamis- ja analysointivaiheessa vaikuttavat monesti käytettävissä olevat tutkimusresurssit (Eskola & Suoranta 1996). Tarkastelen ilmiötä muutaman tapauksen eli blogin avulla. Blogit sisältävät paljon tekstiä, joten aineiston rajaus on tarpeen, ettei työmäärä kasva liian suureksi. Uskon, että jo muutamalla hyvin valitulla blogilla voi saada tietoa ilmiöstä.

Saatu tieto ei ole välttämättä yleistettävissä mutta se ei ole laadullisessa tutkimuksessa olennaista.

Internet ja siihen liittyvät ilmiöt ovat yhä useamman tutkijan ja opinnäytetyöntekijän tutkimuksen kohde tai konteksti. Internet on kätevä työkalu erityyppisten aineistojen keräämiseen ja lisäksi paikka, jossa kulttuurin ja yhteiskunnan muodot rakentuvat. Verkon tutkimuksellista suosiota selittää sen yhä tärkeämpi rooli yhteiskunnassa. Viestintäteknologian kehittyessä ja yleistyessä verkosta on tullut erityisesti länsimaisessa kontekstissa yhä enemmän ubiikki eli kaikkialla läsnä oleva. Vaikka käytännössä ubiikki yhteiskunta ei ole vielä arkipäiväistä, on verkko yhä enemmän osa kaikkea arkielämää ja koko länsimaisen yhteiskunnan toimintaa. Tämän vuoksi sitä on vaikea erottaa omaksi, täysin erilliseksi tutkimuskohteeksi. (Laaksonen, Matikainen & Tikka 2013, 9.)

Tutkimuksellisesti sosiaalista mediaa on mahdollista lähestyä joko yleisenä ilmiönä tai kutakin palvelua tai palvelutyyppiä erikseen. Tyypillisesti sosiaalista mediaa käsittelevät tutkimukset keskittyvät yhteen, kullakin ajanhetkellä suosittuun palveluun kerrallaan: käytännössä aiemmin blogeihin ja keskustelupalstoihin, 2010-luvulla enenevässä määrin Twitteriin ja Facebookiin. (Laaksonen ym. 2013, 17.) Internet-tutkija Annette Markhamin (2011, teoksessa Laaksonen ym. 2013.) mukaan internetin tutkimus voidaan käsitellä kolmella tavalla. Internet voi olla minkä tahansa sosiaalisen tai yhteiskunnallisen ilmiön tutkimuksessa käytettävä väline tutkimusaineiston keräämiseen, varastointiin ja analysointiin. Internetiä voidaan myös tutkia osana erilaisia sosiokulttuurisia ilmiöitä, jotka välittyvät tai kietoutuvat internetiin. Tämä näkökulma voi liittyä käyttötappoihin, kokemuksiin ja erilaisiin kulttuurimuotoihin, joissa internet on osana. Tutkimuksessa voi myös keskittyä internet-ilmiöihin, eli kokonaan verkossa syntyvien ja tapahtuvien ilmiöiden tutkimiseen. Nämä kolme tapaa eivät ole toisiaan poissulkevia vaan tuovat tiettyä jäsenystä tutkimuskenttään. (Laaksonen ym. 2013, 18.) Samansuuntaisen jaottelun on tehnyt Pekka Aula kollegoineen vuonna 2006 jaotellessaan internet-tutkimuksen välineeseen, mediaan ja

tilaan. Välinenäkökulmassa verkko nähdään viestinnän välineenä eli teknologiana, joka välittää informaatiota. Medianäkökulma korostaa sitä, että verkkoa käytetään kuin perinteistä mediaa, ja sille annetaan samanlaisia merkityksiä kuin televisiolle, radiolle ja sanomalehdille. Tilanäkökulma korostaa verkon yhteisöllistä ja toiminnallista luonnetta ja tästä näkökulmasta verkko on sosiaalisen ja kulttuurisen toiminnan tila, eräänlainen kohtaamispaikka. (Laaksonen ym. 2013, 18.) Laaksonen ja kumppanit tiivistävät näiden teoreettisten jaotteluiden pohjalta, että verkko voi olla tutkimuksen väline, lähde, paikka tai kohde. Välineenä se toimii aineiston keräämisen. Tutkimuksen lähteenä se on, kun tarkastellaan jotain verkon kautta välittyvää ilmiötä, tapahtumaa tai vuorovaikutusta. Kohteena voivat olla esimerkiksi erilaiset sisällöt, vaikkapa blogikirjoitukset, verkkokeskustelut tai Facebookin tilapäivitykset. Verkkotutkimus paikkana toimii erityisesti verkkoetnografisessa lähestymistavassa, jossa verkko nähdään yhteisöllisyyden ja toiminnan paikkana ja jolloin myös tutkimuksen tekemisen konteksti muuttuu. Verkko itsessään on tutkimuksen kohteena, kun tutkimus keskittyy esimerkiksi verkon tekniseen rakenteeseen, tiettyyn palveluun tai näiden kehitykseen. (Laaksonen ym. 2013, 17-18.) Internetistä on tullut hiljalleen niin keskeinen osa erilaisia ilmiöitä, ettei internetin ja sosiaalisen median tutkimusta voi millään tavoin kokonaan eristää omaksi tutkimusalueekseen. (Laaksonen ym. 2013, 17.) Omassa tutkielmassani verkko on tutkimuksen kohteena ja lähteenä.

Janne Matikaisen (2012) artikkelin mukaan sosiaalisen median käsitteellä viitataan median ja internetin kehitysvaiheeseen, jossa sisällöntuotanto hajautuu ja käyttäjät tuottavat yhä enemmän sisältöä. Sosiaalisessa mediassa keskeistä on sisällön tuottamisen lisäksi verkostomainen ja pakoin jopa yhteisöllinen toiminta. Sosiaalisen median tunnetuimpia palveluja ovat Facebook, blogit, YouTube, Wikipedia ja Twitter. (Matikainen 2012, 297.) Matikainen lainaa artikkelissaan Katri Lietsalan ja Esa Sirkkusen jäsenystä sosiaalisesta mediasta. Lietsala ja Sirkkunen ovat jakaneet sosiaalisen median käsitteen kuudeksi tyyppiä: sisällön luominen ja julkaiseminen, esimerkiksi blogit, wikit ja podcasting, sisällön jakaminen, esimerkiksi kirjanmerkkien, kuvien tai videoiden jakaminen, verkostoistumis- ja yhteisöpalvelut kuten Facebook, LinkedIn, MySpace tai IRC-galleria, yhteistuotanto kuten Wikipedia,

virtuaalimaailmat, esimerkiksi Habbo Hotel ja Second Life sekä liitännäiset, joissa palvelua voidaan hyödyntää toisessa palvelussa, esimerkkinä Google Maps. Näiden kuuden tyyppin kautta voidaan osoittaa, että sosiaalinen media on laaja käsite ja kutakin tyyppiä voi pitää itsenäisenä tutkimuskohteena. Käyttäjien aktiivisuus toimijoina ja sisällön tuottaminen annetun alustan tai palvelun puitteissa on kaikille kuudelle tyyppille yhteistä. Lisäksi myös verkkokeskusteluita voidaan pitää yhtenä sosiaalisen median muotona. (Matikainen 2012, 298.) Oma tutkimukseni keskittyy näistä kuudesta sosiaalisen median tyyppistä sisällön luomisen ja julkaisemisen tyyppiin ja sieltä erityisesti blogeihin.

Lotte Nyboen ja Kristen Drotnerin (2008) mukaan digitaalinen kerronta on nykyään osa päivittäistä elämää. Nykylapset ja nuoret ovat erityisen innokkaita uusista mahdollisuuksista luoda käyttäjälähtöisesti sisältöä joko kuvallisesti, musiikillisesti, kotisivuilla tai vaikka animaatioilla, sillä digitaalisen kerronnan mahdollisuuksia on useita riippuen käyttäjän omista resursseista ja käytetystä ohjelmistosta. (Nyboe & Drotner 2008, 161.) Knut Lundbyn (2008) teoksen mukaan uuden median ja teknologian kehittyminen yhteiskunnassamme on tuonut uusia olosuhteita medioituneelle toiminnalle ja narratiiveille kulttuurisina välineinä. Viime vuosina media on muuttunut massamediasta enemmän kohti henkilökohtaista mediaa. Kaikki mediat toki ovat henkilökohtaista siinä mielessä, että ne ovat medioituneita välineitä merkityksen muodostuksessa. (Lundby 2008, 32.)

Web 2.0 on Tim O'Reillyn ja kumppaneiden vuonna 2004 lanseeraama käsite, jonka alle on koottu uuden verkkokäytön ja sosiaalisen median ilmiöitä. (Saarikoski ym. 2009, 331.) Web 2.0:n mukanaan tuomat uudet mahdollisuudet käyttäjien itsenäisesti luomiin sisältötuotantoihin tekevät henkilökohtaisen äänen selvemmin kuuluvaksi. Informaatio- ja kommunikaatioteknologioita voidaan käyttää tarinoiden tuottamiseen ja kuluttamiseen ihan uusilla tavoilla ympäri maailman, kuten voidaan nähdä Internetin suosituilla MySpace ja YouTube-sivustoilla. Käyttämällä termejä my(space), you(tube) tai face(book) nähdään yhdistelmiä henkilökohtaisista ilmauksista ja medioituneista eli

välitteisistä keinoista käytettynä integroituna. (Lundby 2008, 32.) Voidaan puhua uusista esiintymistiloista, jotka ovat varsinkin nuorten suosioissa. He käyttävät näitä nettisivuja ilmaistakseen henkilökohtaisia mielipiteitään, näkemyksiään ja kommenttejaan joko itse kuvattujen videoiden, kirjoitetun tekstin tai muulla tavalla nettiin jaettuihin tiloihin ladattuna. Yksi esimerkki on bloggauskulttuuri, joka alkoi kehittyä 90-luvun loppupuolella ja on muokkautunut uusiksi versioiksi erilaisia sosiaalisen verkostoitumisen sivuja. (Lundby 2008, 32.)

Saarikosken, Suomisen, Turtiaisen ja Östmanin (2009) mukaan blogi on fenglismi sanasta weblog ja tarkoittaa internet-julkaisua, joka koostuu erillisistä hyperteksteistä, päivityksistä, joita voidaan kutsua myös esimerkiksi postiksi, lastuksi, entryksi tai kolumniksi. Sisällöltään blogi voi olla niin päiväkirjamaista kuin journalismia tai verkkotaidetta. Uusin päivitys on yleensä luettavissa sivun ylälaidassa ja vanhimmat on koottu ajanjaksojen tai tunnisteiden avulla selailtavaan arkistoon, merkinnät on päivätty ja niissä on tavallisesti kommentointimahdollisuus. Tunnettuja blogipalveluja ovat esimerkiksi Blogger, Vuodatus, WordPress ja LiveJournal. (Saarikoski ym. 2009, 314.)

Aallon ja Uusisaaren (2009) mukaan bloggauksella eli verkkolokikirjanpidolla on aluksi tarkoitettu kiinnostavien verkkolinkkien keräämistä ja jakamista. Se on muuttunut päiväkirjan pitämiseksi, uutisten kommentoimiseksi ja lukemattomiksi muiksi tavoiksi jakaa tietoa yhteisöllisesti. Blogien olennaisena piirteenä on julkaistujen kirjoitusten kommentointimahdollisuus. (Aalto & Uusisaari 2009, 62-64.) Nykypäivän Sanakirjan mukaan päiväkirja on ”päivittäin tai tarpeen mukaan tehtyjä muistiinpanoja tapauksista ja kokemuksista joko kronikan mukaan tai kaunokirjallisesti esitettyinä”. Tällainen määritelmä sopii hyvin myös useimpiin blogeihin ja siksi niitä kuvaillaan monesti ”nettipäiväkirjoiksi”. Perinteisistä päiväkirjoista poiketen blogeille tunnusomaisia piirteitä ovat myös keskusteltavuus ja yhteisöllisyys. (Kilpi 2006, 5.)

Bloggaaminen terminä syntyi vasta 1990-luvun lopulla, mutta blogikirjoittamisen tyylilliset juuret ulottuvat pidemmälle. Joseph Addison ja Richard Steele julkaisivat Lontoossa The Spectator -lehteä vuosina 1711-1714. The Spectatoria voidaan pitää blogikirjoittamisen varhaisimpana esi-isänä, sillä henkilökohtaiset huomiot, ajankohtaiset asiat, muistelmat ja yhteiskunnalliset pohdinnat sekoittuivat lehdestä tavalla, joka muisuttaa enemmän nykypäivän blogia kuin sanomalehteä tai muuta mediaa. The Spectator löytyy nykyään myös verkosta sivulta meta.montclair.edu/spectator. (Kilpi 2006, 12.)

Päiväkirjoja ilmestyi verkossa jo silloin, kun blogia käsitteenä ei vielä ollut. Ensimmäinen suomalainen verkkopäiväkirja on pari vuotta vanhempi kuin weblogin käsite. Kanerva Eskola aloitti kotisivuillaan nettipäiväkirjan vuonna 1995. (Alasilta 2009, 68.) Tamperelaisen opiskelija Kanerva Eskolan vuonna 1995 kotisivuilleen tekemä päivitys täyttää tyypillisen blogimerkinnän kriteerit: se on ajankohtainen, henkilökohtainen ja nopeasti aiheesta toiseen hyppelevä. Kirjoittaja pohtii myös nettipäiväkirjan pitämisen ongelmia: ei voikaan kirjoittaa mitä tahansa päiväkirjaansa vaan tulee miettineeksi moneen kertaan ennen kirjoittamista, mitä muut ajattelevat ja mitä tapahtuu niille ihmisille, jotka päiväkirjassaan mainitsee. Tällainen metateksti, joka käsittelee omaa kirjoittamista ja julkaisutoimintaa, on tyypillistä myös bloggaajille, jotka kirjoittavat mielellään omista ja muiden blogeista sekä bloggaamisesta. (Kilpi 2006, 11.)

Blogin käsite syntyi amerikkalaisen ohjelmoijan ja ahkeran Usenet-keskutelijan John Bargerin alettua kutsua Robot Wisdom-nimistä, lyhyesti kuvailtuja linkkejä kiinnostaviin verkkopalveluihin sisältävää, nettisivuaan weblogiksi. Weblog oli yhdistelmä sanoista web eli verkko ja log eli lokikirja. Huhtikuussa 1999 Peter Merholz teki omalla nettisivullaan sanaleikin lisäämällä Bargerin käsitteeseen yhden välilyönnin, jolloin weblogista tuli ”we blog” eli suomeksi me bloggaamme. (Kilpi 2006, 11.)

Lyhyt määritelmä blogille on verkkosivu tai -sivusto, johon tuotetaan ajankohtaista, päivämäärällä varustettua sisältöä. Vanhat merkinnät säilyvät muuttumattomina ja luettavissa arkistoissa. Useimmissa blogeissa on kommentointimahdollisuus ja hyvin tyypillisesti bloggaaja linkittää ahkerasti toisille nettisivuille ja etenkin muihin blogeihin. Tärkein tekijä blogikulttuurin syntyminen taustalla on julkaisemisen helppous, nopeus ja yksinkertaisuus. (Kilpi 2006, 3.) Blogi voi olla nettipäiväkirja, mutta käsitteet eivät ole synonyymeja. Blogi on myös sukua nettikolumnille. Wiki on eri asia kuin blogi. Blogi ei ole mikä tahansa nettisivusto vaan sivusto, joka voi julkaista tekstiä ja/tai multimediaa. Jutut julkaistaan aikajärjestyksessä uusimman ollessa ylimpänä, lukijoilla on mahdollista kommentoida kirjoituksia ja syötteet helpottavat blogien seuraamista. Blogia voi pitää yksi tai useampi ihminen ja mitä useammin blogia kirjoittaa, sitä enemmän sille yleensä saa lukijoita. (Alasilta 2009, 20.) Blogit ovat merkittävä teknologinen, sosiaalinen ja taloudellinen muutosvoima, joka tekee lukijoista julkaisijoita ja kuluttajista tuottajia. Sana on vapaa, kun jokainen voi julkaista mitä, milloin ja kenelle tahansa. (Kilpi 2006, 3.)

Yhdysvaltalainen Pew Internet & American Life Project julkisti heinäkuussa 2006 tutkimuksensa ”Blogger: A Portrait of Internet's New Storytellers”. Tutkimuksen mukaan suosituin tiedostomuoto blogeissa on teksti, mutta suurin osa liittää blogiinsa myös valokuvia ja 30 prosenttia äänitiedostoja ja 15 prosenttia liikkuvaa kuvaa. Tutkimuksen kiinnostavimpia tuloksia olivat: 54 % bloggaajista ei ole koskaan aiemmin julkaissut tekstejään tai muita tuotoksiaan missään muualla, 8 % netin käyttäjistä (12 miljoonaa ihmistä) pitää blogia, 39 % netin käyttäjistä (57 miljoonaa ihmistä) lukee blogeja, suosituin bloggaamisen aihe on oma elämä ja kokemukset, 54 % bloggaajista on alle 30-vuotiaita, 55 % bloggaajista julkaisee nimimerkillä, 59 % bloggaajista käyttää blogin päivittämiseen alle kaksi tuntia viikossa, 10 % bloggaajista käyttää yli kymmenen tuntia viikossa blogin päivittämiseen, 52 % bloggaajista sanoo kirjoittavansa ennen kaikkea itselleen, 32 % prosenttia sanoo kirjoittavansa ennen kaikkea yleisölleen sekä 15 % sanoo bloggaavansa ansaitakseen rahaa. (Kilpi 2006, 20-21.)

3.4. Aineiston esittely

Olen valinnut aineistokseni blogitekstejä kolmelta eri bloggaajalta. Blogit ovat julkisia, avoimia ja kaikkien luettavissa. Koin silti, että aiheiden henkilökohtaisuuden vuoksi olisi hyvä saada kirjoittajien lupa käyttää tekstejään tutkimukseni aineistossa. Vaikka tekstit ovatkin julkisesti kaikkien luettavissa, ei niiden kirjoittaja ole kuitenkaan välttämättä osannut ajatella niiden päätyvän tutkimuskohteeksi. Yritin valita suurin piirtein samanikäisten lasten vanhempien blogeja, joita sitten lähestyin sähköpostilla kysyen lupaa käyttää heidän tekstejään aineistonani. Kahdeksasta lähestymästäni blogista sain vastauksen ja luvan kolmelta bloggaajalta. Kaksi bloggaajista on aloittanut blogin kirjoittamisen raskausaikana ja yksi vauvan ollessa muutaman kuukauden ikäinen. Käsittelen tutkimuksessani niitä julkaisuja, joissa mainitaan heidän lapsensa. Rajasin tiedonkeruun loppumaan sen kuukauden loppuun, jolloin blogin lapsi täyttää kaksi vuotta, ettei aineistoni kasvaisi liian suureksi. Aineistonkeruu tapahtui kesällä 2015 ja blogikirjoitukset on julkaistu vuosien 2012 ja 2015 välisenä aikana. Aineistonkeruuhetkellä blogit päivittyivät edelleen, joten rajaus oli tehtävä. Yhteensä blogitekstejä on määrällisesti paljon, vaikka blogeja onkin aineistona vain kolme. Aineistoni blogit ovat Tommi Koiviston Isyyspakkaus osoitteesta <http://www.lily.fi/blogit/isyyspakkaus>, Hanne Valtarin Lähiömutsi osoitteesta www.mutsiavautuu.com sekä nimimerkillä Raissi kirjoittavan henkilön RetroPrinsessa osoitteesta <http://www.lily.fi/blogit/retroprinsessa>. Käytän heistä lainauksissani koodeja B1 (Isyyspakkaus), B2 (Lähiömutsi) ja B3 (RetroPrinsessa).

3.5. Tutkimuksen kulku

Aineistoni koostuu kolmen eri blogin julkaisuista. Valitsin aineistooni tekstejä, jotka koskivat 0-2-vuotiasta lasta, sillä 80 prosentilla alle kaksivuotiaista on vanhempiensa luoma digitaalinen jalanjälki. (AVG Digital Diaries: Be safe online. 2014.) Aluksi tallensin blogi kerrallaan omalle koneelleni kaikki blogijulkaisut, joissa oli maininta lapsesta. Työ oli yllättävän hidasta johtuen siitä, että blogeissa uusimmat tekstit ovat alussa ja vanhimmat viimeisenä ja lähdin tallentamaan blogeja vastakkaisessa

järjestyksessä. Tämän jälkeen luin tallentamani tekstit muutaman kerran läpi. Eskolan ja Suorannan (1998, 152.) mukaan on tärkeää tuntea aineistonsa perinpohjaisesti ja lukea se aluksi useampaan kertaan, jotta se avautuisi alustavasti. Seuraavaksi tiivistin ja järjestelin aineistoani jättäen jäljelle vain tekstit, joissa lapsi mainittiin ja poistin kaiken ylimääräisen. Näihin teksteihin jätin itselleni merkinnäksi vielä myös päivämäärät, jolloin teksti on julkaistu, jotta löytäisin tarvittaessa koko julkaisun ja päivämäärän avulla näkisin myös sen, minkä ikäisestä lapsesta tässä on kerrottu. Tuomi ja Sarajärvi käyttävät tästä nimitystä litterointi. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93-94.) Tässä välissä luin taas jäljelle jääneet tekstit läpi. Sen jälkeen aloin käydä tekstejä läpi tutkimuskysymyksen apukysymysten avulla. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla etsin teksteistä kaikki sanat, joilla lapsiin viitataan. Näistä sanoista tein teemoittelemalla jaottelun viiteen luokkaan. Pohdin näiden viiden luokan avulla, miten sanavalintojen avulla kuvaillaan lasta. Toisen apukysymyksen avulla etsin mitä lapsista kerrotaan. Tässä käytin apukysymyksinäni seuraavia: Mitä henkilötietoja lapsesta jaetaan? Mitä tuntomerkkejä lapsesta jaetaan? Mitä lapsen luonteesta kerrotaan? Mitä lapsen kasvusta ja kehityksestä kerrotaan? Kolmanneksi etsin mitä lapsesta kerrotaan tarinoiden kautta. Merkitsin jokaiseen lapsesta kertovaan julkaisuun itselleni merkinnäksi asiasanoja siitä, millaisia teemoja teksti koskee. Kysymysten ja asiasanojen pohjalta esiin nousi paljon tutkittavia teemoja. Mielenkiintoiseksi teemaksi nousi lapsen kuvaileminen hänen kehityksensä kautta. Päätin tässä vaiheessa suunnata analyysini lapsen kehityksen kautta kerrottuihin kuvauksiin lapsesta ja siihen, miten vanhemmat rakentavat lapselle virtuaalista identiteettiä kertomalla arvioita ja havaintoja hänen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta kehityksestään. Käyn analyysissäni läpi myös sitä, mitä henkilötietoja lapsesta kerrotaan sillä henkilökohtaiset tiedot ovat osa virtuaalisen identiteetin rakennusprosessia.

4. Lapsen virtuaalisen identiteetin muodostuminen

Tutkiessani lapsen virtuaalisen identiteetin muodostumista vanhempansa rakentamana julkisessa blogissa aloitin pohdinnan sen kautta, miten virtuaalinen identiteetti yleensä muodostuu. Kun henkilö päättää luoda itselleen virtuaalisen identiteetin johonkin internetin palveluun, hän tekee joukon valintoja siitä, mitä haluaa itsestään kertoa. Virtuaalinen identiteetti muodostuu tietyn nimimerkin taakse sen pohjalta, mitä henkilö kertoo itsestään ja miten hän virtuaalisessa maailmassa käyttäytyy. (ks. Aalto & Uusisaari 2009, Tuominen 2013) Lapselle virtuaalinen identiteetti rakentuu välitteisesti vanhemman kertoessa blogissaan kuvauksia ja tarinoita siitä, millainen lapsi on. Lapsen virtuaalisen identiteetin voi ajatella olevan eräänlainen representaatio lapsesta vanhemman näkökulmasta kerrottujen kuvausten ja tarinoiden rakentamana. Seuraavissa kappaleissa käyn läpi sitä, miten tämä lapsen virtuaalinen identiteetti käytännössä rakentuu.

4.1. Kaikki alkaa nimimerkistä

Aalto ja Uusisaari (2009) ovat esitelleet teoksessaan sitä, miten verkkoidentiteetin luominen tapahtuu käytännössä. Verkkoidentiteetin luominen alkaa heidän mukaansa nimimerkistä (Aalto & Uusisaari 2009, 31). Blogissa esiintyvällä lapsella on käytössään kirjoittavan vanhempansa valitsema nimimerkki, jota hänestä pääasiassa käytetään. Aineistossani nimimerkin valinta on kaikissa blogeissa hieman erilainen: yhdellä kolmesta lapsesta nimimerkkinä on hänen ensimmäinen etunimensä, toisella lapsella on keksitty nimimerkki ja kolmannen nimimerkkinä käytetään johdannaista hänen sukupuolestaan. Tässä tulee esille hyvin se, että nimimerkin voi valita ja muodostaa monella tapaa. Blogeissa esiintyvien lasten nimimerkin ovat valinneet blogia kirjoittavat vanhemmat voidakseen viitata lapseen sujuvasti. Toisin kuin yleensä virtuaalista identiteettiä luodessa valinnan taustalla ei ole se, millaiseen palveluun nimimerkkiä käytetään. Vanhemmat ovat tehneet valinnan siitä, esiintyykö lapsi blogissa omalla

nimellään vai nimimerkillä ja valinneet nimimerkin sen mukaan, halutaanko lapsen olevan virtuaalisen nimimerkin kautta tunnistettavissa reaalielämässä. Aallon ja Uusisaaren mukaan nimimerkin valintaan vaikuttaa käyttötarkoitus eli eri palveluihin voi olla eduksi oma nimi ja toisiin nimimerkki. Nimimerkin tarkoitus on kertoa jotain itsestä olematta kuitenkaan liian yksilöllisiä tai henkilökohtaisia tietoja sisältävä. (Aalto & Uusisaari 2009, 31.) Nimimerkki kertoo henkilöstä aina jotakin, tutkielmani aineistossa kustakin lapsesta hieman eri asioita, kuten sukupuolen tai nimen. Nimimerkin avulla voisi luoda lukijalle mielikuvia myös lapsen luonteesta: esimerkiksi kuvitteelliset nimimerkit ”Vilperti”, ”Pikku riiviö” ja ”Tanssijatar” viittaisivat hieman eriluontoisiin lapsiin. Nimimerkki voi Aallon ja Uusisaaren mukaan luoda ennakkoodotuksia (Aalto & Uusisaari 2009, 32).

Nimimerkin lisäksi löysin aineistostani myös muunlaisia tapoja viitata lapseen. Lapsesta käytetään tarkasteluni mukaan viittä erilaista ilmaisutyyppiä: pronominit, sukupuolesta johdetut sanat, lapsi ja sen synonyymit, kuvailevat sanat sekä hellittelynimet. Käyttämällä vaihtelevia ilmauksia lapsesta kirjoittaja paitsi elävöittää tekstiä myös tulee samalla kuvailleeksi lasta eri tavoin. Eri pronomineja käytetään hieman erilaisissa yhteyksissä. Esimerkiksi neutraaleja persoonapronomineja ”hän” ja ”se” käytetään toistuvasti kuvaillessa sitä, millainen lapsi on tai mitä hän tekee. Kielitoimiston ohjepankin mukaan yleiskielen 3. persoonan ilmauksissa viitataan ihmiseen persoonapronomineilla ”hän” ja ”he”, ja muihin kuin ihmisiin viitataan osoittavilla sanoilla ”se” ja ”ne” mutta puhutussa kielessä ja puhekielisessä kirjoittelussa ”se” on tavallinen myös ihmiseen viitattaessa (Kielitoimiston ohjepankki). Sanaa ”se”, käytetään lapsesta blogeissa puhekielisen viittauksen lisäksi myös kysyttäessä ”kukas se siellä”-kysymyksiä ja kuvailemalla lasta ”se, joka”. Helka Pylkön (2012) mukaan kolmannen persoonan käyttö henkilökuvamuotoisessa lehtiartikkelissa on luonnollista ja pronominiin käyttö on tavallista esimerkiksi toistoa vältettäessä kaikessa kielenkäytössä (Pylkkö 2012, 24). Blogijulkaisuja lapsesta voisi pitää myös eräänlaisina henkilökuva-artikkeleina, joissa jutun kirjoittaja tuottaa omasta näkökulmastaan mielikuvia lapsesta. ”Me”-pronominilla korostetaan blogissa sidettä lapsen kanssa kertomalla asioita, joita lapsen kanssa tehdään yhdessä. Lapsi on tärkeä osa perhettä ja hän kulkee vanhempansa

mukana arjen menoissa. Helka Pylkkö (2012) havaitsi tutkimuksessaan myös, että henkilökuva-artikkelissa pronomineilla henkilö voidaan samaistaa jonkin ryhmän jäseneksi (Pylkkö 2012, 24). ”Minä”-pronominia käytetään, kun lapsesta kerrotaan ikään kuin hänen itsensä kertomana. Lapsi ei kuitenkaan itse ole oikeasti äänessä, vaan vanhempi arvelee, mitä lapsi ajattelee tai sanoo. ”Sinä”-pronominia käytetään silloin, kun kirjoitukset on tavallaan suunnattu lapselle itselleen, muistellaan jotain, mitä lapselle on sanottu tai kun hieman romantisoitujen kirjoitetaan tunteja lasta kohtaan. Kuvailuun sitä, millainen lapsi on, käytetään myös pronomineja ”tämä” ja ”tuo”. Valitessa erilaisia pronomineja lapseen viitattaessa voidaan siis kertoa ja korostaa hieman erilaisia asioita lapsesta.

Kaikki aineistoni lapset ovat sattumalta samaa sukupuolta. Heihin viitataan teksteissä myös sukupuolta korostavilla sanoilla. Käytössä on sanoja tyttö ja neiti sekä näiden deminutiivit tyttönen ja neitonen sekä omaa lasta kuvaava muoto tytär. Lapsen virtuaalisen identiteetin rakentumisen kannalta oleellista tässä on se, että lapsesta tulee ilmi hänen biologinen sukupuolensa. Sukupuolen esiintuominen voi luoda ennakkokäsityksiä, sillä edelleen tyttöihin ja poikiin liitetään tiedostamattakin erilaisia odotuksia. Tämän vuoksi sukupuolisensitiivisyys on ollut esillä esimerkiksi päiväkodin ja koulun sukupuolittavia rooleja pohdittaessa. Sukupuolisensitiivisyydellä tarkoitetaan Syrjäläisen ja Kujalan (2010) mukaan sukupuolinäkökulman huomioon ottamista kaikessa toiminnassa sekä herkkyyttä tunnistaa toiminnassaan tiedostamattomia tekijöitä, jotka vaikuttavat suhtautumisessa miehiin ja naisiin (Syrjäläinen & Kujala 2010, 31).

Vanhemmat viittaavat blogissa lapseensa myös ihan yksinkertaisesti sanoilla lapsi, taapero ja vauva. Näiden sanojen käytössä on huomattavissa kehityksen kaari, kun aluksi puhutaan vauvasta ja kasvun myötä taaperosta tai lapsesta. Virtuaalista identiteettiä muodostetaan luomalla näin mielikuvia siitä, onko lapsi vielä ihan pieni vauva vai jo vähän isompi lapsi eli kerrotaan viittauksia lapsen iästä tai kehitysvaiheesta. Lapseen viitataan myös suoraan kuvaavilla sanoilla kertoen

minkäkokoinen ja minkäikäinen hän on tai millainen hän vanhemman mielestä on. Vanhemmat kuvailevat lapsiaan subjektiivisesti omasta näkökulmastaan, jolloin kuvailussa näkyy vanhemman ihailu ja ylpeys lasta kohtaan sekä ilo lapsesta. Tilannetta kuvailemaan lapseen liitetään myös ilmaisuja, joissa viitataan siihen, mitä hän tekee kertomalla hänen olevan esimerkiksi iloisesti kiljahteleva tyttö tai jaloissa kitisevä roikkuva lapsi. Lapsen virtuaaliseen identiteettiin heijastuu kuvailevien ilmauksien kautta häneen reaalielämässä liitettyjä ominaisuuksia, kiinnostuksen kohteita sekä perheen erityispiirteitä ja harrastuksia. Helka Pylkön (2012) mukaan tällaiset ilmaukset ohjaavat tarkastelemaan viitattua henkilöä tietyistä näkökulmista, mikä vaikuttaa henkilökuvan syntymiseen (Pylkkö 2012, 25).

Lapsesta käytetään blogeissa myös lempinimiä ja hellittelymuotoja. Lapsen kerrotaan esimerkiksi olevan äidin ja isän kulta, lapsi rakas tai perheen pieni päivänpaiste. Hellittelynimiä ja omistusmuotoja käytettäessä ilmaistaan usein vanhemman tunnetta lasta kohtaan, iloa ja ylpeyttä olla juuri hänen vanhempansa. Omistusmuotoa käytetään yksinkertaisimmillaan esimerkiksi puhuttaessa minun lapsestani, meidän työstä tai tyttärestäni. Omistusliite liitetään monesti myös hellittelynimeen. Lapsen asemaa perheessä korostetaan käyttämällä hänestä hieman humoristisesti jopa kuninkaallisia titteleitä kuten prinsessa tai hänen korkeutensa. Kaikissa kolmessa blogissa käytettiin monenlaisia hellittelynimiä. Huomasin kaikista löytyvän myös muutamia useasti toistuvia lempinimiä. Hellittelynimien ja omistusmuotojen kautta lapsen virtuaaliseen identiteettiin heijastuu häneen reaalielämässä liitettyjä siteitä perheeseensä ja suhdetta vanhempiinsa. Helka Pylkön mukaan (2012, 22-23) etunimen käyttö lehtiartikkeleissa luo läheisemmän ja tuttavallisemman vaikutelman henkilöstä ja läheinen ote on luontevaa varsinkin viitatessa lapseen. Etunimeä vielä hieman intiimimpi tapa viitata henkilöön on lempinimen käyttö, jolla voi tuttavallisen ja läheisen asenteen lisäksi herättää artikkelissa humoristisia ja kaverillisia mielikuvia. Lempinimen käytöllä voidaan lehtiartikkelissa tuoda henkilöä lähemmäs lukijaa ja synnyttää mielikuvia persoonallisesta henkilöstä. Lempinimiä käyttämällä tekstin sävy muuttuu ja luodaan vähän erilaisia mielikuvia kuin muodollisia viittauksia, kuten etu- ja sukunimen yhdistelmää, käytettäessä. (Pylkkö, 2012, 22-24.)

4.2. Henkilökohtaiset tiedot lapsen virtuaalisen identiteetin rakentajana

Nimimerkin taakse alkaa muovautua virtuaalinen identiteetti sen mukaan, millaisia tietoja itsestään jakaa verkossa. Lapselle tämä identiteetti muodostuu vanhempien tekemien valintojen pohjalta. Tuomisen (2013) mukaan nimen lisäksi kaikki tieto, minkä henkilö itsestään antaa muovaa hänen identiteettiään ja mainettaan verkkoyhteisöissä. Tästä syntyy virtuaalinen, paikkaan ja aikaan sitoutumaton henkilöbrändi, jolla on virtuaalimaine. (Tuominen 2013, 18.) Aalto ja Uusisaari (2009) kuvaavat teoksessaan tyypillistä verkkopalveluun rekisteröitymistä. Perustamistietojen eli käyttäjätunnuksen ja salasanan lisäksi voidaan edellyttää monenlaisten henkilötietojen ja muiden omaa elämää koskevien historioiden ja mielenkiinnonkohteiden jakamista. On oltava tarkkana, ettei joudu täyttämään liian yksityiskohtaisia tietoja. (Aalto & Uusisaari 2009, 35-38.) Aallon ja Uusisaaren mukaan verkkoon julkaistessa tarvitaankin harkintakykyä, sillä kaikki verkossa joskus julkaistu jää johonkin talteen. Se ei kenties ole helposti löydettävissä eikä välttämättä yhdistettävissä nykyiseen verkkoidentiteettiin, mutta jossakin hakukoneiden uumenissa tieto kuitenkin tulee aina olemaan. (Aalto & Uusisaari 2009, 115-117.) Vanhemman kirjoittama blogi ei tavallaan ole palvelu, joka itsessään vaatisi lapsen yksityiskohtaisten henkilötietojen jakamista. Lapsi ei rekisteröidy vanhemman blogiin vaan on siellä vanhemman elämään kuuluvana osana. Vanhemmat pohtivat rajanvetoa siihen, kuinka tarkkoja tietoja lapsestaan jakavat.

Blogeissa jaetaan aineistoni otoksen pohjalta jonkun verran myös lasta yksilöiviä henkilötietoja. Otin tämän näkökulman esille, sillä virtuaalisen identiteetin rakennusprosessissa on harkittava tarkkaan, kuinka yksityisiä tietoja jakaa. Aineistostani olen etsinyt henkilötietoina lapsen nimeen, syntymäaikaan ja asuinpaikkaan viittaavia tietoja. Näiden avulla lapsi voidaan tunnistaa. Lastensuojelun Keskusliiton teettämän kyselyn mukaan nuoret itse ovat sitä mieltä, ettei julkisuuteen saisi missään tapauksessa jakaa heidän henkilötietojaan kuten nimeä, puhelinnumeroa ja osoitetta. (Lapsen yksityisyydensuoja digitaalisessa mediassa. Yhteenveto lapsille ja

nuorille suunnatun kyselyn vastauksista 2016.) Henkilötietolain määritelmän mukaan henkilötiedolla tarkoitetaan kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi (Finlex. Luettu 31.3.2017). Henkilötietoja ovat kaikki sellaiset tiedot, jotka voidaan yhdistää henkilöön tai tämän perheeseen. Näitä tietoja ovat esimerkiksi nimi, henkilötunnus ja osoite. (Suomi.fi. Luettu 31.3.2017)

Aineistoni on vain pieni otanta lapsia kuvailevista blogeista. En voi tehdä yleistäviä johtopäätöksiä siitä, kuinka yksityisiä tietoja vanhemmat yleensä lapsistaan jakavat. Kuvailen kuitenkin sitä, miten henkilötiedot näkyvät aineistossani yhtenä esimerkkinä siitä, miten henkilötietoja käytetään lapsen virtuaalisen identiteetin rakennusaineena. Aineistoni kolmesta blogista yhdessä oli mainittu lapsen etunimet mutta ei sukunimeä. Yhtä hänen etunimistään käytetään myös hänen nimimerkinään eli se on esillä toistuvasti. Kahdessa muussa blogissa lapsen nimi on pidetty blogimerkintöjen ulkopuolella eikä sitä ei ole mainittu kertaakaan. Nimistä kerrotaan näissäkin blogeissa kuitenkin jonkin verran. Toinen kirjoittaja kertoo päättäneensä, että vain hän itse esiintyy blogissaan etunimellään ja lapsen kaksi suvulta perittyä nimeä pidetään lähipiirin tiedossa. Toinen kirjoittaja kertoo myös haluavansa pitää lapsen nimen blogin ulkopuolella. Tällä tavoin kirjoittajat haluavat rajata lapsensa tunnistettavuutta, sillä nimi on henkilökohtainen tieto, josta ihminen on helposti tunnistettavissa. Syntymäajan perusteella voidaan päätellä henkilötunnuksen alkuosa, vaikka lapsen henkilötunnusta ei kokonaan mainittaisikaan. Lapsen syntymäaika mainitaan kaikissa aineistoni blogeissa suoraan jopa tarkan kellonajan kanssa. Lapsen syntymäpäivän voi päätellä myös muista julkaisusta, kun kerrotaan esimerkiksi ajankulusta, lapsen kehityksestä tai synnytyksestä. Lapsen syntymäajan voi päätellä esimerkiksi seuraavista teksteistä yhdistettynä julkaisun päivämäärään:

Pieni Mymmelimme on nyt kaksi päivää vanha. Hän saapui maailmaan keskiviikkona hieman ennen iltakuutta Haikaranpesän syntymähuone 2:ssa. (B1)

Pieni täytti perjantaina kaksi vuotta, ja voi millainen juhlahiikloppu tästä tulikaan! Perjantaina tyttö ja Rouva kävivät kokeilemassa taaperotanssia kuten äitienpäivänä lupailtiin. Perjantai-iltana myös maisteltiin ensimmäiset pienet kakkupalaset varsinaisen syntymäpäivän kunniaksi ja puhallettiin tietysti kynttilät.
(B1)

Vaikka meillä mennään näissä vauva-asioissa yleensä perstuntumalla, yhdessä asiassa ohjeita ja suosituksia on toteltu pilkulleen. Minime on täysimetetty tasan puolivuotiaaksi, eli tähän päivään saakka. Aamulla puolivuotispäivän kunniaksi maiskuteltiin banaania, johon lypsin mukaan tujauksen maitoa. Taisi sitä mennä alas se ohjekirjojen mukainen teelusikallinen. (B2)

Saana täytti perjantaina 2 ja lauantaina me pidettiin bileet. Olimme vuokranneet bilepaikaksi leikkipuiston. Leikkipuistot ovat mahtavia juhlienpitopaikkoja, koska niissä on tilaa isommallekin porukalle ja lapsilla on tilaa leikkiä ja temmeltää.
(B3)

Henkilötietoihin kuuluvaksi voidaan käsittää myös osoitetiedot. Aineistossani lasten tai heidän vanhempiensa tarkkaan osoitetta ei kerrota. Julkaisuissa mainitaan ohimennen kuitenkin heidän asuinpaikkakuntansa tai asuinalueensa. Jonkin verran tietoa löytyy myös lapsen juurista kerrottaessa esimerkiksi sukulaisten vierailuista tai siitä, missä esimerkiksi lapsen vanhempi on viettänyt lapsuutensa.

Vietin lähes koko viime viikon reilun 50 neliön alueella Herttoniemessä, varmistaakseni Minimien taudinselätyksen sataprosenttisuuden. (B2)

Sen jälkeen olikin kiva lähteä ajamaan kohti tytön mummolaa. Terveisiä siis Jyväskylästä, vanhasta kotikaupungistani. (B1)

Eilen aamulla hyppäsimme pirpulan kanssa taksiin ja huristelimme Jumboon. Mummi ja pappa olivat lentäneet (laukut täynnä pakurikäppää) edellisenä iltana Ivalosta Helsinkiin ja yöpyneet Flamingo spa hotellissa. (B3)

Näiden blogissa kerrottujen henkilötietojen avulla lapselle muodostunut virtuaalinen identiteetti on mahdollisesti yhdistettävissä hänen todelliseen identiteettiinsä. Vaikka henkilötietoja ei kerrotaisi suoraan, ne voivat tulla ilmi monin tavoin. Minilex-lakipalvelun artikkelin mukaan henkilötiedot ovat tunnistetietoja, jotka voidaan liittää välittömästi tai välillisesti johonkin tiettyyn henkilöön. Välittömästi henkilö voidaan tunnistaa esimerkiksi nimen, puhelinnumeron, henkilötunnuksen tai valokuvan perusteella. Välillisesti henkilö voidaan tunnistaa merkinnöistä, jotka kuvaavat esimerkiksi hänen asuinpaikkaansa, perhettään, työtään tai harrastuksiaan. Ei ole määritelty miten suuren joukon on kyettävä tieto liittämään johonkin henkilöön. (Minilex-lakipalvelu. Luettu 31.3.2017.)

4.3. Kehitystarinat lapsen virtuaalisen identiteetin rakentajana

Tarkastellessani aineistoani huomasin, että lasta kuvaillaan blogeissa paljon heidän kasvunsa ja kehityksensä kautta. Tämä on aika loogista, sillä Isto Ruoppilan (1995) mukaan ihmisen lapsuuden kehitys luo perustaa kaikelle myöhemmälle kehitykselle (Ruoppila 1995, 30). On siis ymmärrettävää, että lapsesta kerrottaessa kerrotaan usein hänen sen hetkisestä kehityksestään. Kronqvistin ja Pulkkinen mukaan kehitystä tarkastellaan perinteisesti erottelemalla ihmisen fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen osa-alue toisistaan. Muutokset kullakin alueella vaikuttavat toisiinsa ja tapahtuvat sidoksissa toisiinsa: jonkin

alueen kehittyessä muutoksia tapahtuu myös muilla alueilla. Kehitys on kokonaisvaltaista ja yhden alueen kehitys edistää myös muiden alueiden kehitystä. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 30.) Kehityksen jakaminen osa-alueisiin selkeyttää kehityksen kuvaamista, mutta osa-alueet ovat aina kiinteässä yhteydessä toisiinsa (Himberg, Laakso, Näätänen, Peltola & Vidjeskog 1992, 14). Käytän jakoa fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen apunani tarkastellessani seuraavissa kappaleissa sitä, miten vanhemmat kuvailevat lastaan kehityksen eri osa-alueiden kautta. Pohdin myös sitä, miten tämä kehityksen kautta kuvaileminen rakentaa lapsen virtuaalista identiteettiä.

4.3.1. Fyysisen kehityksen kuvailu lapsen virtuaalisen identiteetin rakennuspalikkana

Fyysisellä kehityksellä tarkoitetaan fyysistä kasvua ja motorista kehitystä. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 31.) Blogeissa nämä fyysisen kasvun molemmat puolet ovat esillä. Aineistoni blogeissa lapset ovat iältään alle kaksivuotiaita, jolloin fyysinen kasvu ja motorinen kehitys on nopeaa. Vuorisen ja Tuunalan (1997) mukaan lapsen paino kolminkertaistuu ja pituus lisääntyy lähes puolella ensimmäisen vuoden aikana ja toisella vuodella pituuskasvu on noin 12cm (Vuorinen & Tuunala 1997, 28). Pirjo Salpan mukaan suuri ja nopein muutos lapsen motorisissa taidoissa tapahtuu ensimmäisten 18 kuukauden aikana. Lapsi oppii pään ja vartalon hallinnan, käsivarsiin tukeutumisen, nousemaan ylös painovoimaa vastaan, kävelemään ja käyttämään käsiään. (Salpa 2007, 9.) Fyysiseen kasvuun liittyen aineistoni blogeissa kerrotaan lasten syntymämitat ja kuvaillaan sitä, kasvavatko he käyrien mukaan:

*Varaslähdöstä huolimatta Minime voi teräsvauvan elkein hienosti. Painoakin tyyppi oli ehtinyt kerryttää 2850 grammaa ja pituutta se oli venähtänyt 46 senttiä.
(B2)*

Pituutta tyttösellä oli 50 cm ja painoa 3166g. (B3)

Tytön kerrottiin jo neuvolassa olevan pitkä ja hoikka, mutta hän saapui maailmaan vielä arveltuakin hoikempana, reilusti alle kolmekiloisena. (B1)

Mitenkään isohan neitonen ei ole, mutta tasaisesti omalla käyrällään kulkee. Syö kuin hevonen, vaan kuluttaakin hurjasti. 8 kg raja ei vielä rikkoutunut ja pituutta oli huimat 68 cm. Ennustivat kuitenkin, että 5,5 cm pidemmäksi kasvaisi kuin äitinsä. Kunnon hujoppi on siis sirrikästä kasvamassa... n. 165 cm. (B3)

Tyttömme on pieni, on aina ollut. Jossain vaiheessa vuosi sitten hänen painonsa ei noussut juuri lainkaan neuvolakäyntien välillä, ja olimme huolissamme hänen kasvustaan. Sittemmin kasvu näytti tasaantuvan ”omalle käyrälleen” ja kehittyi tasaisesti. Tyttö vain on siis vähän keskimääräistä lyhempi ja hoikempi. (B1)

Tällainen fyysisen kasvun kuvailu ei kerro lapsesta kovin yksityiskohtaista tietoa, ellei hän poikkea keskimääräisestä kasvusta merkittävästi. Virtuaalisen identiteetin rakentajana se luo mielikuvia lapsen fyysisestä olemuksesta eli siitä, minkäkokoinen hän on ja oletuksia siitä, kasvaako hän normaalisti. Tuusulan kunnan neuvolasivujen mukaan ensimmäisen vuoden aikana lapsella on 10 neuvolatarkastusta. Jokaisessa tarkastuksessa seurataan kasvua ja kehitystä sekä keskustellaan vanhempien huolenaiheista. Kasvua seurataan painoa, pituutta ja päänympärystä mittaamalla. Neuvolassa tarkkaillaan lapsen varhais- ja suojeluheijasteita, seurataan motorista kehitystä, aistitoimintojen ja leikin kehitystä sekä vuorovaikutuksen ja puheen kehitystä. (Tuusulan kunta. Lastenneuvola. Luettu 3.4.2017.) Koska lapsen kasvua ja kehitystä seurataan neuvolan taholta tarkasti, ei ole ihme, että lapsen kasvu ja kehitys aiheuttaa

vanhemmissa pohdintaa varsinkin neuvolakäyntien yhteydessä ja tämä pohdinta näkyy myös blogijulkaisuissa:

Kävimme neuvolassa ja neuvolalääkärillä matkan jälkeen kolme viikkoa sitten. Siellä terveydenhoitaja totesi, että tytön paino on vihdoin lähtenyt kunnolla nousuun. Sehän pysähtyi kahdeksi kuukaudeksi viime vuoden puolella - varmaan huonon ruokahalun vuoksi. Myös lääkäri vahvisti, että tyttö kasvaa ja kehittyy aivan normaalisti - omalla käyrällään (-1). Hän on siis hieman keskimääräistä pienempi ja sirompi. Ja mitäpä siitä. Painoa ei siis tarvitse enää seurata, ja voimme suhtautua syömiseenkin vähän rennommin. Jos tyttö ei suostu syömään jotain ruokaa, emme siis enää stressaa sillä, että hän olisi jotenkin aliravittu. (B1)

Neuvolassa huomasivat myös, että taidot kääntymiseen löytyvät, intoa harrastukseen ei. Terveydenhoitaja kelasikin puolitosissaan, mahtaako Minime jättää ryömimiset ja konttaamisen väliin ja siirtyä suoraan kävelyyn. Täytyy kuitenkin muistaa, että Minime syntyi kuusi viikkoa etuajassa, joten jos hän olisi syntynyt laskettuna aikana tai sen jälkeen, ikää ei olisi vielä kertynyt kuin neljä kuukautta ja rapiat. Onhan tässä vielä aikaa. (B2)

Rattaissa matkattiin aamulla totisen näköisenä, oltiinhan sitä menossa 8 kk neuvolaan ja lääkärin tarkastukseen. Neuvolan lääkäri muistutti erehdyttävästi pelle Hermannia, mikä hiukkasen kummastutti Saanaa aluksi. Suostui tyttö kuitenkin näyttämään konttaus- ja istumistaitonsa, sekä hienon terävän ÄRRRRÄN, joka meillä kotona raikaa taukoamatta. (B3)

Tutkimukseni aineistossa lapsen motorisesta kehityksestä kerrotaan esimerkiksi heidän oppiessaan kääntymään, ryömimään, istumaan, konttaamaan ja kävelemään tai pinsettiotteen löytyessä. Tony Dunderfeltin (1998) mukaan

motorinen kehitys etenee kefalokaudaalaisesti eli päästä jalkoihin ja proksimodistaalisesti eli keskeltä raajoihin kokonaisvaltaisista liikkeistä eriytyneisiin (Dunderfelt 1998, 68). Suurten lihasten säätely eli karkeamotoriikka opitaan siis pääosin ensin ja sitten vasta pienten lihasten säätely eli hienomotoriikka. Karkeamotoriikka mahdollistaa asentojen ja tasapainon hallinnan ja hienomotoriikka liikkeiden tarkkuuden ja joustavuuden. (Vuorinen & Tuunala 1997, 29.) Tämä kehityksen kaari on huomattavissa myös blogien lapsilla. Pirjo Salpan (2007) mukaan jokainen lapsi kehittyy omassa aikataulussaan. Ensimmäisten elinkuukausien aikana erot yksilöiden välillä ovat pienemmät kuin myöhemmin yhden vuoden ikää lähestyttäessä. Esimerkiksi kääntymään lapsi oppii yleensä 4-6 kuukauden iässä ja kävelemään itsenäisesti 9-18 kuukauden iässä. (Salpa 2007, 13.) Ensimmäisen elinvuoden loppupuolella lapsen ruumiinrakenne on kehittynyt pystyasennon mahdollistavaksi. (Dunderfelt 1998, 72.) Vanhempien kertomusten taustalta paistaa monenlaiset tunteet: ilo ja ylpeys uuden oppimisesta, huoli siitä, kehittykö lapsi normaalisti sekä haikeus ajan kulumisesta. Tällöin huomio ei oikeastaan olekaan siinä, miten lapsi on kehittynyt ja miten lapsi tähän kehitykseen reagoi, vaan enemmänkin vanhempien tuntemuksissa. Salpan (2007) mukaan näkyvä merkki lapsen motorisen kehityksen etenemisestä on uuden taidon oppiminen. Selältä vatsalleen kääntyminen, ryömimisen tai konttaamisen oppiminen ja myöhemmin itsenäinen kävely ovat suuria virstanpylväitä ja ilonaiheita lapsen ja myös hänen vanhempiansa elämässä. (Salpa 2007, 12.)

En ole lainkaan perillä siitä, mitä lapsen pitäisi missäkin iässä tehdä ja oppia, mutta kaksikuusen vauva ei varmaan pitäisi vielä kääntyä vatsalleen. Silti yllätin hänet pari päivää sitten mahalleen kääntyneenä, vaikka olin jättänyt hänet selälleen sänkyyn. Sattumaa tai ei, se on selvää, että häntä ei voi enää jättää yksin reunattomalle hoitopyöydälle. Aika pian hän alkaa sitten ryömimään - ja kohta lähtee jo yliopistoon. (B1)

Vanhemmuus tuntuu olevan jatkuvaa huolta siitä, onko lapsi varmasti kasvanut ja kehittynyt normaalisti. Tai vähintään yhtä nopeasti kuin muut. Ja voi sitä huolta, kun lapsi onkin keskimääräistä pienempi. Tai kun hän ei osaa kontata, vaikka suurin piirtein samanikäinen vauva kävelee jo tukea vasten. Tai kun jollain toisella vauvalla on jo ties kuinka monta hammasta, ja meillä odotellaan vasta sitä ensimmäistäkin. Järki sanoo samaa kuin neuvolan terveydenhoitaja: lapset ovat yksilöllisiä ja kehittyvät eri tahtiin. Tunne kuitenkin huutaa vielä kovempaa: "Kyllä sen pitäisi jo tapaila ensimmäisiä sanoja! Istumaankin piti oppia jo kauan sitten!" Kun joku esittää viattoman kysymyksen: "Joko teillä osataan pinsettiote?", se kääntyy kuulijan mielessä muotoon: "Eikö teillä vieläkään osata pinsettiotetta?" Rouva vastasi muuten ystävättärelleen tähän kysymykseen: "Ei, ei vielä" samalla kun tyttö poimi leivänmurusia pöydältä kauniisti pelkillä peukalolla ja etusormella. Siis pinsettiotteella. (B1)

Ryömii kuin mittarimato. Minime on vihdoin saanut kankean ykkösvaihteen silmään liikkumisen kanssa. Eteenpäin mennään ryömien niin että matot ovat myttyrällä ja tyypin vaatteet lattialta mukaan tarttuneessa nöftässä. Ei kuitenkaan arvosta uutta kykyään korkealle, vaan saattaa huutaen vaatia äidin tai isän suorittamaa vauvasiirtoa. Toisaalta vanhempien kääntäessä hetkeksi selkensä tyyppi on jo järsimässä vessaharjaa, maistelemassa kissanruokia ja repimässä työpöydän alta löytämänsä johtorykelmää. (B2)

On kuin Istuva härkä. Pyllyllään oleilu jalat haara-asennossa ei ole menevän tyypin mieleen, eikä hän itse siihen asentoon ikinä menekään. Mutta polvillaan hengailu sen sijaan on kätevä asento. Siitä näkee pitkälle, siitä saa näppärästi napattua käsiinsä kaiken ympärillä oleva mielenkiintoisen ja tarvittaessa siitä saa nopeasti heilautettua kädet eteen ja laitettua nelivedon päälle. Konttaa. Nyt repes riemu! Kun Minime on tähän mennessä aina kitissyt tai huutokarjuen esittänyt toiveensa paikasta toiseen siirtyäkseen, yhtäkkiä hän pääsee kulkemaan itse. Mahtaa olla ihmeellistä. Hän saattaakin viettää pitkät tovit kontaten ensin

katsomaan Dooris-gekkomme terraariota, sitten kiitäen taputtamaan televisiota tahmaisilla käsillään, kunnes päättää kontata tovin innosta hihkuen põlmistyneiden kissojemme perässä, minkä jälkeen siirtyy kiskomaan pöydältä alas kirjat, kännykät ja kameran linssinsuojukset jemmatakeen ne maton alle tai sohvatyynyjen väliin. (B2)

OIIH, Saana melkeinistuu!!! Voiih, kattokaa Saana meni konttausasennosta melkein istumaan ja äitikin sai tästä melkeinkuvan ;) Tuolta se jalka melkein tulee eteen ja Saana 6kk2vkoa melkeinistuu. Ooh, kuinka äiti-ihminen voikaan olla iloinen tästä <3 (B3)

Motorisen kehityksen kuvailut blogeissa ovat vanhempien tunteiden sävyttämiä. Vanhempien tunteiden näkyminen lapsen kasvun ja kehityksen kuvailuissa kertoo virtuaalisen identiteetin rakentumisen kannalta siitä, että lapsi on vanhemmilleen tärkeä henkikö, jonka kehityksen seuraaminen sekä ilahduttaa että huolettaa. Lapsen fyysistä kasvua ja motorista kehitystä kuvaillessaan vanhempi rakentaa blogissa mielikuvaa siitä, onko lapsi kehittynyt normaalisti. Lapsen virtuaaliseen identiteettiin näistä kuvauksista liittyy heijastuksia hänen fyysisistä ominaisuuksistaan. Virtuaalinen identiteetti heijastaa sitä, millainen lapsi on ja kasvun ja kehityksen kuvauksista se saa rakennusaineita omaan tahtiinsa kasvavasta ja uusista taitoista oppivasta lapsesta. Omaehtoinen liikkuminen motorisen kehityksen myötä muodostaa perustan seuraaville merkittäville vaiheille eli puheen oppimiselle ja sosiaalisten kontaktien luomiselle. (Dunderfelt 1998, 72.)

4.3.2. Psyykkisen kehityksen kuvailut lapsen virtuaalisen identiteetin rakennuspalikkana

Psyykkisellä kehityksellä viitataan mielensisäisiin toimintoihin, jotka kehittyvät, kun yksilö toimii suhteessa ympäristöönsä. Psyykkinen kehitys voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen: kognitiiviseen kehitykseen, persoonallisuuden kehitykseen ja motivationaalisiin toimintoihin. Kehitystapahtumina nämä kolme ovat erottamattomia. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 31-32.) Psyykkisessä kehityksessä on jokaiselle ikäkaudelle tyypillisiä kehitystehtäviä. Tutkielmani kannalta olennaisia ikäkausia ovat ensimmäisen vuoden kestävä vauvaikä ja alle kouluikäisen leikki-ikä. Aineistossani psyykkiseen kehitykseen liittyvät kuvailut lapsen luonteesta eli persoonasta ja temperamentista sekä oman tahdon kehittämisestä ja puheenkehityksestä.

Lapsen luonne ja persoona sekä temperamentti tulevat blogeissa esille vanhempien kertomina havaintoina ja arvioina siitä, millainen lapsi on. Myös varhaisten temperamenttipiirteiden tutkimus kehityspsykologiassa perustuu pääasiassa lapsen spontaanin käyttäytymisen havainnointiin, jonka raportoina ovat useimmiten vanhemmat. (Lyytinen, Eklund & Laakso 1995, 41.) Lasten luonteenpiirteitä ja temperamenttiä kuvaillaan blogeissa yksinkertaisimmillaan esimerkiksi näin:

Asuntomme on vallannut pieni ja hyvin voimakastahtoinen tyttö. (B1)

Tässä esiintyy tuimailmeinen tyttäremme, vaikka yleensä hän on kyllä aikamoinen aurinko. (B3)

Saanalla ja Veikalla on kuukausi ikäeroa ja muutenkin ovat hyvin samantempoisia taaperoita, rauhallisia ja iloisia. (B3)

Oli vapauttaa kuulla hänen sanovan sen: Minime on vaativa lapsi. Ei se olekaan vain mun päässäni, kun alan ammattilainenkin niin sanoo! (B2)

Tyypin oma persoona alkaa puskea esiin selvemmin, ja sen verran veikee ja huippu tyyppi sieltä on kuoriutumassa, että hyvä tästä tulee. (B2)

Tyttömme on siis erittäin cool pieni matkustajatar. Ehkä kyse on synnynnäisistä luonteenpiirteistä, ehkä siitä, että tyttö on totunut aivan pienestä asti kulkemaan mukanamme, mutta lopputulokseen olen tyytyväinen. (B1)

Temperamentilla kuvataan kullekin ihmiselle tyypillistä ja synnynnäistä tapaa toimia ja käyttäytyä. Temperamenttia pidetään persoonallisuuden biologisena pohjana, joka muodostuu synnynnäisistä käyttäytymis- ja reaktiotaipumuksista. Temperamentti ilmenee siinä, kuinka yksilö kokee ympäristön ja reagoi siihen. Temperamentti erotetaan psyykkisistä tiloista, kuten tunteista ja motiiveista, jotka ovat tilannesidonnaisia ja vaihtelevat samalla yksilöllä eri tilanteissa. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 41.) Temperamentti kuvaa lapsen yksilöllisyyttä ja temperamenttikäsitteiden avulla hahmotetaan yksilöllisiä eroja. (Lyytinen, Eklund & Laakso 1995, 52.) Lapsen yksilöllinen temperamentti tulee blogissa lyhyiden määritelmien lisäksi hyvin esille tarinoissa, joissa kuvaillaan lapsen suhtautumista uusiin asioihin ja ihmisiin:

Saana omintakeiseen tyyliinsä lamaantui lapsipaljoudesta aluksi ihan totaalisesti ja halusi olla vain sylissä. Siinä menikin ensimmäinen puolituntinen kääpänä

meikäläisen lonkalla. Neitosen mielestä konttaavat ja ryömivät vauvat on ehkä kamalinta maailmassa, varsinkin jos ne tulevat lähelle. Kun suurin osa lapsista siirtyi ilmeisesti keittiöön syömään, Saana innostui testailemaan peuhutouhuja. Kun vihdoinkin tyttö päästi irti kammoistaan, tuntuikin nauttivan tempuilusta täysin rinnoin. (B3)

Kuluneen vuoden aikana olen sen verran oppinut tytärtäni tuntemaan, että mikäli haluaisin saada hänet hymyilemään tuntemattomalle ihmiselle kameran takana, joutuisin varaamaan kuvaajan meille koko päiväksi. Neiti kun ei hymyjään oudoille ihmisille kovin herkästi tuhlaa. (B3)

On seurankipeä vierastaja. Minime tykkää selvästi, kun ympärillä on paljon ihmisiä ja meininkiä. Etenkin toiset lapset ovat mielenkiintoisia. Toisaalta hän vierastaa vahvemmin kuin kuukausi sitten. Jotkut ihmiset saavat joka kerta tyyppin naaman hätäntyneeseen mutruun ja isot kyyneleet valumaan silmistä, kun taas toiset ovat parhaita kavereita jahka tyyppi on ensin saanut vähän aikaa ujostella kaivautuen äidin tai isän kainaloon. (B2)

On rauhallisuudessaan äidin esikuva. Välillä mä hämmästelen, onko tuo rauhallinen ja asiat lungisti ottava lapsi tosiaan mun. Vaikka jotkut päivät olisivat menosta toiseen juoksemista, jolloin uni- sekä ruokarytmi ovat päässeet menemään kiemuralle ja metrossa toppavaatteissa tulee kuuma, Minime jaksaa yleensä hyvin ymmärtää ja odottaa. Silloinkin kun itseni tekisi jo mieli kiukutella, marista ja parkua. Mutta sitten kun tyyppillä palaa pinna, se sitten palaa. Että ihan selkeästi mun lapsi sitten kuitenkin. (B2)

On jännää, miten paljon tyttö on kasvanut ja kehittynyt ihan vain viimeisen kuukauden aikana, puhumattakaan kahdesta. Vaikka hän on ollutkin melko helppo

tapaus aivan pienestä asti, Rouva kertoi vielä alkutalvesta useana päivänä, miten tyttö oli kitissyt ja vaatinut jatkuvaa seuraa niin, että Rouva ei ehtinyt suihkussa käydä. (B1)

Tyttö on suhtautunut hyvin epäilevästi kaikkiin uusiin makuihin alusta lähtien. Ensimmäisinä kuukausina, kun kiinteitä ruokia alettiin maistella, hän yökki kaikille ruoille ja myöhemmin tuntui tukehtuvan pieniinkin sattumiin. Sitten ruokailut ovat muuttuneet helpommiksi ja soseetkin karkeammiksi. Tyttö on silti edelleen hyvin epähuuloinen uusia makuja kohtaan. (B1)

Yllä olevista esimerkeistä voidaan päätellä lasten temperamentti- piirteitä. Liisa Keltikangas-Järvisen tiivistelmän mukaan Thomasin ja Chessin klassisiin temperamentti- piirteisiin kuuluvat aktiivisuus, rytmisyys, lähestyminen ja vetäytyminen uuden suhteen, sopeutuminen, vastauskynnys ärsykkeisiin, reaktioiden intensiivisyys, mielialan laatu (positiivinen vai negatiivinen), häirittevyys sekä tarkkaavaisuuden kesto ja sinnikkyys. Näiden avulla voidaan johtaa kolme temperamenttityyppiä: helppo, hitaasti lämpenevä ja haastava. (Keltikangas-Järvinen. Luettu 6.4.2017.) Temperamentti- piirteisiin lukeutuu myös rytmisyys. Blogeissa tämä temperamentti- piirre näkyy tarinoissa, joita vanhemmat kertovat arjen sujumisesta ja päivärytmin muodostumisesta. Arki rakentuu pienen lapsen kanssa pitkälti rutiinien ympärille ja lapsen luontaista rytmiä yritetään sovittaa perheen arkeen.

Neiti on ollut edelleen hyvin tyytyväinen tapaus. Hän nukkuu öisin kymmenisen tuntia ja herää tavallisesti syömään kerran tai kahdesti. Silloinkaan hän ei huuda tai itke vaan vain alkaa kääntelettiä sängyssä levottomasti. Kuuden tunnin tauottomat unet eivät ole harvinaisia. Tietysti pientä kitinää ja keskimääräistä levottomampia öitä on silloin tällöin, mutta suurempia harmistuksia muistamme olleen vain kahdesti. (...) Öisillä unenlahjoilla on kuitenkin kääntöpuolensa: Neiti

ei nuku päivisin. Joko ei lainkaan tai korkeintaan puoli tuntia. Hänen äitinsä onkin useampana päivänä ollut töistä palattuani melko piukeana, sillä tyttö on vaatinut seuraa tai ravintoa koko päivän, ja Rouva ei ole ehtinyt sitten tehdä mitään muuta. (B1)

Vaikka Minime hokasi melko pian päivän ja yön eron ja siirtyi kuukauden iässä aterioimaan maitonsa pelkästään mun mukana kulkevassa popup-baarissa, opin välttelemään nukkumaan menoa. Oli parempi valvoa, niin parin tunnin välein toistuva herätys ei tuntuisi niin kamalalta. Onneksi nykyään tyyppi nukkuu pääsääntöisesti hyvin ja herää vain kerran yössä syömään. Ei nimittäin turhaan käytetä toistuvaa unesta herättämistä kidutuskeinona. Päiväunet sen sijaan ovat probleema edelleen, vaikka parannusta onneksi on haistettavissa. Minime selvästi tarvitsisi päiväunensa, mutta ei silti malta nukahtaa. Kantorepussa kodin ulkopuolella hätäiset torkut kiskaistaan, mutta muuten päiväunet ovat kirjaimellisesti väsytystaistelua. Mä koen paska mutsi -oloa painona vatsan päällä, kun yritän saada raastavan syyttävää itkua huutavaa lasta nukkumaan. Että hänellä olisi parempi olo. Että itse saisin hetken hengähtää. Mutta ei, vauva tahtoo syliin. Kiinni äitiin. (B2)

Nykyään tulee usein aamuisin mietittyä: Mitä ihmettä täällä taas viime yönä tapahtui??Mihin on hävinnyt se meidän hyvin yönsä nukkova vauva? En voi käsittää. Iltaisin kun kömmimme nukkumaan, näky on suorastaan ihanteellinen, vauva pinnasängyssään tuhisee ja äiti ja isä nukkuvat rauhallisesti omassa sängyssään. Kunnes kello kaksi lyö, alkaa meillä ihmeellisyyksien yö. Neiti HERÄÄ!! Ei auta tissit, ei silittelyt. Tyttö on hereillä, joteltelee ja kikattaa. Hyvällä tuurilla saan hänet hetkeksi nukahtamaan viereemme, mutta juuri kun alan itse vaipumaan uneen, tunnen kuinka minua tuijotetaan. (...) Jossain vaiheessa neiti nukahtaa hetkeksi, ihan vain herätäkseen noin kello viiden aikaan toistamaan kaiken tuon edellisen. (B3)

Rytmi. (Isä) On tajunnut, miksi hänen naisensa paasaa päivärhythmin tärkeydestä. Lapsi jaksaa paremmin ja on iloisempi, kun ruuat ja päiväunet osuvat päivässä samaan aikaan. On myös ymmärtänyt, miksi nainen kokee henkilökohtaisena loukkauksena, kun hänen suunnattomalla työllään aikaansaatu päivärhythmi pistetään ranttaliksi. Ranttalointipäivinä saattaa vielä olla kivaa, mutta yhden päivän riemu näkyy lapsen kiukkuhulabaloona seuraavina päivinä, kun rytmissä pysyminen olisi taas tärkeää arjen sujuvuuden kannalta. (B2)

Päivärutiinit eli ruokailujen ja päiväunien ajankohdat eivät meillä ole koskaan olleet niin minuutin päälle. Tai muutaman kymmenen. Esimerkiksi lounasaika vaihtelee kahdentoista ja yhden välillä sen mukaan, mihin aikaan milloinkin on herätty ja mihin kohtaan päiväunet osuvat. Fyysinen sijaintimme ei sinänsä vaikuta ruokailuun, matkalle mukaan otetun purkkiruuan kun voi lusikoida tytön suuhun melkein missä ja milloin vain. (...) Ainoastaan iltaunien ajasta pidämme tiukasti kiinni: tytön nukkumaanmenoaika on puoli yhdeksältä, ellei päivärhythmi ole mennyt jostain hyvin poikkeuksellisesta syystä aivan sekaisin. (B1)

Lapsen luonne tulee esille myös kerrottaessa erilaisia tarinoita lapsen kanssa vietetystä ajasta. Lapsen mielenkiinnon kohteita ja mieluisia puuhia kuvaillessaan vanhempi kuvailee samalla esimerkiksi lapsen persoonan ja ajattelun kehitystä.

Tyttömme on varsinainen palapelimonsteri. Hän siis rakastaa palapelejä, ja on varsin taitava niiden kokoamisessa. Sana palapeli on tosin vielä liian vaikea, joten hänelle se on vielä toistaiseksi paapa. Tyttö alkoi kiinnostua palapeleistä joskus viime kesänä saatuaan syntymäpäivälahjaksi Mauri Kunnaksen hauskan nuppipalapelin. Myöhemmin ostimme hänelle kirpputorilta pari muuta eläinaiheista nuppipalapeliä. Alkuun häntä huvitti lähinnä purkaa palapelejä, ja isi oli se, joka ne kokosi. Sitten tapahtui jotain, ja hän alkoi itse sovittaa eläinhahmoja koloihin. Syksyllä hän kokosi helpoimmat palapelit jo nostelemalla

palat lainkaan sovittelematta suoraan oikeisiin aukkoihin. Jouluna hän sai isovanhemmiltaan ihanan Muumi-palapelin, jota pidimme vaikean näköisenä. Siinä ei ollut nuppeja ja palojakin oli moninkertaisesti vanhoihin palapeleihin verrattuna. Hän oli purkanut ja koonnut sen joulupäivään mennessä jo useamman kerran. Mutta onneksi helpotkin palapelit näyttävät edelleen viihdyttävän, ja kaikki niistä puretaan ja kootaan uudelleen päivittäin - joskus pariinkin kertaan. Hommasin kuitenkin viikko sitten pienelle uutta koottavaa. Ajattelin, että olisi kiva kokeilla nuppipalapelin sijaan ns. oikeaa palapeliä, ja löysinkin Stockmannilta kivan setin, jossa oli neljä koottavaa eläinhahmoa. Yhdessä on kaksi palaa, toisessa kolme, kolmannessa neljä ja vaikeimmassa viisi. Nämäkin palapelit tuntuivat alkuun aika vaikeilta. Harjoittelimme ensin yhdessä niin, että annoin tyttölle koottavaksi vain samaan hahmoon kuuluvia paloja. Ei mennyt kuin muutama päivä, ja se ei ollut enää tarpeen. Tänään hän kaatoi kaikki palat lattialle, kokosi ensimmäisenä sen vaikeimman lehmähahmon ja siirtyi sitten helpompiin. Onnistuneen kokoamisen päälle annetaan aina aplodit! (B1)

Pieni pitää kovasti pianonsoitosta ja laulamisesta. Hän kiipeää usein itse pianotuolille, selailee nuottikirjaa, soittaa jotain ja saattaa lauleskella samalla. Toisinaan hän taas vaatii isiä soittamaan: vetää lahkeesta pianoa kohti, käskee isiä istumaan ja haluaa sitten syliin. Sen jälkeen alkaa lastenlaulujukeboksi soida. Tyttö selailee Kulusta lastenlaulukirjaa ja avaa jonkin aukeaman. Isi alkaa laulaa laulua, tyttö kuuntelee kappaletta, ja jos laulu ei miellytä, kirjan selailu jatkuu. Kivat laulut hän jaksaa kuunnella kokonaan ja saattaa jopa hytkyä jonkin menevän rallin mukana. Välillä tuntuu kuin hän etsisi jotain laulua, mutta olen ajatellut, että eihän hän vielä ole voinut oppia tunnistamaan niitä kirjan sivuilta. Tänään hän selasi kirjaa, sanoi yllättäen: "Koko päivä" ja alkoi käänellä kirjan sivuja takaisin päin. "Mikä koko päivä?" kysyin tyttöltä. "Koko päivä. Koko päivä", hän jatkoi, käänsi jonkin uuden laulun esiin ja näytti sitten tyytyväiseltä. Bussilaulu. Jaa jaa. Tällaista ei ollakaan laulettu aiemmin. "Tämähkö sinä haluat laulaa?" kysyin. Kyllä. Aloitin: "Pyörät ne pyörivät ympäri, ympäri, ympäri..." "...koko päivän!" Katsoimme Rouvan kanssa toisiimme silmät suurina.

Ensihämmennyksen jälkeen päättelin, että päiväkodissa on pakko olla täsmälleen sama laulukirja, ja tyttö on oppinut tunnistamaan hauskat laulut kirjan kuvien perusteella. Nyt on varmaan alettava ottaa enemmän tosissaan se, kun tyttö seuraavan kerran selailee kirjaa etsien jotain hauskaa laulua isin laulettavaksi.
(B1)

Saana rakastaa kirjoja, etenkin sitä äitiyspakkauksen kirjaa ja kummitädiltä saatua veto-kurkistuskirjaa. Me luetaan noita kirjoja niin monta kertaa päivässä, että muistan ulkoa jo melkein jokaisen sivun kuvat. Välillä saan yliannostuksen noista kahdesta kirjasta ja piilotan ne pariksi päiväksi, ihan vain oman mielenterveyteni vuoksi. Eilen Sinin luona ollessamme Tinttara kantoi minulle taas kirjan luettavakseni, se kertoi maatilan eläimistä. Minä rupesin, innoissani uudesta kirjasta, matkimaan eläinten ääntelyä mahdollisimman oikean kuuloisella tavalla: "Mikäs kirja se tässä on? Vau, täällähän on vaikka mitä eläimiä. Tuossa on kissa, kissa sanoo kurnnauu, kurnnauu. Ja koira, koira sanoo vuh, vuh. Tuolla näkyy pikku tipuja, piip piip piip, ja sitten on kana koooot, kot, kot..." Saana kuunteli keskittyneesti ja innoissaan, kunnes... "Vielä tuolla pihan perällä näkyy olevan kukko, kukko raakkuu ÖRÖR ÖÖÖÖ ÖÖÖÖ, ÖR ÖR ÖÖÖ ÖÖÖ!!!" Taisi kuulostaa melko pahalta, koska kuvan ottamisen jälkeen rääkäisin vielä tohkeissani pari kertaa, oikein täysin rinnoin kukkoa jäljitellen, niin Saanalta pääsi itku. Ehkä me jatketaan sitä kurkistus- ja äitiyspakkauksen kirjan lukemista... (B3)

Rakastaa lennättämistä ja ylipäätään kaikkea heilumista, pomppimista ja köröttämistä. Välillä meinaa mennä järki, kun ei yhtään voisi vain olla ja ihmetellä. Kaiken logiikan mukaan mulla pitäisi olla ihan hillittömät perse- ja pohjelihakset tällä menolla. Vaikka kävisin kaupassa ilman, että Minime on kantoliinassa tai -reppussa mukana, heijjaan itseäni automaattisesti kassajonossa kuin vähä-älyinen. No totuus ei tietenkään siitäkään ole kaukana. Tykkää

tanssimisesta. Tämä menee samalle heilumis- ja vispaamisosastolle, mutta on mutsille mielekkäämpi tapa pitää vauva tyytyväisenä. (B2)

Rakastaa musiikkia ja rytmiä. Jos Minime saisi päättää, Lähiön olohuoneessa pidettäisiin spontaaneja päivädiscoja useasti päivässä. Musiikin kuuleminen saa tyyppin heilumaan rytmiin, ja nyt kun hän istuu polvillaan, pomppimaan rytmin tahtiin. Tanssiminen äidin sylissä on kikatusnaurun paikka. Etenkin tutut kappaleet saavat tyyppin kädet heilumaan villisti ja jalat potkimaan rytmikkäästi tahtia. (B2)

Minime on ollut heti ensimmäisestä legokosketuksestaan lähtien sitä mieltä, että Duploissa on lempileluainesta. Ne kolisevat ja rämisevät juuri tarpeeksi ja niitä on kevyt ja kätevä viskoa ympäriinsä. Niillä elementeillä tuollainen pari kuukautta päälle vuodenikäinen saa aikaan jo monta leikkiä. Vaikka Minime viihtyy välillä jo tovin touhuten itsekseen, kivointa Duploilla on kuitenkin leikkiä jonkun rakennustaitoisen kanssa. Toisten rakennelmien hajottaminen on nimittäin parasta sitten vatsan pöristämisestä. Mä olenkin myöhäisheränneenä leikkinyt intopiukassa noilla lapsuuteni Duploilla nyt vuosikymmenien harkinta-ajan jälkeen. Mun rakennusinnostus on jo niin suurta, että huolettaa itseänikin. Mulla on nimittäin välillä kaksi rakennuspistettä. Toisen rakennan hämähäksiksi Minimelle, jotta hän keskittyisi hajottamaan sitä. Ja sillä aikaa, kun selkäni takana hämähäksistöä hajotetaan, rakennan kiireellä sitä varsinaista Duplo-aideteosta. (B2)

Vaikka lapsen luonne ja temperamentti piirteet tulevat blogissa esille monin tavoin, ei voida kuitenkaan tehdä päätelmiä siitä, minkä tyyppinen temperamentti lapsella on. Blogissa näkyy vain pieni heijastus siitä, millainen hän todellisessa elämässä on. Jotain hänen luonteestaan ja mielenkiinnonkohteistaan sekä esimerkiksi rytmisyydestään tai tyylistään reagoida asioihin saadaan selville,

mutta on muistettava, että nämä kuvaukset on vanhempien näkökulmasta tehtyjä. Vanhempi valitsee, millaisia tarinoita hän kertoo ja millaisia piirteitä lapsesta hän näissä tarinoissa korostaa. Kuten itse rakennetun virtuaalisen identiteetin luomisessa, myös tällaisessa toisen rakentamassa heijastuvat vain ne puolet, mitä henkilöstä on päätetty kertoa ja jättää kertomatta.

Kun lähestytään kahden vuoden ikää, näkyy lasta kuvailevissa tarinoissa myös oman tahdon kehitys ja tunteiden säätelyn opettelu. Seuraavissa lainauksissa vanhemmat kuvailevat ikään liittyvää oman tahdon opettelua ja sitä, millaisissa tilanteissa se heidän lapsissaan ilmenee:

Semantiikka sikseen, mutta selvää on, että meilläkin eletään nyt aikaa, jolloin lapsi alkaa osoittaa omaa tahtoaan, ja ainakin meidän tapauksessamme se tahto on hyvin, hyvin vahva. Elämme siis teen-sen-itse-tai-en-ollenkaan-ikää. Se alkoi, kun tyttö oli siinä vuoden ja viiden kuukauden tienoilla, ja loppua ei näy. (...) Lapsi haluaa siis tehdä kaiken itse ja omalla tavallaan, ja jos hän on jotain saanut päähänsä, sen estäminen aiheuttaa itkupotkuraivarit. Ja silloin hänen huomiotaan on mahdoton kiinnittää mihinkään muuhun. (...) Jos häntä yrittää harhauttaa ajattelemaan muita asioita ja antaa vaikkapa jonkin kirjan tai lelun, hän heittää sen kaarella pois. Jos häntä yrittää suukottaa tai halata, hän siristää silmiään, puree hampaitaan yhteen ja joko raapaisee tai nipistää. Enpä olisi uskonut, että jo puolitoistavuotiaan kanssa tarvitaan neuvottelutaitoja ja suostuttelua. Tai että sen ikäiseltä joutuu kysymään ihan tosissaan: ”Saako isi auttaa?”, ja vastaus on lähes aina: ”Ei!” (B1)

Saana täytti kaksi vuotta viime perjantaina. Kaksi on se maaginen luku, jota vanhemmat odottavat hiukan pelonsekaisin tuntein. Uhmaikä, tahtoikä, mitä näitä nimityksiä tuolle nyt onkaan... Meillä menee tyttösen kanssa päivät vallan rattoisasti ja elämä on mallillaan. Voisin jopa väittää, että mitään kummempaa

tahtoikää ei täällä ole käynnissä, jos siis unohdettaisiin päivän kulusta yksi kohta, päikkäreiltä herääminen. Voi luoja! Saana nukkuu päikkärinsä rattaissa ulkona. Yleensä nukkumaan mennään niin, että tyttö hakee kaikki kolme unikaveriaan ja minä nostan hänet pehmoleluineen untuvapussiin rattaisiin ja lykkään ne pihalle. 1,5-2 tunnin kuluttua itkuhälyttimestä kuuluu iloinen "Heräsin!". Nykyään tuo iloinen "heräsin", saa kylmän hien nousemaan otsaani. Miten se voikaan olla niin harhaanjohtava huikkaus? Menen ulos, nostan vaunuverhon ja tervehdin iloisesti tytärtäni. Untuvapussin uumenista minua tuijottaa kaksi pistävää silmää, katse on suorastaan haastava: Teepä äiti yksikin virheliike, niin täältä pesee. Ja minähän teen, joka kerta. Oikeastaan on ihan sama mitä teen, sillä väärin se menee kumminkin. Alkaa armoton kiljuntahuuto. (B3)

Mutta sitten perheen mineimmän panokset kovenivat. Ravintolaillallisella se sai hillittömän hepulin. Sellaisen, että paikalliset kääntyivät hämmentyneinä katsomaan ja turistien silmistä pystyi lukemaan joko "mä niin tiedän, miltä susta tuntuu, tsemppiä" tai "eivätkö lapset voisi jo kuolla sukupuuttoon". Näitä hepuleita kai sattuu paremmissakin piireissä, mutta meille se oli ensimmäinen. Ja me olimme kokemattomia ja paniikissa kuin ensikertalaiset vain olla voivat. Kertalaakista söimme sanamme siitä, että lastahan ei sitten ruualla hiljennetä. Johan ilmestyi pöytään maissinaksua ja rusinaa. Yhtä nopeasti ruokalahjuksat kuitenkin päätyivät lattialle minibarbaarin toimesta. Ja hepulointi jatkui. Taksissa se raivosi ja sätki kuin kalastajan verkkoon kiinni jäänyt hai. Uima-altaalla se halusi veteen, mutta altaassa alkoi heti huutaa pois. Ja kun kiukuttelija nostettiin kuivalle maalle, se alkoi heti riuhtoen pyrkiä takaisin veteen. Ruokakaupassa se paiskasi keksihyllyjen väliin äksäksi ja huusi niin komeasti, että koko tilanne oli kuin koulukirjaesimerkki uhmasta. Mutta ei kai sitä vielä tämän ikäisellä...? (B2)

Nämä esimerkit lapsen oman tahdon kehittymisestä ovat hyvin tyypillisiä uhmatai tahtoikäisen lapsen kehityksessä. Tuusulan kunnan neuvolan sivujen mukaan puolitoistavuotiaasta lähtien lapsen oma tahto kehittyy voimakkaasti ja lapsi

haluaa tehdä kaiken itse. Pienen vauvan käsitys saada ajattelemalla kaiken haluamansa on purkautumassa ja se voi olla haastavaa, sillä lapsella on kova tahto päättää asioista itse. Yhdessä vanhempien ja muiden läheisten kanssa hän opettelee tunteiden säätelyä ja itsehillintää. (Tuusulan kunta. Lastenneuvola. Luettu 3.4.2017.) Oman tahdon kehitys uhmakkaan käytöksen ja raivokohtausten ilmentämänä on osa lapsen normaalia kehitystä ja tässä vaiheessa korostuu perheiden yhtenäiset kasvatuseriaatteen ja rajojen asettelu. (MLL Vanhempainnetti. Luettu 3.4.2017.) Margaret Mahlerin minäkäsityksen synnyn teorian mukaan 16/18-24 kuukauden ikäinen lapsi elää uudelleen lähentymisen vaihetta, jossa on itsenäisyyden ja riippuvuuden ristiriita. Liikkumaan oppimisen myötä lapsi tajuaa olevansa fyysisesti äidistä erillinen olento ja hänen on alettava kehittää omaa itsenäisyyttään. Tätä itsenäisyyspyrkimystä palvelevat myös iälle tyypilliset kiukku- ja vastahakoisuuskohtaukset, sillä niiden avulla hän selvittää rajojaan suhteessa vanhempiin. Tämä ilmenee tahtona tehdä asioita itse ja ikävaihetta kutsutaankin usein tahto- eli uhmaiäksi. (Himberg ym. 1992, 66.)

Oman tahdon ja tunne-elämän säätelyn lisäksi toisella ikävuodella on blogeissa esillä lasten puheenkehitys. Tony Dunderfeltin (1998) mukaan puheen oppiminen onkin toisen ikävuoden tärkein tapahtuma. Puheen ja kielen omaksumisella on oma herkkyyskautensa alkaen noin vuoden iästä ulottuen kolmannelle ja neljännelle ikävuodelle. Puheenkehitys alkaa jo varhaisessa vaiheessa ääntelyn ja jokittelun avulla jatkuen herkkyyskauden jälkeenkin mutta suurin herkkyyskausi puheenoppimisella on toisella ikävuodella. (Dunderfelt 72-73.) Ensimmäisen elinvuoden aikana lapsi alkaa harjoitella omalle äidinkielelleen tyypillisiä äänteitä ja lapsen äännevarastoon valikoituvat sellaiset äänteet, joita hän kuulee ympärillään (Lyytinen 1995, 107). Ympäristön ja perimän vuorovaikutus puheenkehityksessä tarkoittaa sitä, että lapsen ympärillään aistima puhe herättää hänessä olevan synnynnäisen puheen oppimisen kyvyn. (Dunderfelt 72-73.) Puheenkehityksen varhaisimmat vaiheet sanattoman viestinnän ja ensimmäisten ääntelyiden merkeissä ovat esillä myös blogien lasten kehityksen kuvailussa.

Kikkailee ääntelyn kanssa. Minime naksuttelee, maiskuttelee, suhistelee, kiljahtelee ja ”kurkkukorisee”. Jokeltelee etenkin tä-tä-tä-tä-tä ja nä-nä-nä-nä. Viljelee sanavarastoaan maltillisesti. Viime kuussa opittu kissa on lyhentynyt kishss-suhinaksi. Äithi ja ishisi päästetään ilmoille vain erikoistilanteissa. (B2)

Jos olisimme ruotsalaisia, tyttö olisi meidän mielestämme puhunut jo monta kuukautta: ”mammammamma”. Jos olisimme amerikkalaisia, tyttö olisi oppinut puhumaan mielestäni viime viikolla: ”däddäddäddäddä”. Rouva on kyllä mielestään kuullut jo monta kertaa sanan äiti tytön jokeltelussa. Muotoilu on ollut ”ättä” tai ”äittä”. Mutta mitä kertoo ja mistä, kun ottaessani hänet syliini kuulin hänen suustaan ensimmäistä kertaa oikean sanan, ja se oli: ”Apua.” ”Mitä sinä kulta sanoit isille? Sanoitko sinä apua?” kysyin. ”Apua”, sain vastaukseksi. Ja leveän hymyn päälle. (B1)

Kun vauva kehittyi, hänelle alkoi ilmestyä yhä uusia tapoja kertoa ilman puhetta, mikä on meininki. Niistä osa on saattanut saada inspiraationsa ympäröivästä maailmasta ja sen ihmisistä, mutta mä veikkaisin silti vahvemmaksi lähteeksi ihan selkärankaan koodattua tapaa olla ihminen. Jos lautasella on jotain kerrassaan herkullista, lapsi maiskuttaa kuuluvasti ja pitää tyytyväistä mmmmm-öninää. Kun hän silittää kissan pehmoista turkkia, silmät loistavat ja suu toistaa silitysten tahtiin pehmeästi mantraa aaaaai aaaaai aaaaai. Kun jotain kivaa tapahtuu, hän nostaa kätensä taputukseen ennen kuin kukaan muu ehtii huudahtaa edes jes. Ja kun on kurjaa, kulmat mutristuvat, alahuuli vetäytyy tiukasti eteen ja pää painuu alas. (B2)

Dunderfeltin (1998) mukaan puhekyvyn oppimisessa ilmenee sisäistämisen periaate, sillä sen käynnistää matkiminen ja jäljittely ympäristön mallien mukaan. Matkimalla lapsi ei muodosta täysin samanlaista puhetta kuin ympäristö vaan puhe on aluksi täynnä virheitä ja voi sisältää omia sanoja. Puhe ilmentää aina

lapsen kehitystasoa vastaavaa logiikkaa vaikka se voi kuulostaa aikuisen korvaan väärältä. (Dunderfelt 1998, 72-73.) Kielen avulla lapsi jäsentää havaintomaailmaansa, tutustuu ympäristöönsä sekä hankkii ja saa tietoa (Lyytinen 1995, 105). Noin vuoden iässä lapsi oppii ensimmäiset sanat. Lapsi ymmärtää ensimmäisen kerran, että tiettyä kielellistä ilmaisua vastaa jokin sisältö eli lapsi osaa esimerkiksi yhdistää tutun esineen ja sanan. Tätä kutsutaan symbolifunktion heräämiseksi. (Eronen ym. 2001, 65 ja Himberg ym. 1992, 51.) Kielenkäyttö on aluksi hyvin alkeellista ja ensimmäiset sanat ilmaantuvat yleensä ilman kielellisiä muotoja. Symbolifunktion herääminen ja lapsen kielellisen ajattelun kehitys ja ensimmäiset sanat ilmenevät blogeissa esimerkiksi seuraavissa lainauksissa.

Joukossamme on salakoodikielen taitaja ja salakuuntelija. Minime ei alkuinnostuksen jälkeen ole kummemmin viljellyt ensisanojaan; kissaa, äitiä ja isiä. Mutta sitä enemmän hän kyllä puhuu. Välillä hän puhua pälpättää niin antaumuksella, että en ehdi itse sanoa väliin mitään. Harmillisesti mä en vain ymmärrä hölkösen pöläystä, mitä lapseni selittää. Puheen rytmi ja painotukset ovat kuin suomen kielestä, mutta lauseet ovat jostain hömpötipömpötimaasta. Voimme silti keskustella monet tovit, ja on ihanaa kuunnella hänen innostunutta puhettaan. Väliäkö sillä, että minä puhun iltapuurosta ja hän yksisarvisista. (B2)

Eilen istuskeltiin Saanan kanssa sohvalla ja katseltiin tyttösen kenkää. Mikä lie levy mulla jumitti kun jäin hokemaan tytölle, että kenkä, kenkä, kenkä, sano kenkä. kenkä, kenkä, Saanan kenkä. Saana pyöritteli kenkää käsissään ja kohta sanoi selvästi, että kekä. No siitäkös äiti-ihminen vasta yltyi jankkaamaan kenkäkenkäkenkäkenkä... Ihan intona hoin tuota sanaa, ja Saana toisti monta kertaa kekä, kekä, kekä. Jykälle, joka touhusi keittiössä hihkuin, että "Saana osaa sanoa kenkä!!!". "Niin varmaan ja kohta ratkoo sudokuja", tuumas vaan isukki. Saanapa toisti kekän pari kertaa niin kovaa, että spartalainen isukkikin kuuli sen keittiöön ja joutui myöntymään, että "Hitto soikoon, sanoohan se!" Mitä sitten, että tänään olen saanut tiristettyä työstä ulos ainoastaan -kä, -kä, -kä. Eilen hän

kuitenkin osasi PUHUA :D Kenkä, kenkä, kenkä, sano kenkä... Prrrääh, puli puli tital... Joo, äiti tässä on minun kenkä, tajuan vähemmälläkin jankuttamisella. Noh, katotaan mitä tuo höntti äiti tuumaa, jos pari kertaa sanon KEKÄ, KEKÄ... Taisi seota... (B3)

Odotan kovasti sitä, että tyttö alkaa puhua. Tilasimme lapsen, joka alkaisi ensin puhua ja sitten kävellä, mutta toisin kävi. Olisi huomattavasti helpompaa kysyä suoraan häneltä, mitä hän oikein ajattelee, ettei tarvitse arvailla esimerkiksi näiden sanojen todellista merkitystä. Tässä omat tulkintani: Apua. Oli se ensimmäinen oikealta sanalta kuulostava sana, jonka tyttö päästi suustaan. Taisi olla vahinko eikä tarkoittanut mitään Immimmimmimmim. "En halua nukkua/syödä/olla potalla/että minut puetaan" Mäm."Nam" Mämmäm. "Nam" Mämmämmäm. "Nam" Mämmämmämmäm. Sanotaan suupielet alaspäin käännettynä. Ks. Immimmimmim Näm. Kyllä, tämä tarkoittaa varmasti "nam", sillä se on tullut monta kertaa ruokapöydässä Ppu. "Eppu" Ädlädlädlädl. "Nyt minulla on kivaa ja juttelen tässä niitä näitä leikkiessäni." Usein ääni tuotetaan heiluttamalla kieltä suupielestä toiseen Äitiiii. Nouseva intonaatio. Tarkoittaa varmaan isiä? Äitth. Ks. Äitiiii Ärppärppärppärp. Ks. Ädlädlädlädl. R-äänne tuotetaan huulitärynä. Itse en kykene edes toistamaan tätä perässä Ölölölö. Ks. Ädlädlädlädl. Ääni tuotetaan heiluttamalla kieltä suun ulkopuolella Ö. Yleissana, kun jokin on kiinnostavaa, uutta, outoa tai ihmeellistä. Usein siihen liittyy vielä sormella osoittaminen. Luulen, että se pitäisi kirjoittaa kysymysmerkin kanssa: "Ö?" (B1)

Saanan ensimmäiset ihmetyksen aiheet löytyivät heti pihalta: "Hauvva, hauvva, Jeppe," tyttö hoki tohkeissaan. "Ei, se ei ole Jeppe, vaan poro, poro" Jykä korjasi. "Porroo, porroo," Saana toisti innoissaan, terävästi ärräänsä töräyttäen. (B3)

Ei, ei täällä vielä(kään) puhuta, mutta on hauskaa havaita, miten pieni kuuntelee kovasti meidän puheitamme. Toimme tytölle Jyväskylästä kirpparituliaisena pienen kuvakirjan Opettelemme sanoja, ja se on ollut suuri hitti. Kirjaa on selattu potalla istuen kannesta kanteen ja takaisin. Välillä ylösalaisin. Olemme samalla kertoneet, mitä kuvia sivuilla on: tomaatti, koira, kissa, tuoli. Yleensä tyttöä ei hirveästi kiinnosta sanat, joita luettelemme, ja hänellä on kiire kääntää sivua. Kunnes erään kerran eteen tuli banaani, ja sanoin sen ääneen: "Banaani". Hän pysähtyi ja katsoi meihin, ja pystyimme näkemään, miten hänen silmiensä takana välähti jokin valo. Seuraavalla kerralla, kun tyttö istahti potalle kirja sylissään, kysyin: "Missä on banaani?" Tyttö avasi kirjan, käänsi pari sivua ja tökkäsi sormensa banaanin kohdalle. Tilanne rekonstruoitu mutta ei lavastettu Ooh! Me taidamme sittenkin puhua samaa kieltä. Ainakin pian. (B1)

Dunderfeltin (1998) mukaan puolitoistavuotiaan sanavarasto on kasvanut noin 30-50 sanaan ja tilanteet määräävät usein lauseiden merkityksen. Kieli on usein lyhyttä eikä sisällä epäolennaisuuksia, kuin sähkösanomakieltä: ”ota pois”, ”äiti auta”. Toisen ikävuoden aikana sanavarasto kasvaa nopeasti yksivuotiaan muutamasta sanasta kaksivuotiaan noin 800 sanaan. Kaksivuotiaana lauseet ovat jo 3-5 sanan mittaisia ja päävärit, verbien aikamuodot ja komparatiivit voivat olla hallussa. Monimutkaisemmat lauseet syntyvät jäljittelemällä ja lapsi liittää vieraita sanoja ennestään tuttuihin sanoihin ja merkityksiin tuottaen näin joskus koomisia sana- ja merkitysyhdistelmiä. (Dunderfelt 1998, 73-74.) Sanavaraston karttuminen ja lapsen kielellinen kehitys tulee blogeissa esille muun muassa arjen hauskoista sattumuksista kerrottaessa.

Bye-bye ei ole ainoa vieraskielinen fraasi, jonka tyttö on omaksunut päiväkodissa. Vielä yllättyneempiä olimme siitä, että hän tietää täsmälleen, mitä kuuluu sanoa esimerkiksi, kun hän... pudottaa lusikkansa lattialle, kaataa maitopullonsa pöydälle, levittää Epun naksukupin sisällön keittiön sohvalle tai horjahtaa ja kaatuu takapuolelleen.

"O ou!"

Ja onpa hän keksinyt, että sitä voi käyttää myös, kun hän...ottaa lapaset pois käsistään ulkona, pirsskottaa maitoa pullostaan lattialle, vetäisee keittiöpyyhkeet maahan tai avaa vaippansa tarrat kesken pukeutumisen.

"O OU!"

Todellakin. On tytöllä ainakin tilannetaju hallussa! (B1)

Tyttö pääsi ennen joulua leipomaan ensimmäistä kertaa piparkakkuja. Tai leipomaan ylipäänsä. Kokemus oli niin riemastuttava, että sitä muistellaan edelleen. Hän osoittelee ylös kohti ruokakomeron oveen kiinnitettyä pientä naulakkoa ja komentaa: "Essu! Isii. Essu! Piipaakaku!" No nyt ihana essu yhdistettäneen toiseen herkkuun: pujja! Eikä mikä tahansa nisu vaan laskiaispujja! (B1)

Tänään kannoimme pöytäryhmän Tinttaran huoneeseen, sehän sopi sinne kuin nakutettu. Voi meidän pientä taiteilijaa, joka innoissaan kiipesi ensimmäiseksi tuolille ja siitä pöydälle -Tuoji, tuoji.

Annoin neitoselle pari tussia ja paperia, johan rupesi taidetta syntymään oikein liukuhihnalta.

-Piitää, piitää.

Kätevää, kun tyttö kykenee piirtämään sekä vasemmalla että oikealla kädellä, tai molemmilla yhtäaikaan. Tulee nopsaan valmista. (B3)

Saana touhuili jotakin keittiössä. Huikkasin tyttöselle olkkarista:

"Tuu äitin kans pihalle touhuamaan."

"Kotta!" kuului reipas vastaus.

Minä kun luulin, että tämä alkaa vasta teini-iässä...

**kotta=kohta (B3)*

Blogeista voi huomata myös puheenkehityksen monipuolistavan vaikutuksen vuorovaikutukseen lapsen ja vanhemman välillä sekä kanssakäynnin helpottumisen. Puheen kehittyessä lapsi saa uusia keinoja ilmaista itseään. Hän voi kertoa vanhemmalleen omia mielipiteitään sekä ilmaista omaa tahtoaan. Lyytisen (1995) mukaan kieli onkin tärkeä sosiaalisen vuorovaikutuksen, ajatusten ja tunteiden viestintäväline (Lyytinen 1995, 105). Lapsen mahdollisuudet toimia vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa monipuolistuvat sanavaraston laajenemisen ja puheenkehityksen myötä (Lyytinen 1995, 119).

Pienen jutuissa alkaa olla yhä enemmän järkeä. Hän toistelee sanoja perässä ja myös osoittelee asioita kertoen niiden nimen. Välillä on tosin osattava arvata kontekstin mukaan, mitä hän tarkoittaa, sillä äänteiden lausumisessa on vielä hieman hiottavaa. (...) Tiedän myös, että kun tyttö pyytää isää, se ei tarkoita minua, vaan hän haluaa jotain lisää. Tai kun hän sanoo iti, kyseessä ei ole isi ilman ässää, vaan hän haluaa jotain irti. Yleensä värikynärasian kannen, jolloin opastan, että oikeampi pyyntö olisi "avaa". Välillä sanat eivät edes muistuta alkuperäistä, mutta olemme alkaneet ymmärtää niitä kontekstista ja toistosta johtuen. (...) Lempisanasta ja sen merkityksestä ei ole kuitenkaan epäselvyyttä. Se on Ei! Se kajahtaa kirkkaasti ja sopii vastaukseksi lähes kysymykseen kuin kysymykseen, ihan vaan varmuuden vuoksi. Piirtää, piirtää. Haluatko piirtää? Ei! (Yleensä kuitenkin haluaa.) Kakka. Onko kakka? Ei! (Toisinaan on.) Vaihdetaan vaippa. Ei ei ei! (Tätä hän todella tarkoittaa.) Viime viikonloppuna nukuimme anoppilassa pienen kanssa samassa huoneessa. Olimme hyvin huvittuneita, kun heräsimme yöllä siihen, että tyttö puhui unissaan. Hän nosti pienen päänsä ylös, tokaisi kuuluvasti: "Ei" ja jatkoi uniaan. (B1)

Mussuttelimme siinä leipiämme, jutustelimme ja katselimme kun aurinko ryhtyi paistamaan sisään. "Tullee hieno päivä. Mitäs me oikeen keksittäis?" "Muummi, muummi", tyttö vastasi. "Ai, haluaisitko sie kattoa muumeja?" "Muummi, muummi, Myy", toisti neitonen ja osoitteli tv- ruutua. No hitto, mikäs pakko meidän on mihinkään säännätä, katotaan niitä muumeja ihan rauhassa ja mietitään mitä sitten tehdään, minä ajattelin. Pistin muumit pyörimään ja linnottauduin sohvan nurkkaan Tinttaran kanssa niitä tuijottamaan. (B3)

Suihkun jälkeen Saana alkoi osoittelemaan vaunujaan ja hokemaan "Kyytiin, kyytiin, paapaa, paapaa", josta päättelin hänen olevan väsynyt. Hupsistarallaa päikkäriaikahan oli jo pitkällä, enkä ollut tajunnut edes lounasta lapselle tarjota siinä luovuuden puuskassa. Kysyin tytöltä haluaisiko hän ruokaa, mutta neiti vain pyöritteli päätään ja tuumasi "Ei, ei, paapaa, tutti, paapaa". Annoin lapselle maitohörpyt ja pistin neitosen vaunuihin verannalle nukkumaan. (B3)

Minimellä on etulyöntiasema. Hän ymmärtää, mutta minä en välillä ymmärrä, että hän ymmärtää. Häntä voi jo pyytää tekemään asioita ja kertoa esimerkiksi, mitä päivällisen jälkeen tehdään. Hän kuitenkin saattaa toimia puheistani huolimatta ihan toisella tavalla, mutta minä en voi tietää, tekeekö hän sen tahallaan vai siksi, ettei vaan vielä ymmärrä. Tyhmät sanat, kuten hampaidenpesu ja vaipanvaihto, hän jättää niin halutessaan ymmärtämättä. Sen sijaan hän poimii ihmisten puheista sanoja, jotka ovat mieluisia. Esimerkiksi ruoka, jäätelö ja ulos ovat sellaisia sanoja, jotka saavat lapsen toimimaan välittömästi. Pyrkimään syöttötuoliin, vaanimaan pakastimella tai hakemaan kengät. Etenkin jälkimmäisen kanssa pitää jo vähän varoa, ettei sitä sano kuin vasta sitten, kun pihalle ollaan todella menossa. Muuten tyyppi hakee yöpaitaisillaan kuraiset kenkensä sänkyymme, eikä voi uskoa, että ennen ulos lähtemistä pitäisi tehdä aamutoimet, syödä ja ylipäätään herätä. Kaksi sanaa ovat Minimestä kuitenkin ylitse kaiken. Ne ovat niin ihania ja tärkeitä, että niitä hän myös aina toistelee hymyillen ja hartaudella ne kuullessaan. Syliin. Mennään. Nuo kaksi sanaa kertovat myös

hyvin lapsen luonteesta. Hän on aina viihtynyt parhaiten, jos saa olla joko sylissä tai menossa. Mieluiten molemmissa yhtä aikaa. (B2)

Kielen ymmärtäminen etenee puheen tuottamista nopeammin. Sanan tuottaminen alkaa yleensä vasta, kun lapsi oppii ymmärtämään sanan merkityksen jossain tilanteessa. (Lyytinen 1995, 109). Kun lapsi alkaa ymmärtää ympärillään kuulemaansa puhetta, blogin kirjoittajat pohtivat omaa kielenkäyttöään ja sen sopivuutta lapsen kuunneltavaksi:

Vaikka minä en ymmärrä hänen puhettaan, hän kyllä ymmärtää mun. Ajoittain jopa niin pelottavan hyvin, että tuntuu kuin kotiimme olisi soluttautunut salakuuntelija. Välillä pitääkin muistutella itselleen, että esimerkiksi tyttöjen lounailla nuorinkin osallistuja on jo osittain kärryillä, mistä puhutaan. Ja vaikka ei olisikaan, en tahdo hänen sanavarastoonsa ihan ensimmäisenä esimerkiksi jotakin sukupuolielimen nimitystä. Sutinointahommien vatvomiset, kaksimieliset läpät ja elämän syvimpien draamojen kertaamiset yritetään pitää puheenaiheissa minimissä tai ainakin lapsen korville sopivana. (B2)

Huomaan vaan, että mitä enemmän olen kiroilematta tytön seurassa, sitä mojovammin päästelen silloin kun neiti ei ole kuulemassa. Noh, mutta olen ilmeisesti onnistunut korvaamaan tiettyjä "lempiyhdyskirosanojani" lievemmillä ilmaisuilla, koska pari päivää sitten kuulin tyttäreni juttelevan nukkevauvalleen: "Herkkanen aika, lopeta huutaminen. Herkkanen aika, en jaksa kuunnella". Tänäpäin tyttö katsoi ikkunasta pihalle ja tuumasi: "Lunta sataa, voi KÖKKÖ!" Paras varmasti olisi, ettei tyttö olisi omaksunut mitään voimasanoihin viittaavaakaan, mutta minun tapauksessani tämä on suoranaisten läpimurto. Kiroileva lappalainen hymyilee täällä nyt voittajan hymyä. (B3)

4.3.3. Sosiaalisen kehityksen kuvailut lapsen virtuaalisen identiteetin rakennuspalikkana

Lasta kuvaillaan blogeissa myös sosiaalisen kehityksen kautta. Sosiaalisella kehityksellä tarkoitetaan yksilön kehittymistä erilaisten ryhmien ja sosiaalisten yhteisöjen jäseneksi. Sosiaalista kehitystä kutsutaan myös socialisaatioprosessiksi, jossa yksilö sisäistää yhteisönsä vallitsevat tiedot ja tavat, arvot, normit ja asenteet. Sisäinen maailma ja sosiaalinen elämä kietoutuvat toisiinsa: sosiaalinen toiminta on perustana minäkäsitykselle ja vuorovaikutussuhteissa muihin ylläpidetään, vahvistetaan ja muokataan tuntoa itsestään ja sosiaalisesta minuudestaan eli siitä, millainen on muiden seurassa. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 35-36.) Lapsen sosiaalisen kehityksen perustana on vuorovaikutteinen suhde vanhempiensa kanssa. Ensimmäisenä ikävuotena yleisimmin lapsen lähin kehitysympäristö on hänen kotinsa, jossa hän on sosiaalisessa vuorovaikutuksessa vanhempiensa kanssa. Perheen merkitys lapsen kehitystekijänä perustuu kiintymyssuhteisiin lapsen ja vanhempien välillä. (Ruoppila 1995, 31-35.) Lapsi on alusta saakka aloitteellinen vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa (Ruoppila 1995, 39). Lapsen suotuisalle kehitykselle on olennaista, että lapselle syntyy varmuus siitä, että häntä rakastetaan (Vuorinen & Tuunala, 1997, 45-53.) Varhaisimmasta lapsuudenkokemuksesta saatava luottamuksetunte lapsiin luodaan sellaisella hoidolla, joka yhdistää lapsen yksilöllisiin tarpeisiin kohdistuvan hellän huolenpidon ja lujan tunteen henkilökohtaisesta luotettavuudesta. Tämä muodostaa lapsessa perustan identiteetintunteelle, joka myöhemmin kehittyy tunteeksi, että kaikki on kunnossa. (Erikson, 241-242.) Blogeissa lapsen suhteen kehittyminen vanhemman kanssa näkyy vanhemman näkökulmasta kerrottuna. Vanhempi kertoo, missä tilanteissa hänellä tulee olo siitä, että tunneside ja suhde lapseen ovat vahvoja. Lapsen ja blogia kirjoittavan vanhemman suhteen kehittyminen ja sen lujuus näkyy parhaiten kuvailuissa pienistä hyvistä hetkistä lapsen kanssa:

Paras hetki päivästä. Aamupäiväunista on tullut mun ja Minimen kiireettömien päivien luksushetki. Kun aamutoimet on tehty, puurot syöty ja muutamat leikit leikitty, Minime kiskaisee päivän ensimmäiset unet. Ja usein minä myös. (...) Vatsat aamupalaa täynnä kömmimme Minimen kanssa mytyssä olevien peittojen alle. Vauva mönkii tuhisten napansa ihan kiinni minuun. Läheisen puiston lasten leikkien äänet kuuluvat avoimesta ikkunasta ja etäällä metro suhisee kiireissään. Meillä ei kuitenkaan ole hoppu minnekään. Minime nauttii aamupalajälkiruokamaitoa ja minä katselen pientä pörröpäätä. Onni pyörii hyrränä vatsassa ja sydämen takana. Kissat haluavat osansa läheisyydestä ja kiertyvät kerälle jalkojeni päälle ja selkäni taakse. Pian vajoamme koko sakki pehmeään uneen. Näitä hetkiä tulen kaipaamaan sitten joskus. (B2)

Huolenpitämisestä ja hoivaamisesta se lähtikin, tutustuminen, rakastuminen. Vaipanvaihto vaipanvaihdolta ja imetystuntien kertyessä meille muuttanut vieras tyyppi alkoi muuttua tutuksi ja läheiseksi. Kun pieni ihminen rinnalla syödessään katsoo sinua nappisilmillään tai painautuu tiukemmin syliisi, ei siinä voi kun antaa rakkauden pikkuhiljaa kaivautua sydämeen. Kun tyyppi antaa tyytyväisyydellään palautetta huolenpidostasi, se on yhtä pökerryttävä tunne kuin pitkä katse yläasteen kouluruokalan jonossa siltä söpöltä pojalta. (B2)

Tänään heräsin siihen, että joku puristelee nenääni ja työntää pieniä sormiaan suuhuni. Kello oli puoli seitsemän, mutta tyttö hymyili vieressäni leveästi, ja hänen suuret silmänsä kertoivat, että yöunet on nyt nukuttu. Äiti sai jäädä jatkamaan uniaan ja isä vauvatankkausta koko rahalla. Kaikki voittivat. (B1)

Kolmen viimeisen raskauskuukauden aikana todella lauloin useampana iltana ennen nukkumaanmenoa Sinistä unta, Lintua ja tuota Päivänsädettä ja menninkäistä poski Rouvan vatsaa vasten. Jos Rouva on jumiutunut viimeksi

mainittuun lauluun, itse tyynnyttelen lasta enemmän Sinisellä unella. Oli hyvin liikuttavaa, kun lauloin laulun ensimmäisen kerran tytön syntymän jälkeen, ja hän todella lakkasi itkemästä ja nukahti syliini. En tiedä, tunnistiko hän oikeasti kyseisen laulun, vai olisiko hän rauhoittunut, vaikka olisin vetäissyt Poika saunoo. (B1)

Saana köllii sylissäni sohvalla iltaisin ennen kuin Jykä vie hänet nukkumaan. Eilen illalla silittelin pientä tyttöäni ja juttelin siinä samalla:

"Ootko äitin pieni?"

Saana katseli minua, otti tutin pois suustaan, nosti hiukan kasvojaan ja tuumasi:

"Kullta. Piini kullta".

"Voi niin oot, äitin pieni kulta", minä jatkoin liikuttuneena.

"Aaaa, jaaa Pampulaa", Saana lisäsi.

"Niinhän sinä olet, ätin pieni kulta Pampula."

Rutistin tyttöä rintaani vasten ja sydämeni pakahtui. (B3)

Illalla yöllä, kun menin nukkumaan, Saana liikehti levottomasti, kyseli tuttiaan ja pupuaan. Hiippailin matkasängyn viereen ja kurotin käteni sängyn reunan yli tyttöä kohden. Saana otti kädestäni kiinni, kiersi lämpöiset, pienet sormensa sormeni ympärille ja puristi lujaa. Elämän lanka, ajattelin ja kyyneleet kirvelivät silmiäni. Näin minäkin olen varmasti joskus puristanut äitini ja isäni kättä, ja he omien vanhempiansa kättä. Joskus joku pieni käsi ehkä takertuu myös tyttäreni käteen. Toisaalta vuosien päästä minä varmaan puristan heikkona ja väsyneenä lasteni elinvoimaisia ja vahvoja käsiä, turvaa ja voimaa niistä ammentaen. Ehkä vanhempani puristavat joskus minun kättäni ja voin antaa heille takaisin osan siitä voimasta ja turvasta, jonka olen heiltä elämäni saanut. Ei se ole mikään elämän lanka, se on elämän lankakerä. (B3)

Lapsen ja hänestä kirjoittavan vanhemman keskinäinen vuorovaikutus näkyy myös arjen kuvausten lomassa. Lapsen kanssa löydetään yhteisiä mielenkiinnonkohteita ja tehdään kaikenlaista yhdessä. Virtuaalisen identiteetin rakennuspalikaksi näistä kuvailuista syntyy mielikuvia lapsesta, jonka kanssa on mukava touhuta kotona ja tehdä tutkimusmatkoja lähiympäristöön ja kauemmaksikin:

Olemme löytäneet tytön kanssa lisää yhteisiä kiinnostuksen kohteita: piirtämisen. Olin itsekin lapsena kova piirtämään ja vietin silloin useamman tunnin, päivän tai kuukauden piirrellen sitä, mikä milloinkin oli pinnalla: muumihahmoja, Roger Rabbitia, Alfia... Sittemmin piirtäminen on jäänyt, mutta nyt on ollut hauska huomata, että myös tyttö on kiinnostunut piirtämisestä. Itse asiassa niin kiinnostunut, että viimeisen viikon aikana ensimmäinen asia, jonka olen kuullut hänen suustaan sekä aamuisin herätessä että iltapäivisin päiväkodista noudettaessa, on ollut: "Pii-tää! Pii-tää!" Ja sitä onkin tehty sitten joka ilta. Yhdessä tietysti. (B1)

Pikku apulainen. On se sitten kätevä. Kun mä siivosin aamupalan jälkeen keittiötä, se laittoi järjestykseen leikkikeittiön. Kun mä aloin kuoria muusiperunoita valmiiksi lounasta varten, se siirtyi jo seuraavan kotityön kimppuun ja järjesteli kuivaushuoneesta haetut vaippapyykit pitkin kylppärin lattiaa. Ja kun aikaa vielä jäi, päätti se repiä vessapaperin valmiiksi sellaisiksi käytettävän kokoisiksi paloiksi vessanpytyn viereen. Ja koska se ajattelee myös luontoa, se pisti paperin niin pieniksi silpuiksi, ettei vahingossa tule pyyhittyä takapuoltaan liian isolla palalla metsää. (B2)

Katselimme vielä hetken muumeja, jonka jälkeen vihdoinkin suonnustauduimme vaatteisiin ja suuntasimme pihalle. Vielä ulos lähtiessämmekin mietin, että ottaisinko rattaat mukaan ja lähtisimme jonnekin vähän kauemmas, mutta onneksi

päätin jättää rattaat kuitenkin kotiin. Kävelimme tyttösen kanssa käsi kädessä lähipuistoon, keinuimme, kiipesimme isojen kiipeilytelineeseen liukumäkeä pitkin ties kuinka monta kertaa ja laskimme alas, ihmettelimme kilpikonnafossiilia ja rakensimme varmaan 50 hiekkakakkaa. Päätin, että kerrankin ollaan puistossa oikein kunnolla. (B3)

Minusta on tosi mahtavaa, että tyttäreni on oppinut järjestelemään paikkoja ja touhuamaan pikku kotiaskareita jo ihan pienestä pitäen. Tosin äidillä ja tyttärellä on hiukkasen eri käsitys siitä miten asiat tässä talossa pitäisi tehdä... Tässä esimerkiksi, Saana on sitä mieltä, että minun tapani viikata pyykit niin että bodyt on yhdessä pinossa, mekkoset toisessa jne, on auttamattoman vanhanaikainen. Hänen mielestään vaatteet viikataan kaappiin asukokonaisuuksittain. Saanaa vähän jo kypsyttää, kun hänen täytyy aina aloittaa pyykkien järjestäminen ihan alusta. "Kato nyt äiti, ei näitä pyjamia tänne ollenkaan. Aka aka tätätätä agliedagli RRRÄKÄ". Myös tapani survoa kirjat tuohon minihyllyymme, ärsyttää Saanaa. Tyttö on sitä mieltä, että teokset pitää asetella hyllyyn aihepiireittäin. Pirpulainen järjestääkin tuon hyllyn vähintäänkin 15 kertaa päivän aikana. Neitosen mielestä mainoslehtiset on paljon fiksumpaa säilyttää näin, ennemmin kuin läjässä tuossa lootassa. Tällätavalla on paljon kätevämpää löytää juuri se lehtinen, missä oli se lohi tarjouksessa. Ei tarvitse kykkiä kontillaan maassa ja tonkia tuskaisena laatikkoa, kun voi ohi kävellessään vain napata tästä haluamansa lehden. Kätevää. Tässähän ne päivät meillä mukavasti soljuua, kun molemmille riittää pikku askareita koko ajan. (B3)

Olen nyt huomannut, että tyttö viihtyy rattaissa todella hyvin. Hän saattaa olla kotona itkuinen ja kiukkuinen, mutta kun laitan hänet rattaisiin, hän rauhoittuu ja katselee sieltä sitten mielellään sekä maisemia että toisia ihmisiä. Nupukivikatujen tärinässä hänen suunsa leviää maailman leveimpään hymyyn. Kun tyttö on osoittanut viihtyvänsä rattaissa niin hyvin, olen vähitellen alkanut koetella rajoja ja viedä tyttöä muuallekin kuin ostoskeskuksiin. "Ei kai haittaa, jos

otan kääpiön mukaan?" kysyn lounastapaamista ehdottavalta yhteistyökumppanilta. "Tulen sitten tytön kanssa treeneihin", ilmoitan coverbändin kitaristeille ennen akustisen keikan treeniä. "Ajattelin kokeilla, tuleeko tästä mitään tämän lapsen kanssa", hymyilen parturille ja parkkeeraan vaununi tuolin viereen. Kun hiustenleikkuu onnistuu hienosti, päätän, että otetaan sitten samalla vielä amerikkalainen parranajokin. Tyttö istuu rattaissaan ja mussuttaa leipää. "Onpa rauhallinen lapsi", ihastelevat. No niin kai sitten. Ja hän on tottunut myös roikkumaan mukana kaikkialla. Tänään ajattelin ottaa tytön mukaan coverbändin keikkasetin pystytykseen ja sound checkiin. Keikka on illalla, sound check keskellä päivää. (B1)

Ensimmäinen viikko duunia takana ja jo nyt viikonloput tuntuvat taas sillä kutkuttavalla tavalla viikonlopuilta. Mitä nyt entisessä elämässä olisin viime viikonloppuna käristänyt olkapäitäni ja pärisyttänyt äänihuuliani Ruisrockissa, kun nyt nykyisessä elämässäni lähdimme Minimen kanssa ensimmäistä kertaa Skidit Festareille. Eikä vaihdos tunnu yhtään hullummalta, niin kiva ja ja rento päivä meillä oli! (...) Alkupäivän meille pitivät seuraa kesäaupairimme, jotka sain houkuteltua mukaamme valmistamalla koko jengille pikniklounaan. Jostain syystä eväsrasioiden tyhjennyttyä kaksikkoa kiinnosti kasvomaalausta ja pomppulinnaa enemmän keskustan houkutukset, joten jäimme festaroimaan kahdestaan Minimen kanssa. Oli lopulta ihanaa viettää lapsen kanssa pitkästä ajasta ihan kahdestaan, mitä nyt ympärillä oli tietty muutama muu tuntematon tyyppi. Kävimme loikoilemassa riippumatossa, bailaamassa Kuudennen linjan limudiscossa, pällistelemässä nukketeatteria ja muovailuvahailemassa (Minime yritti syödä muovailuvahaa ja mä väkersin muodottoman sydämen). (B2)

Lapsesta kerrotaan blogeissa kirjoittavan vanhemman näkökulmasta. Tästä syystä eniten tarinoissa näkyy lapsen suhde juuri tämän vanhemman kanssa. Lapsen sosiaaliseen kehitykseen lukeutuu myös hänen suhteensa muihin. Pienellä lapsella, aineistossani alle kaksivuotiaalla, sosiaaliset suhteet eivät ole vielä kovin

laajoja. Perheenjäsentensä lisäksi blogien lapsilla on myös muita tärkeitä henkilöitä elämässään. Heidän kerrotaan viihtyvän erityisesti jonkun henkilön seurassa tai kerrotaan, miten heidän kaverisuhteensa alkaa kehittyä. Leikki-ikäisen sosiaaliseen maailmaan kuuluvat vanhempien lisäksi muut aikuiset ja lapset hoitopaikoissa ja lähiympäristössä. Lapselle on tärkeää oppia tulemaan toimeen toisten ihmisten kanssa (Eronen ym. 2001, 72).

Mysterikitinät. Vietettyään lapsen kanssa enemmän aikaa ihan kaksistaan, (isä) on oppinut paremmin ymmärtämään, ilmoittaako lapsi kitinällään nälkää, väsyä, vessajuttuja, läheisyysvajetta vai menohaluaan. Mysteeri-itkut ovat tosin edelleen ihan yhtä mysteerisiä. (...) Musta on ollut ihanaa huomata, miten noille kahdelle on muodostunut juttuja, joista mä en ymmärrä. Ne nauravat samanlaista hassua naurua tilanteissa, jotka eivät aukea mulle yhtään. Ne käyvät yhdessä uimassa, enkä mä ole koskaan käynyt lapsen kanssa sisäuimahallissa uimassa. En itse asiassa ole koskaan edes käynyt uimahallissa, jossa ne käyvät kahdestaan uimassa. Se on niiden kahden oma juttu, johon en tahdo sekaantua. En, vaikka alkuun mulla oli olo, että tahdon olla mukana kaikessa, mitä lapselleni tapahtuu, tai ainakin kuulla siitä minuutintarkan selostuksen myöhemmin. (B2)

Siinä ne kiikkaa, sisko ja sen veli. Teini lähti ulos pakotettuna kylläkin, mutta keinumaan meni siskonsa kanssa ihan omasta tahdostaan. Sydäntä lämmittää katsella noita kahta yhdessä. Isoveikka huolehtii ja hoivaa. Sisko taas on ihan haltioissaan kaikesta, mitä veikka keksii. Nauraa ja kikattaa teinin pelleilyille. Joskus jos teini erehtyy sulkemaan huoneensa oven, haitulapäähä hakkaa käsillään ovea ja huutaa "veikka! veikka!". Toivottavasti näiden kahden välit tulevat aina olemaan lämpimät ja läheiset, samanlaiset kuin minulla on kolmen veljeni kanssa. En osaisi kuvitella elämäni ilman ihania, rakkaita veljiäni. Veljet on nii-iin parhaita! (B3)

Kun sitten saavuimme mummolaan lauantai-iltana ja tyttö näki papan, sitä riemua ja ihastusta on vaikea kuvailla sanoin. Ruokapöydässä tyttö tuijotti pappaa lumoutuneena, silitti hänen poskeaan, kosketti välillä hellästi hänen käsivarttaan ja sanoi: "Pappa!" Aivan kuin hän olisi tarkistanut, että pappa todella oli siinä eikä Skype-yhteyden päässä. Siitä eteenpäin tyttö seurasi pappaa (tai toisin päin) koko loppupääsiäisen, ja tyttökin sai papalta jakamattoman huomion. (...) Kotiin palattuamme kysyin sitä häneltä itseltään: "Mikä oli kaikkein parasta viikonlopussa?" Hän vastasi hetkeäkään epäröimättä: "Papan kanssa kotileikkiä." Papan tyttö. Niin se vain on. (B1)

Mummin sylissä on hyvä aloittaa aamupäikkärit. Ja mummin sylissä on myös ihana heräillä aamupäikkäreiltä. Elämän rikkauksia, joita ei rahalla saa. (B3)

Pari selkeää ystävyys-suhteen alkuakin on syntynyt. Vaikka puolitoistavuotias leikkiikin omia leikkejään yhdessä muiden kanssa, hän tuntuu aina hakeutuvan huristamaan autolla ja selailemaan kirjoja kahden suurin piirtein samanikäisen tytön seuraan. (B2)

Vuodenvaihteen ajaksi me levitimme siskonpedin ystäväperheemme olohuoneeseen. Minime ja perheen tyttö ovat samana vuonna syntyneitä, mutta ikäeroa on 11 kuukautta. Siinä on aikaisemmin ollut 11 kuukautta liikaa, mutta nyt he löysivät yhteisen kielen. Ei siitä pälpätyksestä kukaan aikuinen ottanut selkoa, mutta kaksikolla itsellään tuntui olevan valtavan hauskaa. Nuorimmainen töpötteli vanhemman perässä tai vaihtoehtoisesti vanhempi työnsi nuorimmaista edellään. He skoolasivat pikiriikkisillä kahvikupeilla ja tyhjensivät yhteistuumin lelulaatikon yrittääkseen sen jälkeen tunkea molemmat vierekkäin laatikkoon istumaan. Ilosta kiljhdellen ne möyriivät patjoista koostuvalla juhla-areenalla, hyppivät sohvalta ja kiipeilivät vieretysten nojatuolille. Kerran tultiin pää edellä

alas ja kerran mentiin muuten vain itkun arvoisesti mukkelismakkelis. Perus uusia vuosimeno. (B2)

Nakerot selkeästi viihtyvät toistensa seurassa ja kehittelevät usein jonkun yhteisen jutun, kuten peräkanaa juoksun, tunnelista ryömimisen, legoilla rakentelun (tai oikeastaan Veikka rakentaa ja Saana hajoittaa) jne. (B3)

Alle kaksivuotiaan lapsen sosiaalinen kehitys tapahtuu vielä pitkälti lähinnä vanhempien kanssa. Pikkuhiljaa hänen lähipiirinsä laajenee ja hän luo suhteita myös muihin ihmisiin. Läheiset suhteet vanhempiinsa ja muihin turvallisiin ja tärkeisiin aikuisiin ovat myös perustana lapsen minän kehitykselle. Suhteen vanhempiin voi Poikkeuksen (1995, 135) mukaan nähdä olevan myös toverisuhteiden perustana. Suhteessaan vanhempiinsa ja muihin lähiaikuisiin pieni lapsi saa hoivaa ja kiintymystä ja on vuorovaikutuksessa häntä taitavamman kommunikoidijan kanssa. Tovereiden kanssa vuorovaikutus vaatii enemmän ponnistelua ja lapsi oppii sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavia taitoja, kuten yhteistoiminnan alkeita ja tunteiden ilmaisua ja säätelyä. (Poikkeus, 122.) Tällaiset toverisuhteet näkyvät blogeissa lasten iästä johtuen vasta hyvin vähän ja alkeellisina toverisuhteiden alkuina. Lapsen virtuaaliseen identiteettiin kuvailut lapsen sosiaalisesta kehityksestä antavat tietoa lapsen lähisuhteista ja hänen varhaisesta vuorovaikutuksestaan perheen ja muun lähipiirin kanssa.

5. Yhteenveto

Virtuaalinen identiteetti luodaan yleensä itse, mutta tutkimuskohteenani ovat vanhempien lapselleen rakentamat virtuaaliset identiteetit. Vanhemmat luovat lapselleen virtuaalista identiteettiä kertomalla heistä tietoja ja kuvauksia julkisessa blogissaan. Kirjoittaessaan he tekevät joukon valintoja siitä, mitä lapsestaan kertovat ja jättävät kertomatta. Virtuaalinen identiteetti muodostuu lapselle vanhemman näkökulmasta ja parhaimmillaankin vain heijastaa osia siitä, millainen lapsi todellisessa elämässä on. Virtuaalisen identiteetin luominen lapselle alkaa kuten aikuisellakin nimimerkin valinnalla (Uusisaari 2009, 31). Blogia kirjoittava vanhempi valitsee nimimerkin, jonka avulla hän voi viitata lapseen teksteissään sujuvasti. Valintaan vaikuttaa muun muassa se, kuinka tunnistettavana vanhempi haluaa lapsensa blogissaan olevan. Pienessä kolmen blogin otannassani oli jo huomattavissa vaihtelua nimimerkin valinnassa. Nimimerkki kertoo aina jotain henkilöstä (Aalto ja Uusisaari 2009, 31) ja aineistoni otannassa nimimerkki kertoo kaikista lapsista hieman eri asioita. Nimimerkin lisäksi vanhemmat käyttävät lapsestaan myös muunlaisia sanavalintoja. Sanavalinnat elävöittävät tekstiä ja tulevat samalla kertoneeksi lapsesta nimimerkkiä enemmän tietoja. Sanavalinnoilla on väliä, sillä ne ohjaavat tarkastelemaan henkilöä tietystä näkökulmasta ja luovat mielikuvia siitä, millainen lapsi on reaalielämässä.

Nimimerkin taakse vanhemmat rakentavat lapselleen virtuaalista identiteettiä kertomalla hänestä tietoja ja kuvailuja omasta näkökulmastaan. Tavallisesti virtuaalinen identiteetti luodaan itse ja päätetään siitä, mitä halutaan itsestä kertoa ja kuinka yksityiskohtaista tietoa kuhunkin palveluun jakaa. Virtuaalinen identiteetti muodostuu siitä, mitä virtuaalisissa palveluissa tekee ja mitä antaa itsestään esimerkiksi keskusteluissa. Näiden pohjalta syntyy henkilön virtuaalinen identiteetti, jolla on virtuaalinen maine. (Aalto ja Uusisaari 2009, 114; Tuominen 2013, 18.) Lapsi esiintyy nimimerkillään vain vanhempiinsa yhteydessä olevissa blogeissa ja

muissa sosiaalisen median palveluissa. Hänen virtuaalinen maineensa rakentuu välitteisesti muiden kertomusten ja kuvailujen perusteella eikä omien tekojensa seurauksena. Hän ei ole aktiivinen itsenäinen toimija tai keskustelija vaan passiivinen raportoinnin kohde, josta heijastuu virtuaalimaailmaan pieniä osia reaalimaailman toiminnastaan. Virtuaalinen maine ei siis samalla tavalla synny, kuin itse luodossa virtuaalisessa identiteetissä, jossa ollaan aktiivisesti itse rakentamassa kuvaa itsestään. Virtuaalimaine riippuu siitä, miten yksilö verkossa toimii ja käyttäytyy (Aalto & Uusisaari 2009, 32).

Lastensuojelun keskusliiton nuorille suunnatun kyselyn mukaan nuoret ovat huolissaan siitä, mitä muut heistä internetissä jakavat ilman lupaa eikä yksityisiä tietoja saisi heidän mielestään jakaa ollenkaan (Lapsen yksityisyydensuoja digitaalisessa mediassa. Yhteenveto lapsille ja nuorille suunnatun kyselyn vastauksista 2016). Tutkielmani aineiston lapset ovat sen verran pieniä, alle kaksivuotiaita, ettei heiltä ole lupaa juuri voinutkaan kysyä. Oman nimen ilmestymistä verkkoon on Aallon ja Uusisaaren (2009, 124) mukaan hankala estää. Vanhemmat tekevät valintoja siitä, kuinka yksityiskohtaisia, henkilökohtaisia ja yksilöiviä tietoja jakavat blogissaan lapsestaan. Virtuaalista identiteettiä luodessa on oltava tarkkana siitä, ettei tule jakaneeksi liian yksityisiä tietoja, sillä ne voivat joutua väärin käsiin (Aalto ja Uusisaari 2009, 38; Tuominen 35-36). Vanhemmat jakavat pienen otantani näkemyksellä lapsestaan vaihtelevasti henkilötietoja, joista hänet voidaan tunnistaa. Henkilötietoja ovat esimerkiksi nimi, henkilötunnus ja osoitetiedot. Nimi on esillä yhdellä kolmesta. Syntymäaika on kaikilla esillä niin suoraan kuin epäsuorastikin. Tarkkoja osoitetietoja ei ole, mutta asuinpaikka ja tietoja lähipiirin asuinpaikoista ja esimerkiksi omien vanhempien juurista kyllä. Tämän otannan perusteella en voi tehdä yleistyksiä siitä, kuinka yksityiskohtaisia tietoja lapsista yleensä kerrotaan mutta kuvasin tutkielmassani sitä, miten henkilötiedot voivat tulla esiin myös epäsuorasti.

Henkilötietojen lisäksi vanhemmat rakentavat lapsen virtuaalista identiteettiä kertomalla kuvauksia ja arvioita siitä, millainen lapsi on heidän näkökulmastaan. Tässä tutkielmassa teemana esiin nousi kehityksen kautta lapsen kuvaileminen. Lasta kuvaillaan fyysisen kasvun ja motorisen kehityksen, psyykkisen kasvun eli temperamentin, oman tahdon ja puheenkehityksen sekä sosiaalisen kehityksen kautta. Fyysisen kehityksen kautta virtuaaliseen identiteettiin heijastuu mielikuvia lapsen fyysisestä olemuksesta ja siitä, kehittyykö hän normaalisti. Lapsen kasvusta ja kehityksestä kerrotaan vanhempien tunteiden sävyttäminä. Vanhempien tunteiden näkyminen lapsen kasvun ja kehityksen kuvailuissa kertoo virtuaalisen identiteetin rakentumisen kannalta siitä, että lapsi on vanhemmilleen tärkeä henkikö, jonka kehityksen seuraaminen sekä ilahduttaa että huolettaa.

Psyykkisen kehityksen kuvailussa korostui lapsen luonteen ja temperamentin kuvailu, mikä kertookin ehkä eniten siitä, millainen lapsi on sillä luonnetta ja temperamenttia voidaan pitää osana ihmisen persoonaa. Lapsen temperamentin tutkimuksessakin painopiste on yleensä vanhempien kertomissa arvioissa lapsestaan (Lyytinen, Eklund & Laakso 1995, 41). Virtuaalisen identiteetin kannalta onkin muistettava, että asiat on kerrottu vanhemman näkökulmasta ja ovat vain heijastuksia siitä, miten lapsi oikeassa elämässä reagoi, suhtautuu ja toimii eri tilanteissa. Esimerkiksi lapsen temperamenttityyppiä ei voi päätellä, vaikka joitain temperamenttipiirteitä tuleekin esille.

Puheenkehityksen avulla sosiaalinen vuorovaikutus vanhemman kanssa monipuolistui ja lapsi sai uusia keinoja ilmaista itseään ja omaa tahtoaan. Virtuaalinen identiteetti saa uusia rakennusaineita puheen kehittyessä, kun lapsen oma ääni pääsee vähän enemmän esille. Tässä huomaa sen, kuinka kehityksen eri osa-alueet limittyvät ja tukevat toisiaan. Sosiaalisen kehityksen perustana on pienellä lapsella suhde vanhempiin ja koska vanhempi kirjoittaa blogia, niin luonnollisesti tarinoissa korostui suhde kirjoittavaan vanhempaan vaikka muista läheisistä ja kavereistakin oli mainintoja. Blogeissa lapsen ja vanhemman välinen suhde näkyy

vanhemman näkökulmasta kerrottuna. Ei siis oikeastaan kerrota lapsen suhteesta vanhempansa, vaan vanhemman suhteesta lapseensa. Lapsen läheinen suhde blogia kirjoittavan vanhemman kanssa tulee esille monilla tavoin. Lapsen kanssa halutaan viettää aikaa ja hänen kehityksestään ja taidoistaan ollaan ylpeitä. Häntä ihailaan ja kuvaillaan kauniilla sanoilla ja hänen kasvunsa saa aikaan haikeuden tunnetta siitä, että aika kuluu niin nopeaa. Vahvin tunnelataus vanhemman ja lapsen suhteessa tulee esille, kun vanhemmat kertovat pienistä hyvistä hetkistä lapsensa kanssa. Oikeastaan näissäkin tarinoissa siis korostui enemmän se, millaisena vanhempi kokee suhteen lapseen eikä varsinaisesti lapsen kokema suhde vanhempansa. Sosiaalisen kehityksen tarinoista virtuaaliseen identiteettiin heijastuu mielikuvia lapsesta, jonka kanssa on kiva viettää aikaa, puuhastella ja nauttia hetkestä.

Vanhemmat luovat blogeissaan lapsestaan virtuaalisen identiteetin ja digitaalisen jalanjäljen joskus jo ajalta ennen syntymää lähtien. Digitaalinen jalanjälki on se jälki, mikä ihmisistä jää, kun hän käyttää digitaalista mediaa. Vanhempien toimesta myös digitaalista mediaa käyttämättömälle lapselle muodostuu digitaalinen jalanjälki. Kun lapsi kasvaa ja menee itse verkkoon, on hänestä tällöin jo valmiina digitaalisen jalanjäljen painauma ja jonkunlainen virtuaalinen identiteetti. Hän ei ole itse vielä tehnyt minkäänlaisia tietoisia valintoja siitä, mitä haluaa mediaan jakaa ja millaisen kuvan itsestään antaa virtuaalisessa maailmassa. Tutkielmani pohjalta voisin todeta, että vanhemmat rakentavat lapsensa virtuaalista identiteettiä blogissaan pääasiallisesti positiivisesti. Lapsesta kerrotaan vanhemman ihailevan katseen läpi ja yleensä vanhemman omien tuntemusten eikä niinkään lapsen ominaisuuksien kautta. Pääasiassa heistä kerrotut kehitysvaiheet voisivat kertoa melkein kenestä tahansa normaalisti kehittyvästä 0-2-vuotiaasta lapsesta. Tony Dunderfeltin (1998) mukaan ensimmäisen vuoden kehitys keskittyy fyysisesti nopeaan kasvuun ja liikkumaan oppimiseen ja toisen vuoden tärkein tavoite on puhumaan oppiminen (Dunderfelt 1998, 68; 72). Nämä kehityspiirteet tulevat esille myös blogeissa hyvin tyypillisesti: ensimmäisen vuoden aikana ollaan huolissaan lapsen fyysisestä kasvusta ja kerrotaan pääasiassa lapsen karkeamotorisesta kehityksestä. Toisella ikävuodella tarinoissa alkaa korostua puheenkehitys ja oman tahdon kehittyminen. Puheenkehitys helpottaa

lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta ja antaa lapselle uusia mahdollisuuksia vaikuttaa ja ilmaista omaa tahtoaan. Myös oman tahdon kehitys näkyy vanhempien kertomuksissa tyypillisesti, kuten toisella ikävuodella voi olettaakin esimerkiksi Erik H. Eriksonin vaiheteorian pohjalta, jolloin lapsen kehitystehtävänä on itsenäisyys vastaan häpeä ja epäily ja kehitystehtävästä syntyvänä voimana tahto. (Erikson 1982, 242-245.) Lapsen sosiaalisen kehityksen pohjana on blogissakin suhde vanhempiin. Alle kaksivuotiaan lähisuhteissa korostuu kaverisuhteiden sijaan suhteet perheeseen ja muuhun lähisukuun. Tarkasteluni mukaan henkilötietojen kautta lapsista kerrotaan yksilöivääkin tietoa mutta lapsen kehityksestä kerrotaan hyvin tyypillisiä asioita, jotka voisivat periaatteessa koskea ketä tahansa samanikäistä.

6. Pohdinta

Tarkastelin tutkimuksessani lapsen virtuaalista identiteettiä. Identiteetin käsite on kuitenkin hieman rajoittava. Se ei oikeastaan ihan kuvaa sitä virtuaalista jalanjälkeä, jonka vanhemmat lapselleen luovat kertoessaan hänestä blogissa tietoja ja kuvauksia. Virtuaalinen identiteetti luodaan yleensä itse ja tässä tapauksessa virtuaalisen identiteetin omistaja ei ole voinut vaikuttaa sen rakennusprosessiin millään lailla. Siksi otinkin jo alussa esille sen, että käsitän tutkielmassani identiteetin enemmän henkilöllisyyden kuin identiteetin käsitteen kautta, sillä identiteetti rakentuu sosiaalisessa kanssakäymisessä. Lapsen virtuaalinen identiteetti kuitenkin muodostuu passiivisesti muiden rakentamana ja sisältää muiden ihmisten, tässä tapauksessa vanhempien, käsityksiä ja mielikuvia lapsesta. Mustosten (2000) mukaan identiteetti sisältää ihmisen itseään koskevia käsityksiä, mielikuvia, asenteita ja tunteita, ja rakentuu sosiaalisessa toiminnassa. (Mustonen 2000, 119-120.) Aallon ja Uusisaarenkin (2009, 114) mukaan verkkoidentiteetti muodostuu kohtaamisissa muiden kanssa sen pohjalta, millainen esittää olevansa ja millainen osoittaa olevansa eli kuva henkilöstä syntyy sosiaalisessa kanssakäymisessä. (Aalto & Uusisaari 2009, 114.) Toisten rakentamana identiteetistä puuttuu tämä sosiaalisen kanssakäymisen puoli.

Jos identiteetti ajatellaan sosiaalisessa kanssakäymisessä syntyväksi, niin silloin varsinaista identiteettiä sen syvimmässä merkityksessään ei voi toiselle luoda. Ehkä kuvaavampi olisikin virtuaalinen minä tai virtuaalinen persoona. Risto Heinosen (2001, 13.) mukaan digitaalisen minän, persoonan ja identiteetin käsitteille ei ole vakiintunutta suomalaista määritystä. Tämän huomasin itekin, kun pohdin sitä, minkä käsitteen valitsisin kuvaamaan tätä ilmiötä. Heinonen (2001) määrittelee digitaalisen persoonan henkilöä koskevien tietojen avulla rakennetuksi kokonaisuudeksi, jota käytetään edustamaan häntä eri rooleissa. Digitaalinen minä on Heinosen mukaan henkilön itsensä rakentama tietojen kokonaisuus, jota hän käyttää

edustamaan itseään ja digitaalinen identiteetti henkilöä tunnistavien digitaalisten tietojen kokonaisuus. (Heinonen, 13.) Virtuaalisen identiteetin Heinonen (2001) käsittää digitaalisen henkilön kyberavaruudessa tapahtuvaan tunnistamiseen käytettävien tietojen kokonaisuudeksi, virtuaalisen minän henkilön itse ylläpitämäksi ja itsestään esittämäksi kokonaisuudeksi kyberavaruudessa ja virtuaalisen persoonan henkilöä koskevien tietojen avulla luoduksi ja ylläpidetyksi kokonaisuudeksi kyberavaruudessa (Heinonen 2001, 256). Tämän Heinosen jaottelun pohjalta voisinkin todeta, että vanhemmat rakentavat lapselleen digitaalista tai virtuaalista persoonaa eivätkä varsinaista virtuaalista identiteettiä. Heinonen (2001) erottaa myös passiivisen ja aktiivisen digitaalisen persoonan keskenään. Passiivinen digitaalinen persoona on henkilöä koskevien digitaalisten tietojen kokonaisuus, joka rakennetaan eri yhteyksissä kerätyistä henkilön tiedoista ilman kyseisen henkilön myötävaikutusta. Aktiivinen digitaalinen persoona taas on henkilöä koskevien digitaalisten tietojen kokonaisuus, joka syntyy kyseisen henkilön aloitteesta välittömän toiminnan seurauksena. (Heinonen 2001, 30-37.) Tämä jaottelu taas ohjailee minut määrittelemään vanhempien rakentaman representaation lapsestaan julkisessa blogissa passiiviseksi virtuaaliseksi persoonaksi. Tässä mielessä käsitteen valinta olisi voinut jo tutkielman alussa olla toinen.

Jonkinlaisen virtuaalisen henkilöllisyyden vanhempi kuitenkin rakentaa lapselleen kertoessaan hänestä tietoja ja kuvailuja blogissaan. Tutkielmani johtopäätöksenä totesin, että aineistoni perusteella lapsesta jaetaan kyllä yksityisiäkin tietoja mutta pääasiassa kerrotut asiat ja esimerkiksi kehitysvaiheet voisivat kertoa melkein kenestä tahansa normaalisti kehittyvästä 0-2-vuotiaasta lapsesta. Riippuen yksilöivien tietojen määrästä ja niiden yhdistettävyydestä lapsen todelliseen henkilöllisyyteen hän voi olla tämän virtuaalisen henkilöllisyyden kautta tunnistettavissa. En osaa sanoa, voiko tämä tunnistettavuus vaikuttaa lapsen elämään myöhemmin. Koska kaikki internetiin laitettava on siellä pysyvästi, voisi ajatella, että tämä lapsen varhainen virtuaalinen identiteetti on löydettävissä vielä vuosienkin jälkeen. Sitä, kuka tätä tietoa etsii ja mitä sillä tekee, ei voida etukäteen ennustaa.

Online-turvallisuuden erikoistunut yhtiö AVG:n vuonna 2014 tehdyssä kyselyssä selvisi, että 80% alle kaksivuotiaista oli vanhempiansa internetiin lataamien kuvien ja tietojen vuoksi digitaalinen jalanjälki (AVG Digital Diaries: Be safe online. 2014). Kyselyn tulos sai minut pohtimaan, että oikeastaan nykyään on enemmän poikkeavaa olla sellainen lapsi, jolle ei ole luotu valmiiksi digitaalista jalanjälkeä jopa jo ennen syntymää ultrakuvien ja raskauskuulumisten kautta ja heti syntymästä lähtien vielä varmemmin. Onko tulevaisuudessa, tällä hetkellä pienten lasten ollessa nuoria ja aikuisia, erikoista ja outoa, että itsestään ei löydä netistä ollenkaan sellaista tietoa, mitä ei ole sinne itse lisännyt? Voisi olla mielenkiintoista tutkia vaikka viidentoista vuoden kuluttua sitä, mitä nämä nyt pienet lapset ajattelevat siitä, että vanhemmat ovat kertoneet heistä asioita virtuaalisessa maailmassa heidän ollessaan lapsia.

AVG korostaa vanhempien vastuuta lastensa verkkoidentiteetin muodostumisesta ja kannustaa vanhempia miettimään lapsistaan julkaisemiensa kuvien ja tietojen merkitystä lapselle pitemmällä tähtäimellä. (AVG Digital Diaries: Be safe online. 2014.) Tämäkin näkökulma on mielenkiintoinen. Olin ajatellut alun perin sivuta aihetta myös siitä näkökulmasta, millaisin perustein vanhemmat jakavat tietoa ja ajattelevatko he lapselleen rakentamalla verkkoidentiteetillä olevan vaikutuksia lapsen elämään tulevaisuudessa. Aiheen rajauksen ja tiivistämisen vuoksi jätin tämän näkökulman kuitenkin mahdollisiin myöhempisiin tutkimuksiin. Internetin välityksellä tieto voi kulkeutua myös sellaisten ihmisten käsiin, jotka voivat käyttää tietoja väärin tarkoituksiin. En osaa ennustaa, miten esimerkiksi omat lapseni suhtautuisivat tulevaisuudessa siihen, että heistä löytyisi muiden lisäämää materiaalia virtuaalimaailmasta lapsuusajalta. Tämä on saanut itseni rajaamaan melko tarkasti sen, mitä omasta lapsestani jaan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.

Aallon ja Uusisaaren (2009) mukaan oman nimen ilmestymistä verkkoon on nykyään lähes mahdotonta välttää, sillä joku saattaa mainita sellaisenkin henkilön, joka ei koskaan ole julkaissut mitään omalla nimellään. Kaikista etsitään ja löydetään tietoa todennäköisesti hakukoneilla ja hyvällä tuurilla nimi esiintyy neutraalissa tai

myönteisessä valossa ja asiallisissa yhteyksissä. Kannattaakin itse huolehtia siitä, että hakutulosten kärjessä on myönteistä ja relevanttia tietoa, jota voi tuottaa esimerkiksi julkisen kotisivun, blogin tai verkkoyhteisöprofiilin muodossa. Näin voi ennaltaehkäistä myös sitä, että joku toinen värittää mainetta tahallaan tai vahingossa. Yksityiseksi tarkoitettu sisältö voi myös muuttua julkiseksi eli siihenkin kannattaa varautua ja pohtia, mitä jakaa sosiaalisessa mediassa tai vaikka blogissa, vaikka ajattelisi kirjoittelevansa vain tutuille tai pienelle yleisölle. (Aalto & Uusisaari 2009, 124-125.) Tämän hetken blogilasten kasvettua aikuiseksi hekin voivat siis vielä niin sanotusti syrjäyttää lapsena heille luodun virtuaalisen identiteetin luomalla itselleen näkyvän virtuaalisen identiteetin ja huolehtimalla siitä, että se tulee hakutilastojen kärkeen. Vanhempien heistä painaman digitaalisen jalanjäljen painauman päälle voi itse myöhemmin painaa omannäköisensä digitaalisen jalanjäljen olemalla itse aktiivinen digitaalisessa maailmassa.

Verkko on haasteellinen tutkimuskohde, sillä se on jatkuvassa liikkeessä palveluiden muuttuessa ja kehittyessä jatkuvasti ja käyttäjien tapojen hyödyntää sitä elässä ajan mukana ennustamattomilla tavoilla. Ilmiöt ovat täten vaikeasti rajattavia, sillä ne eivät useinkaan rajaudu tiettyyn aikaan ja paikkaan eikä niille ole osoitettavissa kovin selkeää alkua tai loppua. Pysäytyskuvaa ei voi ottaa jatkuvasti liikkeessä olevasta verkkosisällöstä. Lisäksi multimodaalinen, tekstiä, kuvaa, videota, ääntä sekä linkkejä sisältävä aineisto pirstaloituu helposti tallennettaessa. Kontekstin hajotessa nämä elementit jäävät irrallisiksi ja voivat menettää merkityksensä. Käytännön tutkimustyössä tämä kiteytyy kysymykseen, miten aineiston keruu pitäisi rajata. Lopputuloksena on helposti puutteellista analyttisyyttä ja aineiston huono edustavuus. (Laaksonen ym. 2013, 21-22.) Itse rajasin aineistoni koskevan tietyllä aikavälillä julkaistuja blogipostauksia sen mukaan, että blogien lapset ovat teksteissä samanikäisiä. Aineistonkeruun aikana kaikki blogit päivittyivät edelleen, joten minun oli vain päätettävä, minkä verran aineistoa on tutkimuskysymyksen kannalta oleellinen määrä. Rajasin aineistoa koskemaan tietyn ikäisiä lapsia, jotta voisin olettaa löytäväni jollain lailla spesifimpää tietoa ilmiöstä. Blogijulkaisut sisältävät niin tekstiä kuin kuviakin. Tässä tutkimuksessa keskityn tekstimuotoisen aineiston

tulkintaa ja jätän kuvamateriaalin analyysin ulkopuolelle. Lapsesta virtuaalisessa maailmassa jaettujen kuvien analysointi olisi myös mielenkiintoinen tutkimuskohde ihan itsessään.

Kaiken verkkosisällön ajatellaan helposti olevan julkista ja avointa, vaikka käytännössä julkisuuden asteet ovat monimutkaisempia. Tuloksena on ennen kaikkea tutkimusetiikkaan ja aineiston edustettavuuteen liittyviä ongelmia. Eettisyyden kannalta on syytä esimerkiksi miettiä, miten tutkija voi varmistaa, että päivityksen kirjoittanut henkilö on ajatellut sen julkiseksi, eikä hänelle koidu negatiivisia seurauksia tiedon mahdollisesta julkistamisesta. (Laaksonen ym. 2013, 22.) Tutkimukseni aineistona on julkisesti saatavilla olevia blogeja. Koin kuitenkin eettisesti oikeampana kysyä blogien kirjoittajilta suostumusta käyttää heidän blogijulkaisujaan aineistona. Tämä osaltaan myös rajasi aineistoa, sillä lähestymästäni kahdeksasta julkista blogia kirjoittavasta sain vastauksen ja luvan ainoastaan kolmelta kirjoittajalta. Edustavamman ja kattavamman joukon olisi varmaan saanut, jos mukana olisi ollut useampi blogi mutta tällöin myös analysoitavan tekstin määrä olisi kasvanut kenties liian suureksi.

Saatavilla olevan verkkomateriaalin runsaus aiheuttaa eräänlaista kattavuuden harhaa. Vaikka esimerkiksi verkkokeskusteluaineistoja on saatavilla loputtomasti, ne edustavat määrästäään huolimatta aina tiettyä käyttäjäkuntaa ja käyttökontekstia. Kerätyn tutkimusaineiston analysointi aiheuttaa omat haasteensa. Monet välineet tuottavat helposti suuren datamäärän, mikä voi helposti sokaista tutkijan ja estää tajuamasta datan todellista luonnetta ja sen rajoituksia. Verkkotutkimukseen liittyä eräänlainen helppouden harha: verkkomenetelmien tarjoamat edut, esimerkiksi nopeus, pienet kustannukset ja laaja tavoitettavuus, voivat olla niin houkuttelevia, että ne saavat tekemään tutkimusta ilman kunnollista etukäteissuunnittelua. (Laaksonen ym. 2013, 22-23.) Huomasin aineistoa kootessani, että sitä on määrällisesti hyvin paljon. Julkaisuja, joissa lapsi mainittiin, kertyi yhteensä viitisensataa sivua vain kolmen blogin otannalla. Jos olisin halunnut laajemman

otannan, minun olisi pitänyt rajata tutkimuskysymykseni vielä tarkemmin. Informaatiotulvan keskellä kenties kaikkein vaikeinta on löytää oikeat kysymykset, joita aineistolle esittää. (Laaksonen ym. 2013, 25-26.) Omatkin tutkimuskysymykseni muokkautuvat ja tarkentuivat tutkimuksen edetessä, sillä aineistosta olisi löytynyt paljon mielenkiintoista tutkittavaa ja rajauksia oli tehtävä. Oli haastavaa rajata aihe, sillä tutkittavia teemoja nousi esiin niin paljon. Tämä omalta osaltaan myös pitkitti tutkimusprosessiani, sillä en osannut aluksi rajata aluetta tarpeeksi ja tutkin vähän kaikkea mutta mihinkään en ehtinyt keskittyä syvemmin.

Myös kysymykset tutkimusaineiston tai -tulosten yleistettävyydestä on syytä ottaa huomioon verkkoa tutkittaessa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa yleistettävyyden ehtona on, että tietystä otoksesta saadut tulokset voidaan yleistää suurempaan joukkoon eli populaatioon. Tällöin otoksen on edustettava hyvin tutkittavaa joukkoa. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa haasteet yleistettävyyden suhteen ovat samanlaisia niin verkossa kuin sen ulkopuolella: empiirinen yleistettävyys on mahdotonta, jolloin pyritään niin sanottuun teoreettiseen yleistettävyyteen. Kun tutkimuskohteesta luodaan jokin teoreettinen kuvaus tai malli, pitää pohtia, missä määrin tuo kuvaus sopii muihin vastaaviin ilmiöihin tai kohteisiin. (Laaksonen ym. 2013, 23-24.) Tutkimukseni on laadullinen, jolloin yleistettävyys ei ole välttämätöntä. Tutkimukseni tarkoituksena oli tuottaa uutta tietoa ilmiöstä ja selvittää, miten vanhempi muodostaa lapselle virtuaalista identiteettiä. Laadullisen aineiston analyysin on tarkoitus selkeyttää aineistoa ja tuottaa uutta tietoa tutkittavasta aiheesta (Eskola & Suoranta 1998, 138).

Analysoinnin apuna käyttämäni sisällönanalyysiä pidetään hieman vajavaisena analysointikeinon. Monia sisällönanalyysillä toteutettuja tutkimuksia kritisoidaan keskeneräisyydestä, sillä tutkija on saattanut kuvata analyysinsä hyvin tarkasti kykenemättä kuitenkaan tekemään mielekkäitä johtopäätöksiä esitellen järjestetyn aineiston tuloksina (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105). Sisällönanalyysillä voidaan

tuottaa parhaimmillaankin vain kuvailevaa tietoa. (Grönfors 1982, 161.) Tiedostan tämän kritiikin ja paikoin sorrun itsekin lähinnä kuvailemaan aineistoa. Johtopäätösten teko oli haastavaa enkä pyrikään tekemään yleistyksiä, sillä aineistoni otanta on yleistykseen liian pieni. Tarkoitukseni on tässä tutkielmassa lähinnä kuvata ilmiönä niitä tapoja, millä vanhempi rakentaa lapselleen virtuaalista identiteettiä ja siinä mielestäni kuitenkin onnistun. Tuomen ja Sarajärven (2002) mukaan laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin vaan esimerkiksi kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtämään tiettyä toimintaa tai antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle (Tuomi & Sarajärvi 2002, 87).

Tutkimuksen luotettavuuden arviointi on myös olennainen osa tutkimusta. Kvalitatiivisia tutkimuksia on kritisoitu tutkimuksen luotettavuuden kriteereiden hämäryydestä (Eskola & Suoranta 1998, 209). Laadullisen tutkimuksen luotettavuus eli validiteetti liittyy tutkijaan, aineiston laatuun, analyysiin ja tulosten esittämiseen. Luotettavuutta arvioitaessa on tarkasteltava tutkimuksen uskottavuutta, siirrettävyyttä ja vahvistettavuutta (Eskola & Suoranta 1998, 211, 212). Olen tutkijana tehnyt koko tutkimuksen ajan valintoja. Olen pyrkinyt tuomaan esille sen, miten olen valintoihin päätenyt ja pyrkinyt tekemään tutkimusprosessia näkyväksi. Tutkimustulokset olen pyrkinyt esittämään mahdollisimman johdonmukaisesti. En voi kuitenkaan olettaa, että joku toinen tutkija päätyisi tekemään samanlaisia valintoja tutkimuksen aikana. Vaikka aihepiirin rajaus oli välillä hankalaa ja tutkimuskysymystä joutui tutkimuksen edetessä muokkaamaan, uskon, että niillä kysymyksillä, joita olen aineistolleni esittänyt, olen löytänyt tutkittavan ilmiön kannalta oleellisia asioita.

Lähteet

Aalto, Tuija & Uusisaari, Marylka 2009. Nettiälmää – Sosiaalisen median maailmat. Helsinki: BTJ Finland Oyj.

Ala-Mutka, Jukka. Digitaidot. Saatavilla osoitteessa: <http://www.digitaidot.fi/digitaalinen-mina/>. (Luettu 26.4.2017.)

Alasilta, Anja. 2009. Blogi tulee töihin. Keuruu: Infor.

Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.

AVG Digital Diaries: Be safe online. 2014. Saatavilla osoitteessa: <http://www.avg.com/ebooks/avg-digital-diaries>. (Luettu 17.2.2015.)

Dunderfelt, Tony 1998. Elämänkaaripsykologia. Porvoo: Wsoy.

Erikson, Erik H. 1982. Lapsuus ja yhteiskunta. Jyväskylä: Gummerus.

Eronen, Sanna, Kanninen, Katri, Katainen, Saara, Kauppinen, Laura, Lähdesmäki, Mari, Oksala, Else & Penttilä, Mia 2001. Persoonat: Kehityspsykologia. Helsinki: Edita.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Finlex. Henkilötietolaki. Saatavilla osoitteessa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990523>. (Luettu 31.3.2017)

Gomaa, Ibrahim & Abd-Elrahman, Emad 2015. A Novel Virtual Identity Implementation for Anonymous Communication in Cloud Environments. Saatavilla osoitteessa: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050915024370>. (Luettu 25.4.2017.)

Grönfors, Martti 1982. Kvalitatiiviset kenttätutkimusmenetelmät. Helsinki: Wsoy.

Hall, Stuart 1997. Representation. Cultural representations and signifying practices. Lontoo: Sage Publications.

Harju, Sanna 2012. Hauras tasapaino: sanan-vapaudesta, yksityiselämän ja kunnian suojasta sekä lähdesuojasta joukkoviestinnässä. Lapin yliopisto. pro gradu tutkielma.

Heinonen, Risto 2001. Digitaalinen minä. Helsinki: Edita.

Himberg, Lea, Laakso, Juhani, Näätänen, Risto, Peltola, Ritva & Vidjeskog, Jan 1992. Psykologia 2: Kehittyvä ihminen. Porvoo: Wsoy.

Hirsjärvi, Sirkka., Remes, Pirkko. & Sajavaara, Paula 2002. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Keltikangas-Järvinen, Liisa. Temperamentti. Saatavilla osoitteessa: <http://kiintymysvanhemmuus.fi/referaatit/liisa-keltikangas-jarvinen-temperamentti.pdf> (Luettu 6.4.2017)

Kilpi, Tuomas. 2006. Blogit ja bloggaaminen. Helsinki: readme.fi

Kotilainen, S. 1999. Mediakasvatuksen monet määritelmät. Teoksessa Kotilainen, S., Hankala, M. & Kivikuru, U. (toim.) 1999. Mediakasvatus. Helsinki: Oy Edita Ab, 31-42.

Kotimaisten kielten keskus. Kielitoimiston ohjepankki. Saatavilla osoitteessa: <http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/ohje/487> (Luettu 8.4.2017.)

Kronqvist, Eeva-Liisa & Pulkkinen, Minna-Leena 2007. Kehityspsykologia: matkalla muutokseen. Helsinki: Wsoy

Laaksonen, Salla-Maaria, Matikainen, Janne & Tikka, Minttu. (toim.) 2013. Tampere: Vastapaino.

Lapsen yksityisyydensuoja digitaalisessa mediassa. 2016. Saatavilla osoitteessa: <https://indd.adobe.com/view/b831295d-ee19-4e67-a9fb-6581e1c227a4> . (Luettu 10.3.2017.)

Lapsen yksityisyydensuoja digitaalisessa mediassa. Yhteenveto lapsille ja nuorille suunnatun kyselyn vastauksista. 2016. Saatavilla osoitteessa: <https://indd.adobe.com/view/982bc123-595c-4ab9-a456-f21802059cef>. (Luettu 10.3.2017.)

Lundby, Knut 2008. (toim.) Digital stroytelling, Medeatized Stories. Self-representations in New Media. New York: Peter Lang.

Lyytinen, Heikki, Eklund, Kenneth & Laakso, Marja-Leena 1995. Varhainen kognitio, temperamentti ja vuorovaikutus. Sivut 40-65. Teoksessa Lyytinen, P., Korkiakangas, M & Lyytinen, M. 1995. (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Porvoo: Wsoy.

Lyytinen, Paula 1995. Lapsen kielen ja kommunikointitaitojen kehitys. Sivut 105-121. Teoksessa Lyytinen, P., Korkiakangas, M & Lyytinen, M. 1995. (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Porvoo: Wsoy.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Vanhempainnetti Tietokulma. Lapsen kasvu ja kehitys. Saatavilla osoitteessa: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/ (Luettu 3.4.2017.)

Markovikj, Marijana & Serafimovska, Eleonora 2015. Methodological research of real and virtual identity. University of "Ss Cyril and Methodius", Skopje, Macedonia.

Matikainen, J. Uudet mediamuodot. Teoksessa Nordenstreng, K. & Wiio, O. (toim.) 2012. Suomen mediamaisema. Sivut 295-311. Tampere: Vastapaino.

Metsämuuronen, Jari 2009 Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä 4. Helsinki: International methelp.

Minilex-lakipalvelu. Henkilötiedot ovat tunnistetietoja. Saatavilla osoitteessa: <https://www.minilex.fi/a/henkil%C3%B6tiedot-ovat-tunnistetietoja> (Luettu 31.3.2017.)

Mustonen, Anu 2000. Mediapsykologia. Helsinki: WSOY.

Poikkeus, Anna-Maija 1995. Lasten toverisuhteet ja sosiaaliset taidot. Sivut 122-138. Teoksessa Lyytinen, P., Korkiakangas, M & Lyytinen, M. 1995. (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Porvoo: Wsoy.

Pollari, Kirsi & Järvinen Hanna-Mari 21.10.2014. Suojelun ja osallisuuden välimaastossa. Saatavilla osoitteessa: <https://www.lskl.fi/blogi/suojelun-ja-osallisuuden-valimaastossa/>. (Luettu 9.3.2017.)

Pylkkö, Helka 2012. Määritelty Hän. Henkilön nimeäminen ja kuvaaminen Suomen Kuvalehden Hän-palstalla. Pro gradu-tutkielma. Tampereen yliopisto.

Ruoppila, Isto 1995. Johdanto. Lapsuus. Sivut 30-39. Teoksessa Lyytinen, P., Korhokangas, M & Lyytinen, M. 1995. (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Porvoo: Wsoy.

Saarikoski, P. Suominen, J. Turtiainen, R. & Östman, S. 2009. Funetista Facebookiin – Internetin kulttuurihistoria. Helsinki: Gaudeamus.

Salomäenpää, Minna 28.4.2014. Vanhemmat raportoivat lastensa asiat verkossa – Lastensuojelun keskusliitto huolissaan. Saatavilla osoitteessa: http://yle.fi/uutiset/vanhemmat_raportoivat_lastensa_asiat_verkossa_lastensuojelun_keskusliitto_huolissaan/7204605. (Luettu 17.2.2015.)

Salpa, Pirjo 2007. Lapsen liikkumisen kehitys. Ensimmäinen ikävuosi. Helsinki: Tammi.

Seppänen, J. 2005. Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle. Tampere: Vastapaino.

Siivola, Jenny 2012. Hyvän mielen verkko – Fenomenografinen tutkimus yläkoululaisten käsityksistä online-minuuden voimaannuttavuudesta. Pro gradu-tutkielma. Lapin yliopisto.

Silverman, David 2005. Doing qualitative research. London: Sage Publications.

Suomi.fi. Kansalaisten palvelut yhdessä osoitteessa. Saatavilla osoitteessa: https://www.suomi.fi/suomifi/suomi/palvelut_aiheittain/laki_ja_oikeusturva/tietosuoja_ja_henkilotiedot/henkilotiedot_ja_nimet/index.html (Luettu 31.3.2017)

Syrjäläinen, Eija & Kujala, Tiina 2010. Sukupuolitietoinen tasa-arvokasvatus – vaiettu aihe opettajankoulutuksessa ja koulun arjessa. Sivut 25-40. Teoksessa Suortamo, M., Tainio, L., Ikävalko, E., Palmu, T. & Tani, S. 2010. (toim.) Sukupuoli ja tasa-arvo koulussa. Juva: PS-kustannus.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuominen, Pasi 2013. Virtuaalimaine. Helsinki: Talentum.

Turkle, Sherry 1995. Life on the screen. Identity in the age of the internet. New York: Simon & Schuster.

Tuusulan kunta. Lastenneuvola. Saatavilla osoitteessa: https://www.tuusula.fi/ukk/index.tpl?sivu_id=4850 (Luettu 3.4.2017.)

Vartiainen, Salla Sofia 2014. Yksityisyyden suojan laajuus blogikirjoituksissa. Pro gradu-tutkielma. Lapin yliopisto.

Vuorinen, Risto & Tuunala, Eliisa 1997. Psykologian perusteet: Kehittyvä ihminen. Helsinki: Otava.

Vänskä, Annamari 2012. Muodikas lapsuus. Lapset mainoskuvissa. Helsinki: Gaudeamus.

Webb, Jen. 2009. Understanding representation. Los Angeles: Sage Publications.